svensk veterinär tidning

10 • SEPTEMBER • 2015 • VOLYM 67

Foto: Suzanne Fredriksson

Bra resistensläge för luftvägsbakterier hos gris

Degenerativ encefalopati – ny neurologisk sjukdom hos tollare

Preventiv medicin livsviktig under svensk mission i Mali

MEDIVET

Animal X-ray Solutions

Scandinavian Specialist for Veterinary Digital Röntgen

What's next?

Jo det här: Nytt unikt DR för mobil röntgen!

NEXT

EQUINE DR™

Experience The Evolution

- Durable Hardshell Case
- 18" Removable Tablet
- 10" X 12" Varian Panel
- Integrated Battery Charger
- Monitor Elevation System
- Mobile DICOM Workstation
- SMART DR™ Software & Workflow
- Cesium Wireless Autonomie
- Custom Equine Handle System
- Made In The USA

sound

The Evolution of Equine Digital Radiography

www.medivet.se info@medivet.se +46 (0) 431 244 00 Medivet Scandinavian AB, Angelholm, Sverige

SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-POST: *kansli@svf.se*
HEMSIDA: *www.svf.se*
TELEFONTID: Mån–tors 9.00–16.00,
Fre 9.00–15.00,
lunchstängt 11.30–13.00

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande
MARJA TULLBERG, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 22
MOBIL: 072-748 78 98
E-POST: *ordforande@svf.se*

Kansli- och ekonomichef
PER CARLSSON, *pol mag*
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-567 12 35
E-POST: *per.carlsson@svf.se*

Förhandlingschef
ANDERS GRANELD, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 070-625 64 44
E-POST: *anders.graneld@svf.se*

Informationschef
JOHAN BECK-FRIIS, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: *johan.beck-friis@svf.se*

Generalsekreterare SVS
SIMONE HÄUSLER, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 0730-928 113
E-POST: *simone.hausler@svf.se*

Arbetsrättsjurist/förhandlare
JESSICA BERLIN, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 25
MOBIL: 073-540 08 00
E-POST: *jessica.berlin@svf.se*

Redovisningsansvarig
LINDA WIKSTRÖM, *ekonom*
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: *linda.wikstrom@svf.se*

Administratör
KARIN MOSSBLAD HENRIKSSON, SVF
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: *karin.henriksson@svf.se*

Ekonomiassistent
CAROLA ERIKSSON
TELEFON: 08-545 558 31
E-POST: *carola.eriksson@svf.se*

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Ett högt pris för populära hundraser

POPULÄRITET HOS HUNDRASER kan innebära att inte bara köparna utan även hundarna får betala ett högt pris. Det ser vi hos de brakycefala hundar som nu toppar listan över de mest populära hundraserna i Sverige.

Hur kommer det sig att djur som inte kan andas normalt, inte kan röra sig till följd av syrebrist och mycket lätt drabbas av dyspné och värmeslag, ändå är så populära? Att rätta till djurens defekter kirurgiskt i efterhand är också kostsamt – och borde inte behövas överhuvudtaget.

För oss veterinärer är de brakycefala hundarnas och katternas luftvägs- och ögonlidanden välkända. Trots att vi suckar över de ideal som styr djurens utseende, åtgärdas självklart det enskilda djurets problem av djurskyddsskäl – och djurägarna blir överlyckliga över sitt ”nya” djur som nu kan fungera normalt.

Veterinärförbundet startade en diskussion med Svenska Kennelklubben om extremavel redan 2006, vilket hittills bland annat har resulterat i tre svenska och en engelsk utgåva av SKKs Särskilda Rasspecifika Domaranvisningar. Det är en samling världsunika instruktioner beträffande exteriörbedömning av hundar på svenska utställningar. Även om denna regelsamling inte har löst alla avarter med extremavel har den initierat en utökad dialog mellan veterinärer och hundfolk. Den har också genererat en större medvetenhet om problemen hos hunduppfödare och domare. Idag träffas SVF och SKK flera gånger per år för samråd om en sundare avel.

Ändå kvarstår många av de ofysiologiska och osunda utseenden som orsakar skador och lidande inom vissa hundraser. Alla drar ännu inte åt samma håll, åtminstone inte tillräckligt snabbt. Därför har drygt 500 veterinärer skrivit på ett upprop för sundare hundavel, som publiceras i detta nummer av SVT. Flera konkreta åtgärder föreslås. SKK besvarar även skrivelsen och förhoppningsvis kan det långsiktiga förbättringsarbetet fortsätta. Precis som initiativtagarna skriver är information till uppfödare och djurägare A och O. Alla behöver tänka efter hur det känns att inte kunna andas, testa gärna själv genom att försöka få luft genom ett sugrör i fem minuter. Uppfödarkommentarer om att vissa avarter är normala för rasen faller på sin egen orimlighet.

Det nu aktuella uppropet visar att det hos svenska veterinärer finns ett stort etiskt ansvarstagande. Man vill inte se de ofysiologiskt framavlade hundarna på sina kliniker, även om det rent affärsmässigt vore mest lönsamt. Kanske kunde också de TV-serier som handlar om veterinärers vardag inkludera flera etiska diskussioner. Varför inte ytterligare en serie med tydligare fokus på etik inom djurhållning och behandling?

Att komma till rätta med osunda exteriörer sker inte över en natt men smådjursveterinärernas upprop har gett en nytändning åt frågan. Tyvärr finns det fler djurslag än hund där människans önskan om ”häftiga” utseenden har lett till en osund avel. Hos t ex perserkatter ser man en utveckling åt allt plattare nosar, med åtföljande andningsproblem.

En fortsatt och intensifierad samverkan med olika intresseorganisationer är därför nödvändig, och en viktig uppgift för bland annat veterinärförbundet under kommande år.

LOTTA MÖLLER
ledamot i förbundsstyrelsen
JOHAN BECK-FRIIS
informationschef, SVF

SÖK ANSLAG FÖR HÄST-FORSKNING INFÖR 2016

Stiftelsen Hästforskning utlyser forskningsanslag för 2016. Sista ansökningsdag är den 1 oktober 2015. Stiftelsen beviljar anslag till forskning kring hästen och hästnäringen i Sverige och Norge.

Forskningsområden

Hästnäringens forsknings- och utvecklingsprogram är indelat i tre huvudinriktningar:

- Hästens hälsa, prestation och välfärd
- Hästens reproduktion, uppfödning och utfodring
- Hästens roll för människan, samhället och miljön

Stiftelsen Hästforskning stöder därmed både traditionell veterinärmedicinsk och agrar forskning samt forskning kring hästen i relation till samhället och omgivningen.

Ansökan

Inför årets utlysning har styrelsen beslutat att särskilt ansökningar inom inriktningen *"Hästens roll för människan, samhälle och miljö"* samt *samverkansprojekt mellan norska och svenska forskningsmiljöer* inom samtliga tre huvudinriktningar.

Gör din ansökan genom Stiftelsen Lantbruksforskrings ansökningssystem på www.lantbruksforskning.se. Systemet öppnas den 1 september.

För flerårigt projekt krävs årlig fortsättningsansökan enligt utvisningar.

Mer information

Besök www.hastforskning.se eller kontakta forskningschef Peter Kallinge:
+46 (0)8-627 20 11, peter.kallinge@nshouse.se.

För norska ansökningar, kontakta Siri Arntzen, Norges forskningsråd:
+47 22037098, sia@forskningsradet.no.

STIFTELSEN HÄSTFORSKNING

ledare L Möller och J Beck-Friis

Ett högt pris för populära hundraser 3

reportage S Fredriksson

Från snö till sand 6

vetenskap – granskad artikel

Resistensläget hos Actinobacillus pleuropneumoniae och Pasteurella multocida vid luftvägssjukdomar hos gris P Wallgren m fl 11

vetenskap

Ultradjup sekvensering – science fiction eller din nästa diagnostiska metod på kliniken? M Berg 19

från fältet

Ny neurologisk sjukdom hos tollare: degenerativ encefalopati S Van Meervenne, O Frykman och C Rohdin 25

månadens epiztel 29

vilken är din diagnos?

– Epizootologi 31
– Svar 60

allmänt

Komparativ konferens om fetma hos djur J Beck-Friis 33

”Cold spots” har blivit heta A Albihn 35

Missbruk av tatueringshammare på slaktgrisar ökar H Frisell 39

FVFs föreningsstämma 2015
Sociala medier, gerillareklam, försäkringar och pension J Habbe 43

från sektionerna

Rapport från Normgruppens möte den 4 maj 2015
M Öhlund 46

Styrelseberättelse för Sveriges Veterinärförbund 2014 48

Verksamhetsberättelse för Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap 2014 51

fackliga frågan

Uppsägning under provanställning F Ritter 53

debatt

Öppet brev till SKK och Jordbruksverket
Nödvändigt med sundare avel för trubbnosiga hundar M Karlsson m fl 55

replik

SKK välkommar ökat samarbete med veterinärer L Andersson m fl 58

noterat

- Framtidsdiskussioner i Falsterbo 32
- Lugna kossor mjölkar mer 38
- Utbrott av harpest i Norrland 45
- SLUs hedersdoktorer 2015 utsedda 47
- Importhundar saknade rabiesskydd trots vaccinationsintyg 54
- Alternativ till antibiotika vid klövspalts-inflammation 59

in memoriam 62

kongresser & kurser 63

kåseri

En kväll på djursjukhuset R Krokfors Wretemark 69

Från snö till sand

TEXT: SUZANNE FREDRIKSSON
FOTO: FÖRSVARSMAKTEN

Börje Nilsson klev ur skidspåret och satsade på veterinärstudier. Idag är han försvarsöverveterinär, en tjänst som nyligen innebar ett riktigt tufft uppdrag i Mali.

BÖRJE NILSSON kommer från Dala-Järna, en liten ort med stora skidåkare. Som junior tampades Börje ständigt med Gunde Svan (jo, han har vunnit över Gunde) och det mesta handlade om skidåkning. När det var dags att välja inriktning i livet vägde Börjes barndomsdröm att bli veterinär tyngst och skidåkningen fick stå tillbaka.

– Men, vid första försöket kom jag inte in på veterinärutbildningen. Det blev militärtjänst och mer arbetslivserfarenhet för att få ihop poäng, berättar Börje som fick sin veterinärlegitimation 1989.

Sedan dess har han arbetat som distriktsveterinär i Dala-Järna och Kalix och med smådjur på Örebro läns Djursjukhus. Börjes hjärta klappar extra hårt för hundar och inom det militära har han ägnat sig en hel del åt tjänstehundsverksamhet. Han har även ett annat specialområde, konsten att överleva under extrema förhållanden. Som instruktör på Överlevnadsskolan har han drillat yngre officerare i hur viktigt det är att tänka före, att ”ta rätt på fågel och fisk” och hur man renar vatten. Inte minst det sistnämnda är en kunskap som är bra att ha med sig på missioner som den i Mali. En plats där nästan allt saknades utom sand och värme.

– Jag har varit på många uppdrag utomlands,

i Kambodja, Liberia, Afghanistan, Tchad och Kosovo t ex, men att jobba i Mali var en extrem utmaning, säger Börje som i de flesta tidigare uppdrag haft en mer samordnande funktion som försvarsöverveterinär. Denna gång valde han att vara en del av förbandet under tre månader.

Det arbete som veterinären, ibland tillsammans med en miljö- och hälsoskyddsinspektör, utför under uppdrag som t ex det i Mali, handlar till övervägande del om preventiv medicin. Preventivmedicingruppen brukar bestå av en läkare, en veterinär och en miljö- och hälsoskyddsinspektör, men under de tre månader Börje var i Mali jobbade han mest ensam med hygienfrågorna. Helst vill man förstås att alla tre yrkeskategorierna ska var representerade.

– För omgivningen är det ofta osynligt vad veterinären gör. Bekräftelsen på att jobbet är väl utfört kommer när någon undrar om det verkligen behövs veterinärer på plats eftersom det aldrig händer något, säger Börje och ger en inblick i vad det handlar om när en förläggning ska byggas upp från grunden.

– Sverige bidrog med 250 man för FN-tjänst i Mali. Det finns många föreställningar hos dem som ska åka om vad som väntar. Innan avfärd hade jag en föredragning på staben i Karlsborg. Det framkom att många var rädda för ebola, vilket inte är en av de största farorna i Mali som ligger ganska långt ifrån Liberia där smittriskerna är störst. Det är vanligt med hjärnspöken och när de dyker upp gäller det

I Mali var Börje med och byggde upp den blivande förläggningen från grunden.

Mali var fram till 1960 en fransk koloni och är ett av Afrikas till ytan största länder. Landet har länge präglats av inre stridigheter mellan olika folkgrupper, den svarta befolkningen i söder och minoritetsfolk i norr, främst tuareger. Sedan 2013 är situationen i landet kaotisk efter att regeringen störtats av tuareggerillan MNLA tillsammans med den nordafrikanska delen av al-Qaida och den extrema islamistgruppen Ansar al-Din. Situationen är komplicerad då stridigheter förs mellan flera olika grupper och konstellationer. Islamisterna har övertaget i den norra delen där den omskrivna världsarvsstaden Timbuktu är belägen. Sedan 2013 har FN en fredsbevarande styrka, ca 11 000 man, på plats i landet. Sedan i januari i år bidrar Sverige med ett underrättelseförband på 250 man som arbetar med spaning och filmning med drönare i norra Mali.

Källa: Sveriges Television

När Börje och hans kolleger anlände till den plats som de skulle tillbringa flera månader på fanns det absolut ingenting och under uppbyggnaden bodde man så här.

att avdramatisera och förklara hur olika smittsamma sjukdomar uppträder och hur man undviker dem, berättar Börje.

Väl på plats var en av de största farorna, bortsett från stridigheterna förstås, klimatet. Dagtid kan temperaturen i Mali vara ungefär 43 grader i skuggan, i solen över 65. Det går knappast att utföra något sammanhängande arbete och Börje visar en tabell över hur mycket vila som krävs för varje minuts ansträngning. Vid de allra högsta temperaturerna handlar det om 10 minuters arbete och 50 minuters vila vid tungt arbete för att kroppen ska orka med.

– Klimatet är visserligen väldigt varmt, men torrt. Jämför man med klimatet i Liberia där precis allting hade en tendens att mögla, tycker jag ändå att det på sätt och vis var bättre i Mali. Det gick t ex att torka kläderna på ett par minuter, kommenterar Börje.

När den svenska truppen kom till den plats de skulle vistas på flera månader framöver fanns i princip ingenting. Ingen infrastruktur och ingen färdig förläggning.

– Sverige var först på den här campen och vi fick göra en mängd saker som redan skulle ha varit klara. FN använder sig av entreprenörer och ställer naturligtvis krav på dessa, men det är inte alltid det fungerar. Vi fick i stort sett ordna allt från grunden gällande t ex rening och fördelning av vatten till olika ändamål, avfalls- och

Vatten – en bristvara. Förbrukningen var strikt reglerad.

Att bekämpa skadedjur tillhörde vardagen på campen.

träckhantering med mera, berättar Börje och fortsätter:

– Vi byggde stenkistor för latrin och alla karlar fick urinera i avloppsrör som vi grävde ner i marken. Vatten är en bristvara vilket t ex innebar stränga restriktioner för besök på vattentoalett och annan personlig hygien. Duschning fick ske med max 30 sekunder före intvålning och 30 sekunder för avsköljning. Precis allt beräknades och planerades in i minsta detalj.

Det gällde även maten. Börje berättar att de flesta svenskar som gör FN-tjänst är personer som normalt sett har samma energibehov som elitidrottsmän.

– Det var lite knapert i början innan det fanns möjlighet att förvara och laga mat. Då handlade det om portionspåsar med färdig överlevnadskost. Det är bra mat, inte alls så tråkig som gamla tiders frystorkade campingkäk. Portionerna är visserligen små, men innehåller mycket energi. Variationen består i sju menyer som rullas vecka för vecka. Administrationen kring maten ser olika ut beroende på om det är FN eller Nato som är huvudman för uppdraget. Kockarna har större frihet när det är Nato och får då beställa de råvaror de anser sig behöva, medan FN beräknar mängden råvaror i recepten per person enligt en standard som ibland upplevs lite sparsam av vältränade svenska soldater som är vana att lassa upp berg av mat, förklarar Börje.

Mat och vatten är centrala i hans verksamhet. Allt ska kontrolleras. Med utrustningen på

Alla har inte samma åsikt om hur en bra banan ska se ut.

Foto: Suzanne Fredriksson

Tillbaka på sitt ordinarie arbete ska Börje bland annat se till att kollegerna har den spetskompetens som krävs för tuffa uppdrag både inom- och utomlands.

plats kan man odla vissa mikroorganismer. Behövs det avancerade analyser skickas proverna till något av de laboratorier som FN anlitar.

– Matförgiftningar är förstås en stor fara i den här miljön men vi hade inte något fall som kunde kopplas till maten. Även om maten är tjänlig har vi skandinaver lite annan uppfattning om vad som är smakligt jämfört med lokalbefolkningen som t ex gillar svarta bananer, kommenterar Börje och visar en bild på en rätt så oaptitlig leverans.

Djur då, hade ni några sådana i lägret?

– Jo då, det fanns både det ena och det andra i form av ormar, skorpioner och insekter. Malaria och andra vektorburna sjukdomar är förstås ett problem och det gäller att komma på sätt som förhindrar att vektorer kläcks fram i området kring campen, förklarar Börje.

Han tillägger att veterinärer har ett besättningstänk som är bra att ha med sig på uppdrag av den här typen och att veterinärer är vana att jobba med allt från teori till praktik ”ända ner i dyngrännan”.

Efter tre månaders extremt påfrestande arbete är han tillbaka på högkvarteret i Stockholm. Han säger att han är väldigt tillfreds med att vara hemma hos familjen igen och sitt ordinarie arbete. Som försvarsöverveterinär har han på hemmaplan en viktig uppgift, nämligen att se till att de övriga tio fast anställda försvarsveterinärerna samt reservofficerarna har den spetskompetens som krävs för krävande uppdrag både inom- och utomlands. ■

GRUNDKURS för fackliga förtroendemän

8–9 OKTOBER 2015 • BEST WESTERN HOTELL, BROMMA

Tag chansen och lär er mer om fackliga frågor.

Alla ni som är valda fackliga förtroendemän och inte har gått någon facklig kurs, är välkomna till en kurs som ska ge er grundläggande kunskaper för ert fackliga arbete. Det kommer även att bli diskussioner och möjlighet till frågor. Ta med er frågor och diskussionsiver och kom på en givande facklig kurs.

Kursledare är våra arbetsrättsjuristerer Anders Graneld och Jessica Berlin.

Kursen kommer att hållas lunch–eftermiddag den 8–9 oktober 2015 på Best Western Hotell, Bromma Stockholm.

Kostnad & ledighet: Vi står för hotell- & kurskostnader och resa. Eftersom det är en facklig kurs bör din arbetsgivare ge dig ledigt med bibehållen lön.

Svar om deltagande önskas till fredrike.ritter@avf.svf.se *senast den 25 september*. Glöm inte nämna matpreferenser eller allergier.

Har du frågor, kontakta Fredrike Ritter, fredrike.ritter@avf.svf.se.

Vi hoppas att så många som möjligt kan komma!
Välkommen hälsar AVFs styrelse

PER WALLGREN, leg veterinär, VMD, statsveterinär och professor, ECPHM diplomate, **MARIA LINDBERG,** leg veterinär, djurhälsoveterinär, **MARIE SJÖLUND,** leg veterinär, VMD, bitr statsveterinär, **KATARINA KARLSSON FRISCH,** leg veterinär, djurhälsoveterinär och **HELLE ERICSSON UNNERSTAD,** leg veterinär, VMD, laboratorieveterinär*

Resistensläget hos Actinobacillus pleuropneumoniae och Pasteurella multocida vid luftvägssjukdomar hos gris

Artikeln redovisar resistensläget för *Actinobacillus pleuropneumoniae* och *Pasteurella multocida* som isolerats från svenska grisar. Båda bakterierna är känsliga för såväl penicillin som tetracyklin. Däremot är streptomycin olämpligt vid behandling av såväl *A pleuropneumoniae* som *P multocida* då dessa bakterier har naturligt låg känslighet för denna substans. För att bevara Sveriges goda resistensläge påminns om vikten av att följa SVS riktlinjer för användning av antibiotika och Läkemedelverkets riktlinjer för dosering av antibiotika till gris samt fortsätta att kontinuerligt övervaka resistensläget. Provtagning av blod för serologi och material för bakteriologi från drabbade grisar är viktigt för sjukdomsövervakningen.

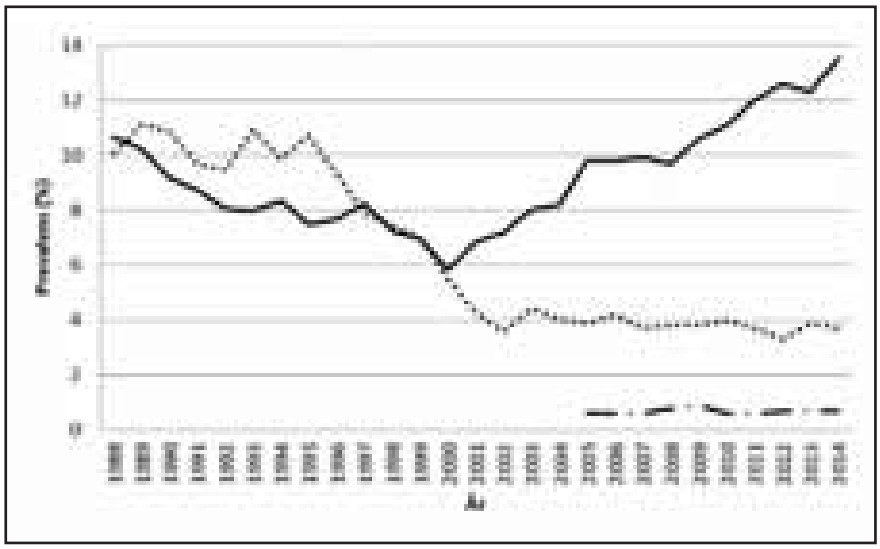

FIGUR 1. *Sjukdomsregistrering i respirationsorganen hos grisar i Sverige under perioden 1988 till 2014. Prickad linje representerar pneumoni av mykoplasma- eller virustyp (Kod 61/62). Heldragen linje representerar pleurit (kod 73/74). Streckad linje representerar elakartad lungsjuka, dvs akut aktinobacillos (kod 71/72).*

granskad artikel

INLEDNING

Sverige införde 1986 som första land i världen ett förbud mot antibiotika i tillväxtbefrämjande syfte till djur. Förbudet medförde att en strikt åldersegregerad uppfödning från födsel till slakt började tillämpas i grisbesättningar för att hålla olika infektioner i schack. Dessförinnan var kontinuerlig uppfödning det vanligaste i smågrisledet, medan uppfödningen från 25 kg till slakt ofta bedrevs omgångsvis med tömning och rengöring mellan omgångarna – men inte alla gånger. Som en effekt av uppstramningen minskade de kliniska problemen med luftvägsinfektioner hos växande grisar under 1990-talet (4, 12, 13, 23) och andelen pneumonier som registreras vid slakt har förblivit på denna lägre nivå. Däremot har andelen pleuritregistreringar stadigt ökat under 2000-talet (4, 11). Då pleuriter ofta associeras till *Actinobacillus pleuropneumoniae* kan detta innebära att problem som relateras till den bakterien har ökat (Figur 1).

Akut aktinobacillos är ofta dödlig för grisar. Djur som dött uppvisar som regel mycket aggressiva patologisk-anatomiska förändringar i de luftförande organen, ofta även med övergrepp till brösthinna och hjärtsäck (Figur 2). Från sådana djur är det lätt att odla fram *A pleuropneumoniae* som finns i 15 officiella serotyper, varav vissa korsreagerar med varandra som visas i Tabell 1 (8, 9, 26). I Sverige dominerar serotyp 2 men även serotyp 3, 4, 5 och 6 har diagnostiserats vid enstaka tillfällen (9, 24, 26, 28). Därutöver finns ett okänt antal atypiska varianter av *A pleuropneumoniae* som det också är viktigt att uppmärksamma av skäl som redovisas i diskussionen.

Vid kroniska *A pleuropneumoniae*-förändringar är odling från vävnadsförändringar ofta resultatlös. Därför är odling från grisar med kroniska förändringar tveksam. Vid sådana tillfällen är antikroppsdetektion ett bättre diagnostiskt instrument. Trots detta redovisas här även ett försök att isolera *A pleuropneumoniae* från grisar med kronisk pleurit vid normalslakt. Studien genomfördes för att utreda möjligheten att göra resi- ➤

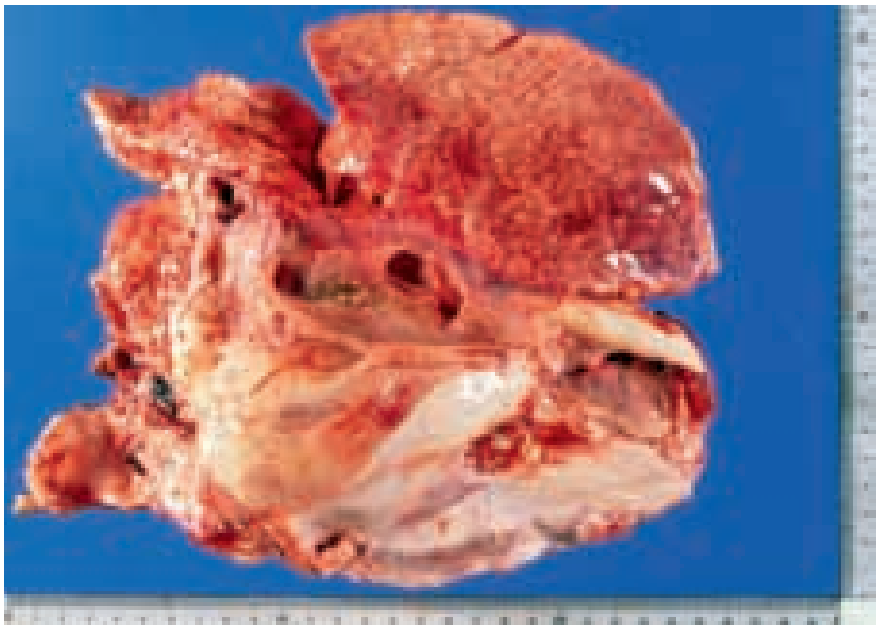

Foto Bengt Ekberg, SVA.

Figur 2. *Förändringar i brösthålan hos en gris som dött i akut aktinobacillos.*

➤ stensundersökning av isolat från besättningar där det inte förekommer akuta *A pleuropneumoniae*-infektioner och som därmed saknar besättningsegna undersökningar avseende resistens. Med avsikt att bedöma infektionstrycket för dessa grisar mättes även antikroppar riktade mot *A pleuropneumoniae* i muskelvätska från diafragma.

Resistensresultat för viktiga bakterier redovisas årligen i Swedres-Svarm-rapporter (www.sva.se). Resistensundersökning av *A pleuropneumoniae* vid SVA görs med mikrodilution, vilket ger minsta hämmande koncentration av testade antibiotika, MIC (minimum inhibitory concentration). För de antibiotika som är aktuella för terapi av *A pleuropneumoniae* har MIC tidigare varit låga då svenska isolat testats (15, 20). Trots detta är det viktigt att vi fortsätter följa bakteriens resistensmönster. Eftersom följderna vid ett sjukdomsutbrott kan bli dramatiska är det viktigt att vi omedelbart hamnar så rätt som möjligt vid val av behandling. Att vi genom vårt beteende kan provocera fram antibiotikaresistens hos *A pleuropneumoniae* är dessvärre ställt utom allt tvivel (10, 17) och vi måste vara beredda på att snabbt reagera på eventuella förändringar i bakteriens resistensmönster. I denna artikel redovisas resistensen för samtliga isolat från akuta *A pleuropneumoniae*-infektioner som sänts till SVA 2009–2014. Eftersom *Pasteurella multocida* är en viktig sekundär luftvägspatogen hos grisar som också tycks öka i betydelse (22, 25) redovisas även antibiotikaresistens hos *P multocida* som isolerats från luftvägarna hos grisar.

MATERIAL OCH METODER

Resistensövervakning

Samtliga isolat av *A pleuropneumoniae* som diagnostiserats vid SVA, liksom ett urval av *P multocida* från luftvägar hos gris resistensundersöktes (VetMIC, SVA). I detta arbete inkluderades isolat från perioden 2009–2014.

Riktad undersökning

Därutöver samlades lung- och diafragmaprover in från 242 grisar med kronisk pleurit vid slakt. Varje gris gavs ett ID-nummer och från varje gris gjordes en allmänbakteriologisk odling med särskild tonvikt på *A pleuropneumoniae*

Tabell 1. Objektsglasagglutination av referensstammarna för *A pleuropneumoniae* och för det svenska isolatet av serotyp 5 med immunserum mot referensstammarna framställt i kanin. Tabellen är tidigare publicerad i Svensk Veterinärtidning (25).

	Antigen													
Antiserum	1	2	3	4	5a	5b	**5s***	6	7	8	9	10	11	12
1	+++	-	-	-	-	-	**-**	-	-	-	-	-	+	-
2	-	+++	-	-	-	-	**-**	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	+++	-	-	-	**-**	-	-	-	-	-	-	(+)
4	-	-	-	+++	-	-	**-**	-	-	-	-	-	-	-
5a	-	-	-	-	+++	+++	**-**	-	-	-	-	-	-	-
5b	-	-	-	-	+++	+++	**++**	-	-	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-	-	**-**	+++	-	-	-	-	-	(+)
7	-	-	-		(+)	-	**-**	-	+++	-	-	-	-	-
8	-	-	-	-	(+)	-	**-**	-	-	+++	-	-	-	-
9	-	-	-	-	-	-	**-**	-	-	-	+++	-	++	-
10	-	-	-	-	+	+	**-**	-	-	-	(+)	+++	-	+
11	-	-	-	-	-	-	**-**	-	-	-	-	-	+++	-
12	-	-	-	-	(+)	(+)	**-**	-	-	-	-	-	-	+++

*** 5s** = *det svenska fältisolatet av* A. pleuropneumoniae *serotyp 5*

+++ = *Stark agglutination*
++ = *medelstark agglutination*
+ = *svag agglutination*
(+) = *tendens till agglutination*
- = *ingen agglutination*

Tabell 2. Procentuell andel av resistens mot olika antibiotika hos svenska isolat av *A pleuropneumoniae* från en kontinuerlig övervakning av grisar med frågeställningen luftvägsinfektioner under perioden 2009–2014.

Antal isolat av *A pleuropneumoniae*	2009 24	2010 16	2011 57	2012 33	2013 31	2014 37
Ampicillin	0	0	0	0	0	0
Kloramfenikol	0	0	0	0	0	0
Ciprofloxacin	0	0	0	0	0	0
Florfenikol	0	0	0	0	0	0
Gentamicin	0	0	0	0	0	0
Nalidixansyra	0	0	0	0	0	0
Penicillin	0	0	0	0	0	0
Tetracyklin	0	0	0	0	0	0
Trimetoprim	0	0	0	0	0	0

Tabell 3. Procentuell andel av resistens mot olika antibiotika hos svenska isolat av *P multocida* som isolerats från luftvägar hos grisar med frågeställningen luftvägsinfektioner. ND = ej undersökt.

Antal isolat av *P multocida*	2009 24	2010 10	2011 17	2012 24	2013 27	2014 19
Ampicillin	0	0	0	0	0	0
Enrofloxacin	ND	ND	0	0	0	0
Florfenikol	0	0	0	0	0	0
Gentamicin	0	0	0	4 %	4 %	0
Penicillin	0	0	0	0	0	0
Tetracyklin	0	0	0	0	0	0
Trim/Sulfa	ND	ND	0	4 %	0	0

från den förändrade delen av lungan. Då *A pleuropneumoniae* påvisades genomfördes en resistensundersökning (VetMIC). Även ett urval av isolat av *P multocida* från luftvägarna hos dessa grisar resistensundersöktes.

Diafragman frystes och vid upptining samlades muskelvätska upp individuellt för varje gris. Den späddes 1/50 i PBS varefter förekomsten av antikroppar riktade mot *A pleuropneumoniae* serotyp 2 respektive 3 analyserades med en indirekt ELISA-metodik (26). Absorbansvärden över 0,5 vid våglängden 450 nm räknades som positiv reaktion.

RESULTAT

Resistensövervakning

Som framgår av Tabell 2 var samtliga 198 isolat av *A pleuropneumoniae* som diagnostiserades vid SVA under perioden 2009–2014 känsliga för de antibiotika som är aktuella att behandla med (liksom de sex övriga isolat som isolerades i den riktade undersökningen, totalt antal = 204 isolat). Även samtliga 189 isolat av *P multocida* som isolerades under perioden var känsliga för de antibiotika som är aktuella att behandla med (Tabell 3).

Den riktade undersökningen

Från de 242 grisarna som registrerades för pleurit vid slakt påvisades *A pleuropneumoniae* serotyp 2 hos fem grisar (2,1 %) och serotyp 3 hos en gris (0,4 %). *P multocida* kunde påvisas hos 72 av djuren (31,4 %). Hos 160 djur (66,1 %) kunde inget specifikt smittämne påvisas (blandflora). Som framgår av Tabell 4 var samtliga stammar av *A pleuropneumoniae* och *P multocida* som undersöktes känsliga för de antibiotika som är aktuella att behandla med.

Diafragmamuskel saknades från ett djur. Av resterande 241 grisar var 24 (10 %) seropositiva mot både serotyp 2 och 3. Antikroppsnivåerna mot sero- ➤

Tabell 4. Procentuell andel av resistens mot olika former av antibiotika hos svenska isolat av *A pleuropneumoniae* och *P multocida* som isolerats från normalslaktade grisar med anmärkningar för pleurit. ND = ej undersökt.

	A pleuropneumoniae (n = 5)	P multocida (n = 68 av 72)
Ampicillin	0	0
Kloramfenikol	0	ND
Ciprofloxacin	0	ND
Enrofloxacin	ND	0
Florfenikol	0	0
Gentamicin	0	0
Nalidixansyra	0	ND
Penicillin	0	0
Tetracyklin	0	0
Trim/Sulfa	ND	3 %
Trimetoprim	0	ND

Tabell 5. Antikroppsnivåer mot A pleuropneumoniae serotyp 2 respektive 3 i muskelvätska från diafragma hos grisar som registrerats för kronisk pleurit vid slakt.

Antikropsstatus gentemot *A pleuropneumoniae*	n	Seronegativa	Seropositiva		
			Låg nivå Abs 0,5–1	Medelnivå Abs 1–1,5	Hög nivå Abs >1,5
Serotyp 2, antal	241	163	35	25	18
% inom gruppen		68 %	14 %	10 %	8 %
Serotyp 3, antal	241	214	20	2	5
% inom gruppen		89 %	8 %	1 %	2 %

typ 2 var signifikant högre än dem mot serotyp 3 (0,47 ± 0,58 vs 0,25 ± 0,39, p<0,001, parad t-test). Totalt var 78 grisar seropositiva mot typ 2 (32,2 %) och 27 mot typ 3 (11,2 %) och andelen djur med medelhöga till höga antikroppsnivåer var högre för typ 2 (Tabell 5). Av de 163 grisar som var seronegativa mot typ 2 var åtta seropositiva mot typ 3. Därmed var totalt 86 djur (35,7 %) seropositiva mot antingen serotyp 2 eller 3.

Tre av de fem grisarna där typ 2 påvisades vid odling var seronegativa mot såväl typ 2 som 3 med låga absorbansvärden (A_{450} = 0,1 – 0,19 för typ 2 och 0,10 – 0,22 för typ 3). De två övriga var seropositiva med relativt låga antikroppskoncentrationer (A_{450} = 0,71 respektive 1,10 för typ 2 och 0,61 respektive 0,81 för typ 3). Grisen där typ 3 påvisades var seronegativ mot typ 3 (A_{450} = 0,26) men seropositiv mot typ 2 (A_{450} = 1,17).

DISKUSSION

Resistensläget för *A pleuropneumoniae* är fortsatt gott i Sverige och bättre än i många andra länder (1, 10, 17). Det goda resistensläget innefattar också *P multocida* och även där utmärker sig Sverige på ett positivt sätt gentemot många andra länder (14, 16). Detta är glädjande eftersom det förefaller som om *P multocida* ökar i betydelse i takt med att besättningsstorleken ökar, såväl i Sverige som globalt. Det finns idag svenska besättningar med höga frekvenser pleuriter registrerade vid slakt där antikroppsnivåerna mot *A pleuropneumoniae* är låga, men där de är höga mot *P multocida* (22, 25). Trots denna ökande influens av *P multocida* är det fortsatt lika viktigt att följa *A pleuropneumoniae*, liksom att känna till att streptomycin är olämpligt att använda vid infektioner med såväl *A pleuropneumoniae* som *P multocida*, beroende på att dessa bakterier har naturligt höga MIC-värden mot detta antibiotikum. För att bevara Sveriges goda resistensläge där både *A pleuropneumoniae* och *P multocida* ännu är känsliga för såväl penicillin som tetracyklin, är det viktigt att fortsätta med ett ansvarsfullt användande av antibiotika. Det sammanfattas i SVS riktlinjer för användning av antibiotika (21) och i Läkemedelverkets riktlinjer för dosering av antibiotika till gris (2).

Möjligheterna att isolera *A pleuropneumoniae* från kroniska sjukdomsfall är mycket små. Redan 16 dagar efter experimentella infektioner är det bästa provtagningsmaterialet kvarvarande bölder i lungorna om sådana står att finna (27). I den riktade studien påvisades *A pleuropneumoniae* endast hos 2,5 procent av grisarna, trots att proven togs i förändrad lungvävnad från grisar som särbehandlats vid slakten på grund av kroniska bröst-hinneinflammationer. Även om det var slående att de grisar varifrån bakterien isolerades antingen var seronegativa eller hade relativt låga antikroppsnivåer mot den isolerade serotypen, var utfallet för lågt för att rekommendera bakteriologisk provtagning från djur med kroniska förändringar. Därmed är vi beroende av antikroppsdetektion som diagnostiskt instrument när akuta sjukdomsutbrott inte föreligger. Eftersom *A pleuropneumoniae* är föränd-ringsbenägen är det viktigt att detta indirekta diagnostiska verktyg är riktat mot de varianter av bakterien vi har att göra med.

Produktionsförändringar bakom ökande problem

I Sverige har sjukdomsutbrotten med akut aktinobacillos dominerats av serotyp 2, vilket även konfirmerades i den riktade undersökningen. Eftersom problemen med akut aktinobacillos ökat under 2000-talet (4) har det diskuterats huruvida bakterien fått förändrade egen-

Foto Bengt Ekberg, SVA.

Figur 3. *När totalantalet individer på en gård ökar kan det bli svårare att undvika exempelvis luftflöden mellan avdelningar trots en åldersektionerad uppfödning.*

skaper. Undersökningar med pulsfältsgelektrofores (PFGE) har dock visat att de isolat av serotyp 2 som isolerats på 2000-talet är identiska med dem som isolerades på 1970- och 1980-talen (3). Detta pekar snarare mot produktionsförändringar som en förklaring till de ökande problemen. Produktionsenheterna blir större och när totalantalet individer på en gård ökar kan det bli svårare att undvika exempelvis luftflöden mellan avdelningar trots en ålderssektionerad uppfödning (18) (Figur 3).

Även om *A pleuropneumoniae* serotyp 2 dominerar (24) har andra serotyper diagnostiserats vid enstaka tillfällen (9). Under 2008 påvisades de korsreagerande serotyperna 3–6–8 (se Tabell 1) vid två tillfällen. Serotyp 8 hade inte påvisats tidigare och serotyp 3 isolerades senast 1987 i samband med akut aktinobacillos.

Under 1999–2000 diagnostiserades *A pleuropneumoniae* serotyp 5 i Sverige i samband med akuta dödsfall (28), men ELISA-metoder baserade på typstammarna för serotyp 5a eller 5b kunde inte påvisa antikroppar hos grisar i de drabbade besättningarna (26, 28). Det var först efter det att diagnostik baserad på de aktuella isolaten utvecklats som ett meningsfullt smittspårningsarbete kunde påbörjas. Sverige hade tur den gången då det föreföll som om denna variant av bakterien som var dödlig för grisar inte i sig själv var överlevnadsduglig. Trots att bakterien borde ha spridits via handel med djur förblev nämligen inköpande besättningar fria från den atypiska varianten av *A pleuropneumoniae* serotyp 5 (28). Saken föreföll vara utagerad, men 2007 isolerades återigen en atypisk variant av *A pleuropneumoniae* serotyp 5 och diagnostik baserad på typstammarna fungerade inte heller denna gång. Det gjorde däremot den serologi som togs fram i samband med utbrottet 1999–2000. Dessutom visade undersökningar med PFGE att stammarna från 1999–2000 och 2007 i princip var identiska (3).

Viktigt uppmärksamma atypiska stammar

Ett annat exempel på att det är viktigt att uppmärksamma atypiska stammar inträffade när det i samband med dödsfall i Australien isolerades en atypisk variant av *A pleuropneumoniae* serotyp 12 som inte gick att diagnostisera med diagnostik baserad på typstammarna. Därmed blev denna stam ignorerad i det kliniska arbetet. Så småningom utvecklades en fungerande diagnostik baserad på ett isolat av den atypiska stammen (jämför med tidigare stycke). Då visade det sig att besättningar i hela landet var infekterade med denna variant av *A pleuropneumoniae* och den har sedermera fått status som officiell serotyp 15 (6, 7).

Utöver dessa exempel finns ett okänt antal övriga atypiska varianter av *A pleuropneumoniae*. Som framgår här är det viktigt att inte negligera dessa. Särskilt inte eftersom vi vid kroniska infektioner är hänvisade till indirekt diagnostik (antikroppsdetektion) och att det då är viktigt att hålla de serologiska panelerna aktuella. Däremot är *A pleuropneumoniae* lätt att isolera från grisar som dött i akut till perakut aktinobacillos (Figur 4 och 5). Man bör ta för vana att sända prover till laboratorier för att ställa bakteriologisk diagnos från sådana grisar ➤

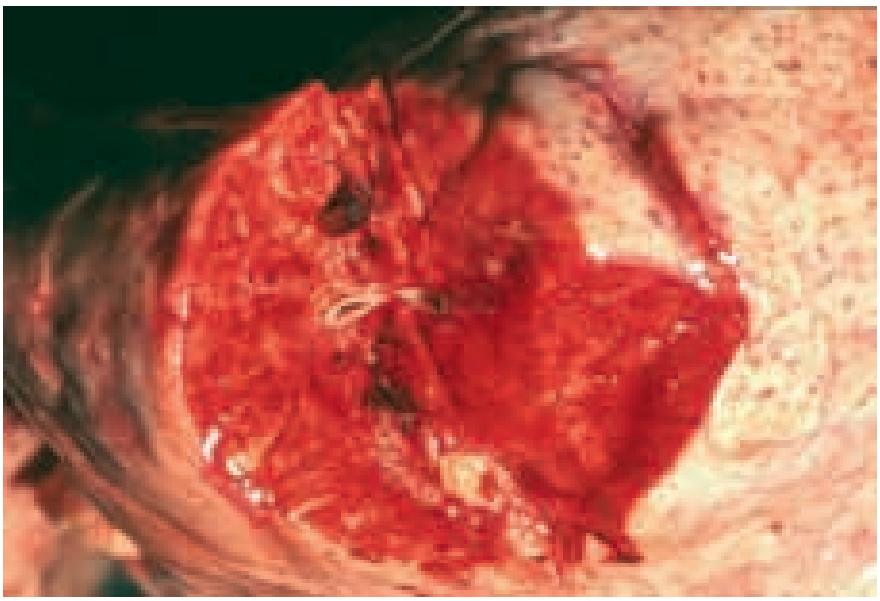

Foto Bengt Ekberg, SVA.

Figur 4. *Yta och snittyta i lungan hos en gris som dött i akut aktinobacillos.*

Foto Bengt Ekberg, SVA.

Figur 5. *Dorsal vy av böld och pleurit i lungan hos en gris som dött i akut aktinobacillos.*

eftersom detta är nödvändigt för att kunna uppdatera de serologiska panelerna när det dyker upp nya varianter av denna förändringsbenägna bakterie.

Resistensläget måste följas

Svenska isolat av *A pleuropneumoniae* har tidigare uppvisat låga MIC-värden gentemot de antibiotika som är aktuella för terapival (15) och alla 123 isolat som undersöktes under perioden 2005–2008 var känsliga för samtliga antibiotika som ingick i testpanelen (20). Detta goda läge kvarstår idag, men trots detta är det mycket viktigt att vi fortsätter följa bakteriens resistensmönster eftersom följderna vid ett sjukdomsutbrott kan bli dramatiska. Som avslutning upprepas därför budskapet om att vi för att kunna vidmakthålla detta goda resistensläge, där både *A pleuropneumoniae* och *P multocida* ännu är känsliga för såväl penicillin som tetracyklin, fortsätter med ett ansvarsfullt användande av antibiotika. Sådan användning sammanfattas av SVS policydokument i ärendet (21) och i Läkemedelverkets riktlinjer för dosering av antibiotika till gris (2).

SUMMARY

Antibiotic susceptibility for Actinobacillus pleuropneumoniae and Pasteurella multocida from porcine lungs in Sweden

This study presents results on antibiotic susceptibility for *Actinobacillus pleuropneumoniae* (*A pleuropneumoniae*, n = 198) and *Pasteurella multocida* (*P multocida*, n = 189) isolated from porcine lungs in Sweden during 2009–2014. All isolates were sensitive to penicillin and tetracycline. Streptomycin was confirmed not to be a drug of choice for treatment of *A pleuropneumoniae* and *P multocida* due to inherent low susceptibility.

The manuscript includes cultivation for *A pleuropneumoniae* from the lungs of 242 pigs with chronic pleuritic lesions at slaughter with the aim to determine antibiotic sensitivity for *A pleuropneumoniae* isolates also from herds where acute disease/lesions had not been observed. Also in this material susceptibility of *A pleuropneumoniae* and *P multocida* was favourable. However, as *A pleuropneumoniae* was only demonstrated in 6 out of 242 pigs (2.5 %). The recommendation to only cultivate for *A pleuropneumoniae* from acute lesions were confirmed.

Due to the difficulties to isolate *A pleuropneumoniae* from chronic lesions, the diagnosis of aktinobacillosis is highly dependent on serology. However, serology is complicated since *A pleuropneumoniae* apart from including 15 official serotypes and a number of unofficial serotypes also is highly mutagenic. Therefore, the manuscript also highlights the necessity to continuously isolate and define *A pleuropneumoniae* from acute lesions with the aim to ensure that the serologic diagnostic tools used are up-dated in mirroring the types of *A pleuropneumoniae* circulating in a region.

The paper also highlights the necessity of continuous monitoring of antibiotic susceptibility and to conform to the antibiotic policy document issued by the Swedish Veterinary Association to maintain the favourable situation with regard to antibiotic resistance in Sweden.

TACK

Maria Persson och Björn Olsson tackas för heroiska insatser i det riktade försöket hos grisar med kronisk pleurit. Denna artikel har finansierats inom ramen för Svarmpat (Svensk veterinär antibiotikaresistensmonitorering för patogena bakterier hos lantbrukets djur). Svarmpat är ett samarbetsprojekt mellan Gård & Djurhälsan och SVA som finansieras av Jordbruksverket.

Referenser

1. Aarestrup FM & Jensen NE. Susceptibility testing of *Actinobacillus pleuropneumoniae* in Denmark. Evaluation of three different media of MIC-determination and tablet diffusion tests. Vet Microbiol, 1999, 4, 299–305.
2. Anonym. Information från Läkemedelsverket. Dosering av antibiotika till gris. 2012, 23 (suppl 1) 4–43.
3. Aspán A & Wallgren P. Comparisons of Swedish isolates of serotype 2 and 5 over time. Proc Int Pig Vet Soc Congr, 2008, 20 (oral) 121.
4. Beskow P, Lundeheim N & Holmgren N. Riskfaktorer för utveckling av pleuriter och pleuropneumonier hos grisar. Svensk VetTidn, 2008, 60, 12, 11–18.
5. Beskow P, Norqvist M & Wallgren P. Uppföljning av åtgärdsprogram mot luftvägsinfektioner i norrländska svinbesättningar. Svensk VetTidn, 2001, 53, 673–686.
6. Blackall PJ, Bowles RE, Pahoff JL & Smith BN. Serological characterisation of *Actinobacillus pleuropneumoniae* isolated from 1993–1996. Aust Vet J, 1999, 77, 10–14.
7. Blackall PJ, Klaasen HLBM, van der Bosch H, Kuhnert P & Frey J. Proposal of a new serovar of *Actinobacillus pleuropneumoniae*: serovar 15. Vet Microbiol, 2002, 84, 47–52.
8. Gottschalk M & Taylor DJ. *Actinobacillus pleuropneumoniae*. In: Straw BE, et al, eds. Diseases of swine, 9th ed. Ames, Iowa, Blackwell Publishing, 2006, 563–576.
9. Gunnarsson A, Biberstein EL & Hurvell B. Serologic studies of porcine strains of *Haemophilus parahaemolytica (pleuropneumoniae)*: Agglutinationreactions. Am J Vet Res, 1977, 38, 1111–1114.
10. Gutiérrez-Martin CB, Garcíadel Blanco N, Blanco M et al. Changes in antimicrobial susceptibility of *Actinobacillus pleuropneumoniae* isolated from pigs in Spain during the last decade. Vet Microbiol, 2006, 115, 218–222.
11. Heldmer E, Lundeheim N & Robertsson JÅ. Sjukdomsregistreringar vid slakt hos ekologiska grisar. Svensk VetTidn, 2006, 58, 15–24.
12. Holmgren N & Lundeheim N. Utveckling av uppfödningsformer och hälsa hos slaktsvin. Svensk VetTidn, 2002, 54, 469–474.
13. Holmgren N, Lundeheim N & Wallgren P. Infections with *Mycoplasma hyopneumoniae* and *Actinobacillus pleuropneumoniae* in fattening pigs. Influence of piglet production system and influence on production parameters. J Vet Med B, 1999, 46, 535–544.
14. Kaspar H, Schröder U & Wallman J. Quantitative resistance level (MIC) of *Pasteurella multocida* isolated from pigs between 2004 and 2006: national resistance monitoring by the BVL. Berliner und Münchener Tierarztliche Wochenserschrift, 2007, 120, 9–10, 442–451.
15. Landen A, Horn av Rantzien M & Franklin A. MIC values of porcine *Actinobacillus pleuropneumoniae* isolated in Sweden. Proc Int Pig Vet Soc Congr, 2000, 16, 142.
16. Lizarazo YA, Ferri EF, de la Fuente AJ & Martín CB. Evaluation of changes in antimicrobial susceptibility patterns of Pasteurella multocida isolats from Spain in 1987–1988 and 2003–2004. Am J Vet Res, 67, 663–668.
17. Matter D, Rossano A, Limat S et al. Antimicrobial resistance profile of *Actinobacillus pleuropneumoniae* and *Actinobacillus porcitonsillarium*, Vet Microbiol, 2007, 122, 146–156.
18. Nielsen JP, Hagedorn-Olsen T, Ahrens P, Dahl P & Baekbo P. Airborne *Actinobacillus pleuropneumoniae* infection pressure in pig fattening units. Proc Int Pig Vet Soc Congr, 2000, 16, 444.
19. Sjölund M, Martín de la Fuente AJ, Fossum C & Wallgren P. The effects of a challenge infection with *Actinobacillus*

pleuropneumoniae in pigs treated with antibiotics at the primary infection. Vet Rec, 2009, 164, 18, 550–555.
20. SVARM 2008, Swedish Veterinary Antimicrobial Resistance Monitoring. The National Veterinary Institute (SVA), Uppsala, Sweden, 2009.
21. Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap, Husdjurssektionen. Riktlinjer för användning av antibiotika till produktionsdjur. Nötkreatur och gris. Policydokument, 2013, 21–32.
22. Wallgren P. Porcine Respiratory Disease Complex, PRDC – vad är det? Kompendium Veterinärkongressen, 2014, 257–259.
23. Wallgren P, Artursson K, Fossum C & Alm GV. Incidence of infections in pigs reared for slaughter revealed by elevated serum levels of interferon and development of antibodies to *Mycoplasma hyopneumioniae* and *Actinobacillus pleuropneumoniae*. J Vet Med B, 1993, 40, 1–12.
24. Wallgren P, Elvander M & Engvall A. *Actinobacillus pleuropneumoniae* hos gris. III. Serologisk inventering av svenska serotyper. Svensk VetTidn, 2003, 55, 7, 25–29.
25. Wallgren P, Mattsson S, Persson M & Eliasson-Selling L. Pleuritis in herds with low levels of antibodies to *Actinobacillus*. Proc IPVS. 2012, 22, I (oral), 266.
26. Wallgren P, Persson M & Gunnarsson A. *Actinobacillus pleuropneumoniae* hos gris. I. Diagnostikutveckling efter ett utbrott med serotyp 5. Svensk VetTidn, 2003, 55, 7, 9–14.
27. Wallgren P, Segall T, Pedersen Mörner A & Gunnarsson A. Experimental infections with *Actinobacillus pleuropneumoniae* in pigs. I: Comparison of five different parenteral antibiotic treatments. J Vet Med B, 1999, 46, 249–260.
28. Wallgren P, Sjölund M, Holmgren N, Gerth-Löfstedt M & Bergström G. *Actinobacillus pleuropneumoniae* hos gris. II. Klinik och spridning vid ett utbrott med serotyp 5. Svensk VetTidn, 2003, 55, 7, 15–24.

***PER WALLGREN,** leg veterinär, VMD, statsveterinär och professor, ECPHM diplomate, Avdelningen för djurhälsa och antibiotikafrågor, Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, 751 89 Uppsala.
MARIA LINDBERG, leg veterinär, djurhälsoveterinär, Gård och Djurhälsan, Kungsängens Gård, Hus 6B, 753 23 Uppsala.
MARIE SJÖLUND, leg veterinär, VMD, bitr statsveterinär, Avdelningen för djurhälsa och antibiotikafrågor, SVA, 751 89 Uppsala.
KATARINA KARLSSON FRISCH, leg veterinär, djurhälsoveterinär, Gård och Djurhälsan, Kungsängens Gård, Hus 6B, 753 23 Uppsala.
HELLE ERICSSON UNNERSTAD, leg veterinär, VMD, laboratorieveterinär, Avdelningen för djurhälsa och antibiotikafrågor, SVA, 751 89 Uppsala.

NYHET!

Spotinor® Rx

Deltametrin 10 mg/ml. Spot on lösning till nöt och får

MOT EKTOPARASITER HOS NÖT OCH FÅR

	Får				
	Sårflugor	Fästingar	Sugande/ bitande löss	Stora fårlusen	Lamm fästingar
Spotinor®	✔	✔	✔	✔	✔

	Kött och mjölkproducerande nöt		
	Störande flugor	Bitande löss	Sugande löss
Spotinor®	✔	✔	✔

✔ ***Bovicola bovis***
✔ ***Solenopotes capillatus***
✔ ***Linognathus vituli***
✔ ***Haematopinus eurysternus***
✔ ***Musca species***
✔ ***Hydrotaea irritans***
✔ ***Stomoxys calcitrans***
✔ ***Lucilia spp***
✔ ***Ixodes ricinus***
✔ ***Linognathus ovillus***
✔ ***Haematobia irritans***
✔ ***Bovicola ovi***

- Spotinor® innehåller som aktiv ingrediens **Deltametrin** , en syntetisk pyretroid. Den tillhör andra generationens pyretroider med förbättrad stabilitet, minskad känslighet för nedbrytning av solljus och biologisk nedbrytning samt med en ökad insekticid verkan.
- Deltamethrin är ett potent nervgift för insekter och ger en "**knock out**" effekt.

Förpackningar: 250 ml (doskopp). 1 L och 2,5 L.
Kräver dospistol Vnr 763287 (apotek/Oriola)

Karenstider
Nötkreatur: Kött och slaktbiprodukter: 17 dagar
Mjölk: 0 timmar
Får: Kött och slaktbiprodukter: 35 dagar
Mjölk: Ej tillåtet för användning till tackor som producerar mjölk för human konsumtion.

För ytterligare information se Fass.se.
Senaste godkända SPC: 2014-11-13.
Läs bipacksedel före användning

Tel: 018 - 57 24 30/31/34
info@n-vet.se www.n-vet.se

N-vet LÄKEMEDEL

KALLELSE TILL

AVFs Representantskapsmöte 2015

1 oktober, kl 12:00 – 2 oktober, kl 14:00

BEST WESTERN PLUS Sthlm Bromma
www.sthlmbromma.se

Anställda Veterinärers Förening (AVF) avhåller sitt Representantskapsmöte (RM) den 1–2 oktober 2015 på Best Western Hotell Bromma, Stockholm. Valda delegater kallas till mötet som börjar med lunch kl 12:00 den 1 oktober. Förhandlingarna börjar kl 13:00 med upprop och fastställande av röstlängd. Även personliga kallelser är skickade.

På kvällen kommer middag att serveras från kl 19:30.

Motioner ska vara styrelsen tillhanda senast den 6 september. Motionen skickas till Styrelsen för AVF, c/o Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm eller via e-post till fredrike.ritter@avf.svf.se.

Möteshandlingar kan hämtas 14 dagar före RM, på AVFs hemsida under www.svf.se (logga in och klicka på AVF – Anställda).

Preliminär föredragningslista vid AVFs Representantskapsmöte den 1–2 oktober 2015

1 Upprop och fastställande av röstlängd för mötet samt anmälan av eventuella fullmakter

2 Val av mötesordförande, mötessekreterare och två (2) justeringsmän tillika rösträknare

3 Frågan om mötets stadgeenliga utlysande

4 Fastställande av mötets dagordning

5 Årsberättelse för föregående verksamhetsår

6 Revisionsberättelse för föregående verksamhetsår

7 Frågan om ansvarsfrihet för styrelsen

8 Redovisning av innevarande års verksamhet

– Styrelsens redovisning av genomfört och pågående arbete

– Stadgeändringar

9 Av enskild medlem, medlemsgrupp eller styrelsen i förväg väckta motioner eller förslag

10 a: Styrelsens förslag till verksamhetsplan för det kommande verksamhetsåret

b: Förslag och förfrågningar från delegater, öppen diskussion

11 Val av styrelseledamöter och suppleanter för nästa verksamhetsår

12 Val av två (2) revisorer samt två (2) suppleanter för dem.

13 Val av valberedning för nästkommande verksamhetsår

14 Fastställande av budget och medlemsavgift för nästkommande verksamhetsår

15 Övriga ärenden

16 Mötets avslutande

Till valkorporation 1, som representerar djursjukhus- och klinikanställda valdes för 2015–2016:
Ordinarie: Sara Carlsson, Ingrid Berger Engström, Ida Sjöberg
Reserv: Ann-Charlotte Sandberg

Tidigare valda med ett år kvar:
Ordinarie: Cecilia Hässler Pettersson, André Rowe, Karin Alexandersson, Karolina Dahlkvist
Reserv: Andrea Mårtensson

Till valkorporation 2, som representerar statligt anställda distriktsveterinärer inom DVO valdes för 2015–2016:
Ordinarie: Mare Baaz
Reserv: Malin Burbeck

Tidigare valda med ett år kvar:
Ordinarie: Lars-Göran Kristensen, Karin Lambertsson, Sara Eriksdotter Engsfrid

---

Till valkorporation 3, som representerar statligt anställda officiella veterinärer vid Livsmedelsverkets område för Livsmedelskontroll valdes för 2015–2016:
Ordinaire: Hanna Andersson
Reserv: Christian Jurc (fyllnadsval 1 år)

Till valkorporation 4, som representerar övriga offentligt anställda valdes för 2015–2016:
Ordinarie: Olle Rydell, Malin Öhlund, Susanne Stenlund
Reserv: Jonas Wesman

Tidigare valda med ett år kvar:
Ordinarie: Kristian Königsson, Karin Granath, Emma Andersson
Reserv: Sanna Truelsen

Till valkorporation 5, som representerar övriga enskilt anställda valdes för 2015–2016:
Ordinarie: Åsa Lundgren

Tidigare valda med ett år kvar:
Ordinarie: Therese Edström
Reserv: Magnus Algotsson

MIKAEL BERG, professor i veterinärmedicinsk virologi*

Ultradjup sekvensering – science fiction eller din nästa diagnostiska metod på kliniken?

Det finns många exempel på smittsamma sjukdomar där man inte har någon kunskap om orsaken. Metagenomik är en ny diagnostisk metodik som innebär analys av all arvsmassa i ett prov. Tekniken har öppnat upp helt nya möjligheter tack vare den nya sekvenseringsteknologin. Metoden är dessutom oberoende av tidigare kunskap och antaganden om vilket agens det rör sig om.

FIGUR 1. *Nya generationens sekvenseringsteknologi (NGS) baseras på nyutvecklad DNA-sekvensteknologi med enorm, "ultradjup", analyskapacitet.*

ALLMÄN BAKGRUND

Smittsamma sjukdomar är en av våra största utmaningar inom veterinär- och humanmedicinen. Världshälsoorganisationer som WHO, FAO och OIE förutspår att vi även i framtiden kommer att utsättas för en ökande mängd nya smittor som uppkommer spontant, hittar nya värddjur eller sprids till nya miljöer. För att möta dessa utmaningar behöver vi investera i forskning som bidrar till att vi förstår hur smittorna uppkommer och dessutom har en bra beredskap för snabb diagnostik och identifiering av sjukdomsframkallande mikroorganismer. Många smittsamma sjukdomar, såsom "odefinierade febrar" hos djur och människor, är ofta inte möjliga att diagnostisera med de metoder som finns tillgängliga idag. Ett exempel på ny metodik som kan användas för detta är den så kallade "nya generationens sekvenseringsteknologi" (NGS) som baseras på nyutvecklad DNA-sekvensteknologi med enorm, "ultradjup", analyskapacitet (Figur 1).

METAGENOMIK ÖPPNAR NYA MÖJLIGHETER

Som nämnts finns det många exempel på smittsamma sjukdomar där man inte har någon kunskap om orsaken, t ex febersjukdomar, centralnervösa sjukdomar men även prestations- och produktionsrelaterade. Metagenomik, som innebär analys av all arvsmassa i ett prov, är en ny metodik som öppnat upp helt nya möjligheter tack vare den nya sekvenseringsteknologin. Proven som analyseras kan t ex vara olika typer av kliniskt material såsom serum, vävnad, svabbar eller miljöprover (vatten, luft, jord). Genom att kartlägga alla mikroorganismer i ett prov kan orsaken till en smittsam sjukdom identifieras eftersom orsaken till sjukdomen finns där. Metoden är dessutom helt oberoende av tidigare kunskap och antaganden om vilket agens det rör sig om.

På fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap, SLU, har vi ett kompetenscentrum som arbetar intensivt med att utveckla metoder för metagenomik och göra dem användarvänliga för forskare och myndigheter. Vi har hittills främst jobbat med kliniskt material med utgångspunkt i identifikation av sjukdomsframkallande mikroorganismer och har t ex identifierat ett nytt virus som möjlig orsak till en neurologisk sjukdom hos mink (4), hittat ett nytt virus hos gris (3) och identifierat nya varianter av olika svinvirus i vilda grisar (5). Ett annat exempel är identifiering av virus som kan bidra till att bisamhällen drabbas av så kallad kolonikollaps, vilket karaktäriseras av en plötslig minskning av mängden arbetsbin (6). Med den nuvarande utvecklingen av sekvenseringsutrustning, som går mot mindre och portabla lösningar, kan man mycket väl se tekniken tillgänglig på mindre laboratorier och i fält inom några år. Vi är nu i mitten av ett treårigt ➤

➤ Formas-finansierat projekt som avser att utveckla detta inom veterinärmedicinen. Titeln på projektet är ”Utveckling av virusmetagenomik och bioinformatik som verktyg för veterinär infektionsbiologi”.

BESKRIVNING AV METODIKEN

För att studera metagenom används ett flertal olika molekylärbiologiska och bioinformatiska metoder som slutligen leder fram till identifiering av de olika mikroorganismerna i ett prov (Figur 2). Efter provtagning/provinsamling homogeniseras provet (om det exempelvis består av vävnad) så att det blir till en lösning. Därefter separeras eventuellt större partiklar bort så att en lösning med mestadels virus/bakterier/mindre parasiter erhålls. Större parasiter är ett kapitel i sig, men om provet innehåller parasiter av tänkbart intresse kan metoden modifieras så att även betydligt större parasiter kan tas med i analysen.

För att kunna identifiera specifik arvsmassa (genom) från mikroorganismer tas så mycket som möjligt av värdens genetiska material bort. Det finns olika metoder för att göra detta. Den vanligaste är att provet behandlas med enzymer som bryter ner DNA och RNA. Virus och andra mikroorganismer är åtminstone delvis skyddade av sitt skal så att deras arvsmassa inte bryts ner. Efter detta renas arvsmassan fram från de virus/bakterier/parasiter som finns i provet. För att ha tillräckligt med material för sekvensanalysen används molekylära metoder för att öka mängden nukleinsyra. Arvsmassan förbereds sedan för den storskaliga sekvenseringen. Exakt hur detta görs beror på vilken sekvenseringsteknologi som är tilltänkt.

Därefter sekvensbestäms all arvsmassa i provet med hjälp av sekvenseringsmaskinen. Exempel på olika tillgängliga sekvenseringsplattformar är Roche 454 (som numera anses utdaterad eftersom support inte längre utgår), PacBio RII (Pacific Biosciences), MiSeq, HiSeq, NextSeq (Illumina), Ion Proton, Ion Torrent (Life Technologies) etc. Sekvenseringen resulterar i korta fragment av DNA, oftast inte mer än 200–300 baspar långa, representerade som sekvenser av text i filer. Dessa filer innehåller allt som oftast miljontals korta sekvenser, ibland miljarder. De analyseras med hjälp av dataprogram för att identifiera vilken/vilka mikroorganismer som fanns i ursprungsprovet. På grund av den enorma datamängd som genereras vid analysen behövs för närvarande bioinformatiker som har expertkunskap inom området, men i framtiden kan det skötas på enklare sätt av ”användare”. Det är dessutom troligt att vi kommer att se fler lösningar liknande den som ”Illumina” har för sin plattform, med specifik pro-

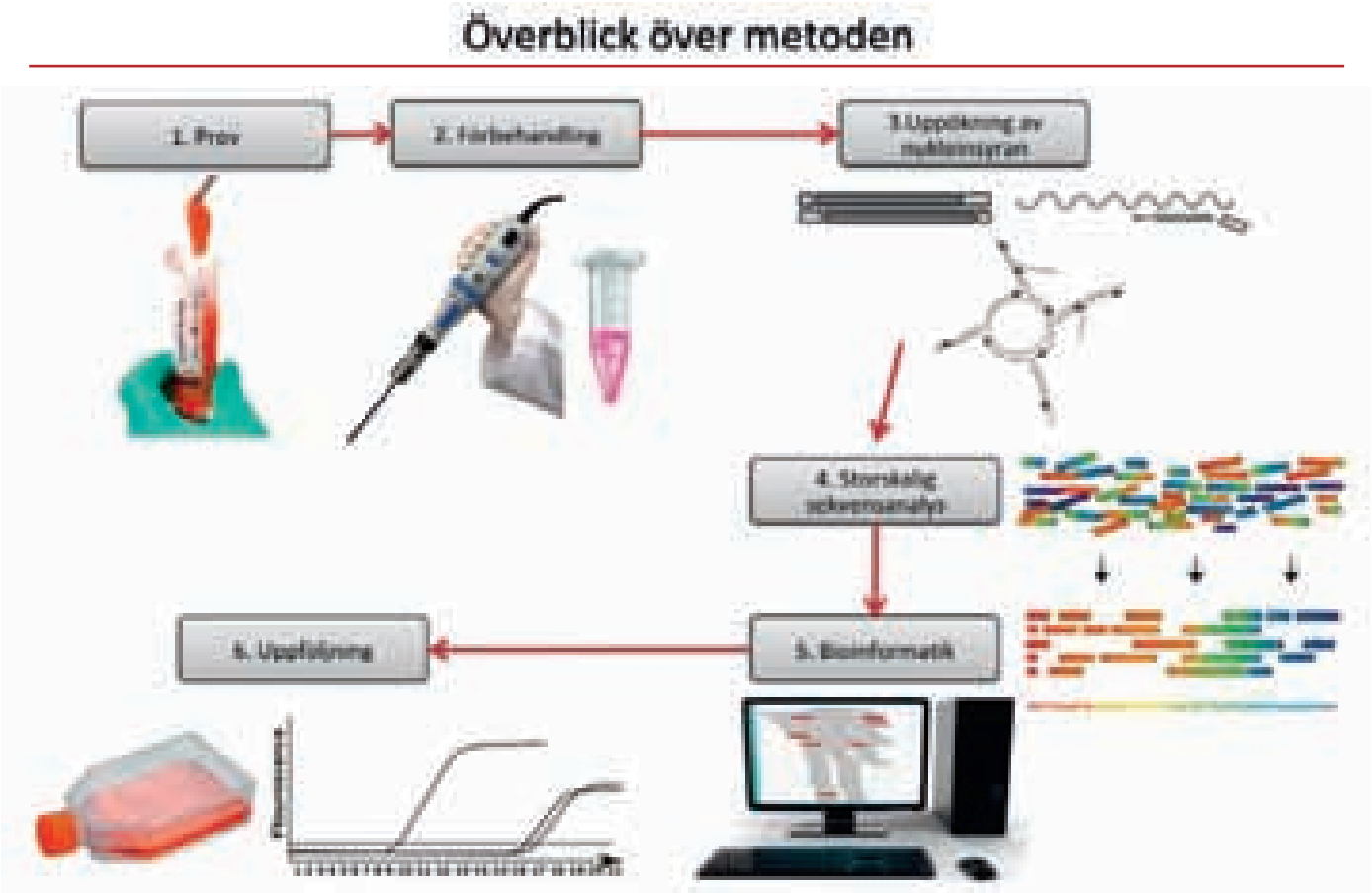

FIGUR 2. *En sammanställning av de olika stegen inom metagenomik. Ett lämpligt valt prov tas (1), som sedan behandlas för att ta bort så mycket värdmaterial som möjligt (2). Därefter prepareras arvsmassa från detta prov fram och vid behov förökas det till en större mängd (3). Sedan sekvenseras allt material i provet (4) för att därefter analyseras med datorer och lämpliga program (5) med avsikt att identifiera vilka mikroorganismer som fanns i det ursprungliga provet. Resultaten från dataanalysen följs upp (6) för att bevisa ett eventuellt samband mellan de fynd som gjorts och sjukdom.*

gramvara som levererar ett svar på vad provet innehåller.

Söker genetiska släktskap

En viktig del av bioinformatiken inom metagenomik är att söka genetiskt släktskap mellan det man hittar i sitt prov och redan kända virus/bakterier/parasiter. Eventuellt hittas ett helt nytt virus/bakterie/parasit eller en ny variant av redan kända. När man väl har denna information kan uppföljningar göras för att studera exempelvis om de virus/bakterier/parasiter som hittades bara finns hos sjuka djur, hur spritt viruset är i djurpopulationen osv. Att genomföra uppföljningar av resultaten av en metagenomisk studie är således av yttersta vikt för att fastställa betydelsen av det som hittats. I de enklaste fallen identifieras bara en möjlig mikroorganism. Men trots detta måste fynd följas upp för att exempelvis bevisa samband mellan ett upptäckt virus och sjukdom. Man bör då visa att viruset bara/främst finns i sjuka djur och inte i friska. Dessutom är det viktigt att det återfinns specifikt i sjuk vävnad.

Men i många fall hittas ett flertal virus i samma prov, där det är inte självklart vilket eller vilka virus som orsakar sjukdomen som undersöks. Man kan då lägga upp en strategi som baseras på tidigare erfarenhet och lista de virus man misstänker mest. Om det t ex hittas en nära släkting till det kända cancerframkallande viruset papillomvirus i tumörer, kan detta fynd prioriteras. Likaså om en avlägsen släkting till det kända neurotropiska viruset bornavirus identifieras i prover från en centralnervös sjukdom. Problematiken med saminfektioner av flera olika agens är dock mycket svår och det är inte lätt att i slutändan bevisa samband mellan det som hittas med hjälp av metagenomiken och sjukdomen. Dessutom kanske inte de virus man hittar går att odla och de kan därmed inte enkelt studeras i labbet. Här är därför virologernas kunskap viktig för att lägga upp en strategi som kan bevisa sambandet mellan sjukdomen och det vi hittar med metagenomiken (2).

UTVECKLING AV ULTRADJUP SEKVENSTEKNOLOGI

Det som gjort att metagenomiken börjat

Foto: Erik Bongcam-Rudloff

Figur 3. *Bioinformatikerna Oskar Karlsson, Juliette Hayer och Hadrien Gourlé analyserar metagenomikdata.*

användas i så stor utsträckning det senaste årtiondet är utvecklingen av metoder för storskalig sekvensering av genetiskt material. Numera används denna typ av sekvenseringsteknologi uteslutande vid metagenomikstudier eftersom den enorma kapaciteten underlättar vid kartläggning av metagenom. De senaste sekvenseringsteknikframstegen har revolutionerat möjligheterna att snabbt bestämma en arts arvsmassa. Tidigare tog det åratal och innebar en oerhört stor kostnad. T ex tog det nästan tio år att bestämma människans arvsmassa till en total kostnad av tre miljarder US $. Konsortiet, HUGO, hade planerat att detta skulle ta 15 år men beroende på konkurrens av Craig Venters företag, Celera, och teknikutveckling, tog det kortare tid och en ofärdig ”draft” publicerades 2001 samtidigt i Nature och Science, de mest prestigefyllda vetenskapliga tidskrifterna. Numera, delvis som en följd av detta projekt, har tekniken utvecklats enormt och man kan bestämma motsvarande en arts genom på en dag och till ett pris av 10 000 kronor.

Nya tekniker utvecklas hela tiden och man talar om olika generationer av sekvenseringsteknologier. Vi kommer inte att behandla principerna närmare i denna artikel. Det som bör nämnas är dock att metoderna har en extremt hög kapacitet och man kan få data vid en enda analys som närmar sig terabaser, dvs i storleksordningen 10^{12} baser. Som jämförelse kan nämnas att människans arvsmassa består av drygt tre miljarder baspar. Dessutom skiljer sig de olika metoderna åt med avseende på hur långa sekvenser man kan få, hur mycket fel som introduceras i sekvensdatan och hur lång tid analysen tar. Slutligen är kostnaden olika. Allt detta bör man ha i åtanke när man väljer ”sekvensplattform”. Den nationella infrastrukturen Science for Life Laboratories (SciLifeLab), baserade i Uppsala och Stockholm, har ett stort utbud av sekvenseringsplattformar men det finns även ”in-house” utrustning på Veterinärmedicinskt och husdjursvetenskapligt centrum (VHC) som vi använder (Figur 3).

Sammanfattningsvis gör NGS att vi på ett relativt enkelt och snabbt sätt kan bestämma gensekvensen hos en art till en förhållandevis låg kostnad. Utmaningen har således flyttats från sekvenseringsteknologin till möjligheterna att analysera den enorma sekvensdatamängden då detta kräver expertkunskap från bioinformatiker, kraftfulla datorer, lagringsutrymme och analysprogram.

ANVÄNDNINGSOMRÅDEN OCH STORSKALIG SEKVENSERING

Metagenomik och storskalig sekvensering kan ha många användningsområden inom biologisk och medicinsk forskning. Vi har använt och använder ➤

➤ alltjämt metagenomik för att hitta mikroorganismer som orsakar smittsamma sjukdomar där de diagnostiska metoder som finns misslyckats (2). Det är lätt att tänka sig att denna applikation kommer att användas på bättre utrustade kliniska laboratorier, på referenslaboratorier och på myndigheter som ansvarar för beredskap mot smittsamma sjukdomar. När väl metoden och bioinformatiken fungerar snabbt och effektivt, kan man få ett resultat inom relativt kort tid (tre till fyra dagar). Det som också kan ses som en extra bonus är att metoden utan problem kan identifiera flera agens samtidigt i samma provmaterial. Vi arbetar för närvarande främst med virus, men börjar mer och mer utöka studierna på mer komplexa samband där fler agens (virus/bakterier/parasiter) samverkar. Nedan följer exempel på olika tillämpningar av metagenomik och storskalig sekvensering som kan vara av intresse.

Foto: Erik Bongcam-Rudloff

Figur 4. *Forskarna Anne-Lie Blomström, Harindranath Cholleti och Maja Malmberg förbereder prover inför sekvensanalysen.*

Hitta orsaker till smittsamma sjukdomar

Det finns ett mycket stort antal smittsamma sjukdomar där man inte vet vilken, eller vilka, agens som är den bakomliggande orsaken. Till detta hör sjukdomar i centrala nervsystemet, mag-tarmsystemet och luftvägsinfektioner. Dessutom kan ett antal kroniska sjukdomssyndrom ha sitt ursprung i smittsamma sjukdomsagens. Det finns således ett behov av en metod där man kan studera och identifiera allt genetiskt material förutsättningslöst.

Ett bra exempel på hur metagenomiken kan användas praktiskt vid ett sjukdomsutbrott är hur forskarna på Friedrich Loeffler Institute i Tyskland upptäckte schmallenbergvirus (1, 7). De första kliniska fallen hos idisslare uppträdde under sensommaren 2011 i Tyskland och i Nederländerna. Framför allt noterades minskad mjölkproduktion och feber. I vissa fall noterades också allvarlig diarré. Den minskade mjölkproduktionen, foderåtgången och de relativt milda symtomen var de första indikationerna på en ny smitta. Samtidigt hade man noterat vissa problem även hos får och getter. Ingen befintlig diagnostisk metod kunde identifiera vilket agens som låg bakom detta. Eftersom metagenomik lämpar sig utmärkt för att förutsättningslöst identifiera ett nytt smittsamt agens, användes denna metodik på material från sjuka djur. Forskarna kunde relativt snabbt identifiera att detta var ett helt nytt så kallat orthobunyavirus. Denna typ av virus har tidigare aldrig hittats i regionen men de är vanliga i exempelvis Afrika. När väl identifieringen var klar kunde man snabbt utveckla andra diagnostiska metoder som realtids RT-PCR. Med hjälp av denna metodik kunde man snabbt identifiera och spåra smittan och även sätta viruset i samband med missbildningar och aborter av foster. Detta var ett paradexempel på hur metagenomik kan användas för snabb identifiering av ett helt nytt smittsamt agens.

Saminfektioner

Komplexa sjukdomsbilder av flera virus och/eller bakterier som verkar tillsammans är inte helt ovanligt. Exempelvis hittas flera virus och bakterier samtidigt, men också separat, vid kennelhosta, där de olika mikroorganismernas inblandning i sjukdomen inte är solklar. Denna typ av frågeställning lämpar sig särskilt väl för metagenomik då alla virus och/eller andra mikroorganismer kan identifieras samtidigt.

Vi har inom tidigare projekt bland annat använt metagenomik för att studera den komplexa grissjukdomen postweaning multisystemic wasting syndrome (PMWS), som orsakas av porcint circovirus typ 2 (PCV2). Det har föreslagits att andra virus kan bidra till sjukdomsbilden då PCV2 i sig självt inte alltid är tillräckligt för att grisarna ska utveckla sjukdom. I dessa studier och med metagenomikens hjälp har vi visat en komplex bild där inte bara PCV2 utan ofta även andra små DNA-virus som Torque tenovirus (TTSuV 1 och 2) och porcint bocavirus påträffats (Figur 4). Detta bekräftar metagenomikens styrka vid studier av saminfektion och hur metoden kan användas för att undersöka eventuella samband mellan virus som PCV2, bocavirus och TTSuV (3).

Variation hos virus

Många virus består av olika varianter beroende på deras inneboende mutationsbenägenhet. Man brukar kalla detta ”quasispecies”, vilket definieras som ett moln av nära besläktade, men inte identiska virus. I vissa fall spekulerar man i att sammansättningen är av vikt vid sjukdom. Ett sådant exempel är kattsjukdomen felin infektiös peritonit (FIP), där eventuellt skillnader i sammansättningen skulle göra att vissa indi-

vider får FIP medan andra förblir friska. Denna hypotes går att studera närmare genom att använda NGS.

RNA-sekvensering

För att bota sjuka djur och förhindra spridning av virus både i en population och i en individ behövs utveckling av vacciner och mediciner. Sådan utveckling kräver grundforskning som studerar vad som händer i ett djur vid virusinfektion, värdspecifika antivirala mekanismer/komponenter och virus-värdinteraktioner. Även här kan storskalig sekvensering ligga till grund för viktig kunskap. Genom att använda storskalig sekvensering och sekvensera allt mRNA från ett värddjur/celler vid virusinfektion kan värdsvar och virusets påverkan studeras genom att kartlägga förändring av genuttryck.

Beredskapsdiagnostik

Vid utbrott av smittor, exempelvis schmallenbergutbrottet, är det viktigt att orsaken snabbt identifieras så att korrekta åtgärder kan sättas in. Det gäller både vid ”naturliga” och avsiktliga utbrott. I båda fallen kan utbrotten orsakas av modifierade mikroorganismer som inte detekteras av de befintliga diagnostiska metoderna. Eftersom metagenomik inte begränsas av nödvändig kunskap om ”innehållet” passar denna metod utmärkt för beredskapsdiagnostik. Det som behövs är kunnig personal, NGS-utrustning, att bra bioinformatik finns på plats och en bra infrastruktur så att smittsamt material inte äventyrar personalens hälsa (8).

FRAMTIDA SCENARIER

1. En svårt sjuk katt kommer in till veterinärkliniken. Det verkar röra sig i huvudsak om en allvarlig diarrésjukdom. Men det finns tänkbara komplikationer i bakhuvudet på veterinären. Veterinären tar prov från avföring, men även några blodprov och svabbar för säkerhets skull. Proven tas till sekvensmaskinen och körs genast. Inom tre timmar kommer svaret från maskinens dator. Det rör sig framför allt om virus X men man finner även en rad bakterier. Dessutom får veterinären en fullständig analys av immunstatus hos katten och förslag på behandling. Katten tillfrisknar och får åka hem inom ett par dagar.

2. Veterinären kommer till en gård där många djur oväntat och snabbt insjuknat. Här anar veterinären oråd och spärrar omgående av gården. Prover tas från sjuka djur och körs direkt på plats i en mobil sekvensapparat. Inom kort kommer svaret att detta rör sig om mul- och klövsjuka. Kan det vara bioterrorism eller ett naturligt utbrott? Eftersom svaret från analysen kom mycket snabbt och veterinären agerade korrekt, blev utbrottet dock begränsat.

Är dessa scenarier orealistiska eller en tänkbar verklighet inom kort? Med tanke på teknikutvecklingen tror vi att de kommer att vara möjliga inom en inte allt för lång framtid. Storskalig sekvensering som diagnostisk metod används redan där patientens liv är i fara ➤

Samling framför Veterinärmedicinskt och husdjursvetenskapligt centrum (VHC). På fotot saknas Fredrik Granberg.

Foto: Erik Bongcam-Rudloff

VIRUSMETAGENOMIKGRUPPEN I ALFABETISK ORDNING

Mikael Berg: professor i veterinärmedicinsk virologi på Sektionen för virologi, Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap, SLU.
Anne-Lie Blomström: forskare i virologi på Sektionen för virologi, Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap, SLU.
Erik Bongcam-Rudloff: docent på Institutionen för husdjursgenetik och föreståndare på SLU Global Bioinformatic Centre, SLU.
Harindranath Cholleti: doktorand på Sektionen för virologi, Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap, SLU.
Fredrik Granberg: forskningskoordinator på Sektionen för virologi, Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap, SLU.
Juliette Hayer: forskare på Institutionen för husdjursgenetik, SLU.
Oskar Karlsson: doktorand på Sektionen för virologi, Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap, SLU.
Maja Malmberg: forskare på Sektionen för virologi, Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap, SLU.

om man inte snabbt får en diagnos. Det är troligt att metoden kommer att användas mer rutinmässigt.

SUMMARY

Ultra deep sequencing technology – science fiction or the next diagnostic method in the clinic?

Ultra deep sequencing technology has revolutionized the possibilities to understand the complex biology of infectious diseases, including identification of novel infectious agents. At VHC, a group of scientists have built a research team that work on various issues using this technology to solve questions regarding infectious diseases of animals, including zoonozises. We have, using this technology, been able to identify novel viruses in association with serious infectious diseases. However, this new technology has many challenges that we try to solve in order to make it user friendly for clinicians and veterinarians in the field.

TACK

Tack till Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas-221-2012-586).

Referenser

1. Beer M, Conraths FJ & van der Poel WHM. Schmallenbergvirus – a novel orthobunyavirus emerging in Europe. Epidemiol Infect, 2013, 141, 1–8.
2. Belák S, Karlsson O, Blomström A-L, Berg M & Granberg F. New viruses in veterinary medicine detected by metagenomic approaches. Vet Microbiol, 2013, 165, 146–157.
3. Blomström A-L, Belák S, Fossum C et al. Detection of a novel porcine boca-like virus in the background of porcine circovirus type 2 induced postweaning multisystemic wasting syndrome. Virus Research, 2009, 146, 125–129.
4. Blomström A-L, Widén F, Hammer A S, Belák S & Berg M. Detection of a novel astrovirus in brain tissues of minks suffering from shaking mink syndrome by applying methods of viral metagenomics. J Clin Microbiol, 2010, 48, 12, 4392–4396.
5. Blomström A-L, Ståhl K, Masembe C et al. Viral metagenomic analysis of wild bushpigs *(Potamochoerus larvatus)* in Uganda identifies novel PPV4, TTV 1 and TTV2. Virology Journal, 2012, 9, 192.
6. Granberg F, Vicente-Rubiano M, Rubio-Guerri C et al. Metagenomic detection of viral pathogens in Spanish honeybees: co-infection by aphid lethal paralysis, Israel acute paralysis and Lake Sinai viruses. PLoS One, 2013, 8, 2, :e57459. doi: 10.1371/journal.pone.0057459
7. Hoffmann B et al. Novel orthobunyavirus in cattle, Europe, 2011. Emerg Infect Dis, 2012, 18, 469–472.
8. Karlsson OE, Hansen T, Knutsson R, Löfström C, Granberg F & Berg M. Metagenomic detection methods within biopreparedness outbreak scenarios. Biosecurity and Bioterrorism: Biodefense Strategy, Practice and Science, 2013, 11, suppl 1, 146–157.

***MIKAEL BERG,** professor i veterinärmedicinsk virologi, Sektionen för virologi, Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap, Sveriges lantbruksuniversitet, Box 7028, 750 07 Uppsala.

Möt Anna Laurell

Champion - Fem framgångsfaktorer för att nå toppen

Anna är en sann djurvän som växte upp med djur på den skånska landsbygden. Under sina 15 år som boxare har hon gått igenom både upp- och nergångar i idrottskarriären. Motgångar som skador, rädslan för att förlora och inte minst sjukdomen struma har stoppat henne tillfälligtvis på vägen men hon har alltid kommit tillbaka.

På vägen har Anna lärt sig en del knep som gjort det lättare att klättra upp igen när hon har fallit. Den här föreläsningen handlar om Annas fem framgångsnycklar som hon även har applicerat i sin resa genom studier, ut på arbetsmarknaden och som doktorand.

Vi bjuder till mingel i vår gemensamma monteryta 5e november klockan 17.00 därefter följer föreläsningen 17.20 i Aulan.

Välkomna!

Agria, Swevet och Trofast
Huvudsponsorer för Veterinärkongressen 2015

Champion
- Fem framgångsfaktorer för att nå toppen

Föreläsare: **Anna Laurell**

Datum: **Torsdag 5 november**

Tid: **17.00 - 18.00**

Plats: **Veterinärkongressen 2015**
Aulan i undervisningshuset, SLU, Uppsala

SOFIE VAN MEERVENNE, leg veterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt, specialistkompetens i neurologi hos hund och katt, Diplomate of the European College of Veterinary Neurology,
OLE FRYKMAN, leg veterinär, överveterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt, specialistkompetens i kirurgi hos hund och katt och
CECILIA ROHDIN, leg veterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt, specialistkompetens i neurologi hos hund och katt, Diplomate of the European College of Veterinary Neurology*

Ny neurologisk sjukdom hos tollare: degenerativ encefalopati

I Skandinavien har nyligen en tidigare ej beskriven neurologisk sjukdom, degenerativ encefalopati, upptäckts inom rasen nova scotia duck tolling retriever. Tre huvudsymtom har rapporterats: ändrat beteende, sömnstörning och ataxi. Syftet med artikeln är att informera svenska veterinärer om denna sjukdom. Alla fakta som författarna presenterar om sjukdomen bygger på egna iakttagelser.

från fältet

INLEDNING

Inom rasen nova scotia duck tolling retriever (tollare) finns sedan tidigare ett antal sjukdomar beskrivna som manifesteras med neurologiska symtom (Figur 1). I Sverige finns den så kallade tollarsjukan beskriven, som omfattas av två olika sjukdomstillstånd: steroid responsiv meningit-arterit (SRMA) (4) och systemisk reumatisk sjukdom (immune-mediated rheumatic disease, IMRD) (3). Tollare som drabbas av SRMA visar ofta akuta symtom såsom nacksmärta, stelhet, inappetens, nedsatt allmäntillstånd och feber, och är ofta mellan 3,5 och 24 månader gamla (4). Tollare med IMRD är i regel äldre och uppvisar kroniska symtom som stelhet och hälta, smärta från olika leder, muskulär ömhet och hudproblem. Sistnämda grupp av patienter har ofta positiva IIF-ANA-titrar (indirect immunofluorescence-antinuclear antibody) (3). Båda sjukdomstillstånden svarar i regel bra på kortisonbehandling (3, 4). En tredje rasbunden sjukdom beskriven hos tollare är hypoadrenokorticism (Addisons sjukdom) som kan uppvisa neurologiska symtom (5).

Författarna till denna artikel har nyligen upptäckt ytterligare en sjukdom hos tollare i Skandinavien. Unga vuxna tollare presenteras med neurologiska symtom som skulle kunna förväxlas med tollarsjukan. Sjukdomen har tillsammans med forskare i USA döpts till degenerativ encefalopati (DE), grundat ➤

Foto: Karl Mumm

Figur 1. *Inom rasen nova scotia duck tolling retriever finns sedan tidigare flera sjukdomar beskrivna som manifesteras med neurologiska symtom. Författarna har nyligen upptäckt ytterligare en neurologisk sjukdom hos tollare i Skandinavien.*

➤ på de histopatologiska förändringar som har påvisats i samband med obduktion av ett fåtal patienter (2).

Syftet med denna artikel är att göra svenska veterinärer uppmärksamma på åkomman.

KLINISKA SYMTOM OCH NEUROLOGISKA FYND

Symtomen drabbar unga vuxna tollare, både hanhundar och tikar finns nu rapporterade till författarna. Tollare med DE uppvisar tre huvudsymtom: ändrat beteende, sömnstörning och koordinationsrubbningar.

Ändrat beteende

Tollare som drabbas av DE brukar bete sig mer reserverat i början av sjukdomen. Symtomen blir enligt författarnas erfarenhet långsamt progressivt sämre, till slut får hunden ångestattacker och kan bli aggressiv mot andra hundar och människor. Tollare med DE har svårt att fokusera och att lära sig saker. De glömmer också lätt bort vad de lärt sig.

Sömnstörning

Krampliknande episoder under natten är ofta symtom som djurägare söker hjälp för hos veterinär. Hundarna får kraftiga ryckningar under djup sömn och det är svårt att väcka dem när de sover. Forskare i USA och Storbritannien (1, 2) misstänker att anfall kommer under REM-sömn, det är således inga riktiga epileptiforma krampanfall utan snarare ett symtom till följd av en sömnrubbning.

Koordinationsrubbningar

Djurägare brukar enligt vår erfarenhet upptäcka problem med koordination när hunden är omkring sex månader gammal. Hundarna har problem att hoppa koordinerat och ramlar ibland omkull. Ett typiskt symtom är att hunden simmar med kroppen mer upprätt.

DIAGNOS

Hundens signalement, anamnes och neurologiska symtom bör leda till remiss till neurolog för bedömning och vidare utredning med avancerad bilddiagnostik. Magnetresonanstomografi (MR) av drabbade hundars hjärnor visar typiska förändringar som indikerar degeneration och nekros av nervceller i en del av hjärnans basala kärnor, nucleus caudatus (Figur 2 och Figur 3). Hos vissa tollare har vi sett förändringar som tyder på neuroaxonal dystrofi vid histopatologisk undersökning av nervsystemet. I dags-

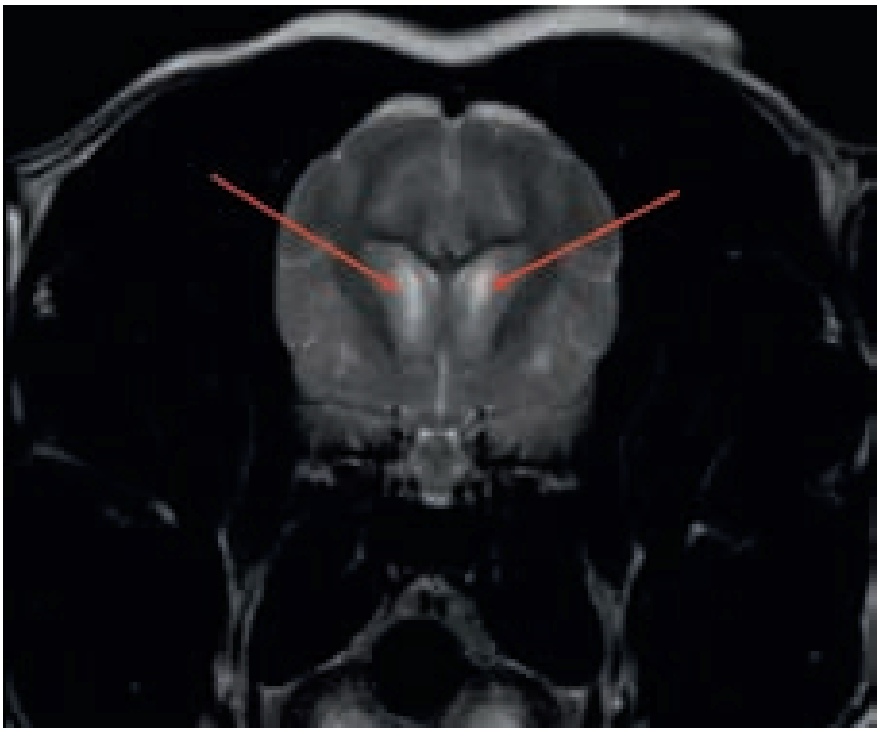

Foto: AniCura Regiondjursjukhuset Bagarmossen.

Figur 2. *Transversalsnitt, T2-viktad MR-bild på tollare med degenerativ encefalopati: bilateral lesion i nucleus caudatus (röda pilar).*

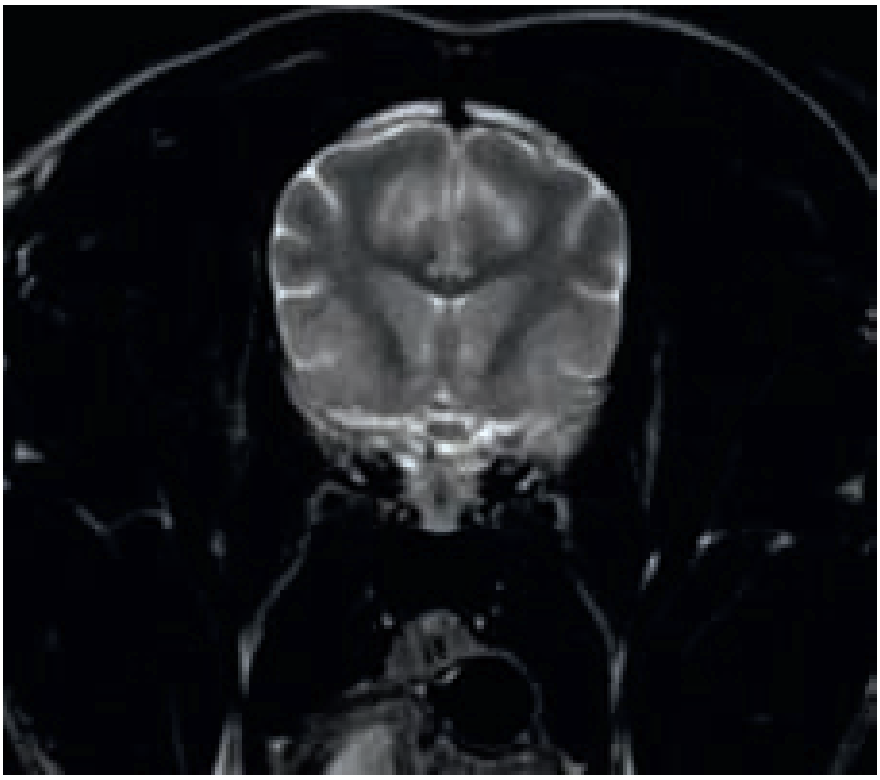

Foto: AniCura Regiondjursjukhuset Bagarmossen.

Figur 3. *Normalt transversalsnitt, T2-viktad MR-bild på tollare.*

läget är det oklart om dessa förändringar är orsakade av en annan sjukdom eller tillhör DE-syndromet.

Forskare i USA (Dennis O'Brien, College of Veterinary Medicine, University of Missouri) och Storbritannien (Nicolas Granger, School of Veterinary Sciences, University of Bristol) försöker i samarbete med specialister i Sverige hitta den defekta gen som sannolikt är orsaken till sjukdomen (1, 2).

Samtidigt försöker man lära sig mer om sjukdomens patogenes så att man kan hitta en mer riktad behandling. Degenerativa sjukdomar av nervsystemet brukar vara svårbehandlade, men ibland kan man bromsa processen med medicinisk behandling.

DIFFERENTIALDIAGNOSER

Ändrat beteende kan ses till följd av andra hjärnsjukdomar såsom neoplasier eller inflammationer. Sömnstörning med symtom liknande epileptiforma kramper bör differentieras från riktiga epileptiforma krampanfall eller normal sömnrörelse. Koordinationsrubbningar kan ha olika lokalisationer (hjärna, ryggmärg och perifera neuromuskulära systemet), så en kritisk neurologisk undersökning är viktig för att hitta rätt lokalisering och för att utföra korrekt diagnostik.

BEHANDLING

Då sjukdomen nyligen upptäckts finns det i dagsläget ingen behandling för DE på tollare. Behandling med kortison bör undvikas, till skillnad från vid de tre inledningsvis redovisade neurologiska åkommorna hos tollare. Huvudförfattaren upplever att kortison kan göra DE-hundar mer stresskänsliga vilket kan leda till ökad frekvens panikattacker.

PROGNOS

Symtomen utvecklar sig långsamt progressivt och de flesta hittills diagnostiserade DE-hundarna har blivit avlivade på grund av beteendeproblem.

SUMMARY

A new neurologic disease in Nova Scotia Duck Tolling Retrievers: degenerative encephalopathy

A new neurologic disease, degenerative encephalopathy, has recently been discovered in the Nova Scotia Duck Tolling Retriever in the Scandinavian countries. Three main clinical signs have been reported: abnormal behaviour, sleep disorder and ataxia. The goal of this article is to alert and to inform Swedish veterinarians about the disorder.

Referenser

1. O'Brien D, Granger N & Johnson G. NSDTR degenerative encephalopathy. Nova Scotia Duck Tolling Retriever Club Nederland, 2015. Läst den 26 maj 2015 på www.tollertales.nl/gezondheid/degenerative-encephalopathy
2. Canine Genetic Diseases Network. Degenerative encephalopathy with sleep disorder and caudate necrosis in Nova Scotia duck tolling retrievers. University of Missouri-Columbia, College of Veterinary Medicine, 2015. Läst den 26 maj 2015 på www.caninegenetic-diseases.net/toller/
3. Hansson-Hamlin H & Lilliehöök I. A possible systemic rheumatic disorder in the Nova Scotia duck tolling retriever. Acta Vet Scand, 2009, 51, 16.
4. Hansson-Hamlin H & Lilliehöök I. Steroid-responsive meningitis-arteritis in Nova Scotia duck tolling retrievers. Vet Rec, 2013, 173, 527.
5. Hughes A, Nelson R, Famula T & Bannasch D. Clinical features and heritability of hypoadrenocorticism in Nova Scotia duck tolling retrievers: 25 cases (1994–2006). J Am Vet Med Ass, 2007, 231, 407–412.

***SOFIE VAN MEERVENNE,** leg veterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt, specialistkompetens i neurologi hos hund och katt, Diplomate of the European College of Veterinary Neurology, AniCura Läckeby Djursjukhus, Örntorp 201, 395 98 Läckeby.

OLE FRYKMAN, leg veterinär, överveterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt, specialistkompetens i kirurgi hos hund och katt, Herrgårdskliniken AB, Nystorps Gård, 578 91 Aneby.

CECILIA ROHDIN, leg veterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt, specialistkompetens i neurologi hos hund och katt, Diplomate of the European College of Veterinary Neurology, Universitetsdjursjukhuset, Sveriges lantbruksuniversitet, Box 7040, 750 07 Uppsala och AniCura Djursjukhuset Albano, Rinkebyvägen 21, 182 36 Danderyd.

Kurs i **Smittsäkrad besättning–nöt**

Kursen vänder sig till veterinärer som i samarbete med Växa Sverige vill arbeta med rådgivning och kontroll inom programmet Smittsäkrad besättning nöt. Smittsäkrad besättning är ett nytt smittskyddsprogram som ersätter det frivilliga Salmonellaprogrammet med start i september 2015.

Kursen består av två delar. Deltagande i del 1 är obligatoriskt för att få delta i del 2. Båda delarna är obligatoriska för godkänd kurs.

1 **28 oktober** via lync-uppkoppling

2 **24-25 november i Nässjö**

Deltagandet är kostnadsfritt inklusive kost och logi. Resekostnader och arbetstid står deltagaren för.

Välkommen med din anmälan senast den 18 september

Länk till anmälan: **www.vxa.se/Om-oss/Kalender** (Gå in via knappen "kurser och kalender" på Växa Sveriges hemsida och klicka på aktuellt kursdatum).

OBS! Kursen har ett begränsat antal platser, turordning efter inkommen anmälan. Bekräftelse om plats erhålls efter sista anmälningsdatum.

Mer info om programmet/utbildningen: Sofie Andersson, 010-471 06 12 sofie.andersson@vxa.se. Mer info om anmälan/praktiska detaljer: Louise Winblad von Walter, 010-471 06 68, louise.winbladvonwalter@vxa.se

Smittsäkrad besättning

VÄXA SVERIGE

Inbjudan till

Veterinärkongressen 2015

En veterinärmedicinsk kongress med bredd och djup
5–6 november, Ultuna – Uppsala

Plenarsessionen
Årets plenarsession handlar om veterinäryrket idag och om konsten att uppfylla förväntningar och behålla arbetsglädjen.

Smådjurssektionen
SVS smådjurssektion ordnar en tvådagarskurs om endokrinologi för hund och katt. På parallellprogrammet fredagen den 6 november ges också information om pågående forskning, normgruppens arbete och det kommer även att hållas en avancerad endokrinologisession.

Hästsektionen
Hästsektionen fokuserar sina kongressdagar på utfodring och kolik, risker och förebyggande.

Sektionen för veterinär folkhälsa
Sektionen granskar i sitt program vetenskapliga verktyg för veterinärer och ger en crashkurs i epidemiologi samt behandlar sjukdomsövervakning och misstankehantering. Även i detta program presenteras nya forskningsresultat.

Husdjurssektionen
Husdjurssektionen satsar på en kurs om små idisslare som handlar om diagnostik och sjukdomar hos får och get. Parallellprogrammet på torsdagen fokuserar på gristema och fredagens parallellprogram är ägnat åt antibiotikaresistens och infektionssjukdomar bland våra produktionsdjur.

Försöksdjurssektionen
Försöksdjurssektionens program kommer att handla dels om stamcellsforskning och dels om regenerativ forskning.

Gemensamt för sektionerna
En posterutställning med postertour kommer att anordnas innan kongressmiddagen på torsdag kväll.

Tvådagarssession som kurs
I samband med Veterinärkongressen erbjuder sektionerna för smådjur, häst, veterinär folkhälsa och husdjur sina medlemmar möjlighet att räkna deltagande i tvådagarssesionerna som kurs. Närvarokontroll kommer att genomföras vid flera tillfällen under kongressen, eftersom närvaro under hela kurstiden är obligatorisk för dem som önskar kursintyg. Anmälan för att erhålla kursintyg görs i samband med webbanmälan vill Veterinärkongressen (se nedan).

Utställningen
Som vanligt erbjuder kongressen en omfattande och aktuell produktutställning med ca 70 utställare.

Kongressmiddag
I år har vi återigen glädjen att inbjuda till en kongressmiddag torsdagen den 5 november på Ultunarestaurangen till ett pris av SEK 450.

Årets kongressavgifter
Medlem i Sveriges Veterinärförbund

Hela kongressen	SEK	4 900	(inkl moms)
En dag	SEK	3 500	(inkl moms)

Pensionärer/långtidssjukskrivna medlemmar

Hela kongressen	SEK	2 500	(inkl moms)
En dag	SEK	1 800	(inkl moms)

Ej medlem i Sveriges Veterinärförbund

Hela kongressen	SEK	7 900	(inkl moms)
En dag	SEK	5 900	(inkl moms)

Veterinärstuderande går gratis.

Detaljerat program
Detaljerad information om programmet finns på Sveriges Veterinärförbunds hemsida, www.svf.se, under rubriken Veterinärkongressen.

Anmälan
Anmälan kan göras på Sveriges Veterinärförbunds hemsida, www.svf.se.

Sveriges Veterinärförbund
Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

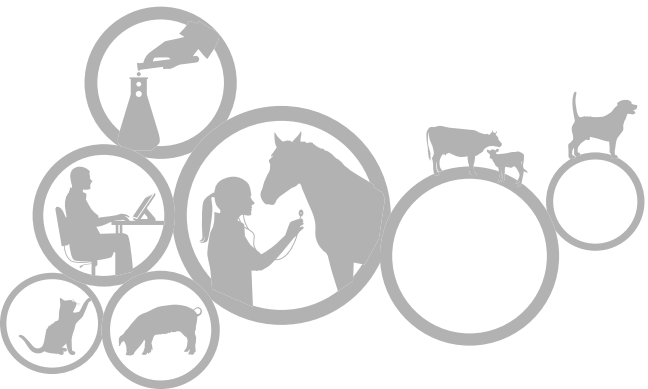

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

SVS SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP

Under sommaren har ett misstänkt fall av tuberkulos hos nöt kunnat avskrivas och ett fall av salmonellasmitta hos häst har konstaterats. I vårt närområde har utbrott av högpatogen fågelinfluensa av typen H7N7 upptäckts i England och Tyskland. Epizteln är denna gång sammanställd av Mikael Propst, SVA.

TUBERKULOSMISSTANKE PÅ SLAKTERI

I samband med organbesiktning vid slakt av tjurar hittades granulom med kasseöst innehåll i lungorna på tre djur. Den besiktigande veterinären väckte en misstanke om tuberkulos på grund av knutornas placering och utseende och kontaktade epizootologen. Både färskt och fixerat material skickades till SVA, och vidare undersökning med direktmikroskopi och histologi utfördes.

Undersökningarna visade ingen förekomst av syrafasta stavar eller den typ av cellbild som man kan se vid tuberkulos. Alla tre djuren hade reaktiva lymfknutor och mjukdelsaktinos. Misstanken om tuberkulos kunde mot bakgrund av undersökningarna avskrivas inom fyra dagar (inklusive helg).

Slakteriövervakningen är en viktig del i Sveriges tuberkulosövervakning och det är viktigt att man vid alla frågeställningar av denna typ skickar både färskt och fixerat material för undersökning.

SALMONELLA KONSTATERAT PÅ HÄST

Ett sex dagar gammalt föl inkom till djursjukhus med kraftig diarré och nedsatt allmäntillstånd. Fölet var fött ute i hage ca tre veckor före beräknat fölningsdatum. Enligt anamnesen hade fölet haft diarré mer eller mindre sedan födseln, men blivit nedsatt i allmäntillståndet först strax innan ankomst till djursjukhus.

Fölets hälsostatus förvärrades och efter några dagar avlivades det. Vid en blododling konstaterades *Salmonella typhimurium* av en vanligt förekommande typ, som hittas hos bland annat katter och småfåglar.

Foto: Bengt Ekberg, SVA.

Figur 1. *Hos vuxna hästar förlöper en salmonellainfektion ofta symtomlöst medan föl som infekteras i högre grad utvecklar allvarliga symtom.*

Delar av djursjukhuset spärrades. Efter genomförd sanering med efterföljande miljöprovtagning hävdes spärren. Spärr lades även på stallet med tillhörande beteshagar som sto och föl kom ifrån. På fastigheten fanns även ytterligare två hästar, vilka provtagits upprepat och befunnits negativa. Stoet har påvisats positiv för *S typhimurium* vid två provtagningstillfällen och följs med upprepad provtagning. Stoet har inte visat några kliniska symtom på sjukdom. Hos vuxna hästar förlöper en salmonellainfek-

tion ofta symtomlöst. Föl som infekteras utvecklar i högre grad allvarliga symtom i form av kraftfulla diarréer, sepsis och ibland ledinfektion (Figur 1).

FÅGELINFLUENSA I TYSKLAND OCH ENGLAND

Under sommaren har det förekommit två utbrott av högpatogen fågelinfluensa (HPAI) av typen H7N7 i nordvästra Europa, ett fall i England och ett i Tyskland. I båda fallen drabbades värphöns. I England var det en besättning med 170 000 djur varav en del frigående utomhus, och i Tyskland omkring 10 000 djur. Huruvida djuren i Tyskland hölls ute eller inne är okänt. Bekämpning genomfördes i enlighet med EUs direktiv, inklusive avlivning av drabbade besättningar och övervakning i området. I Tyskland utfördes dessutom, i förebyggande syfte, avlivning av ett fåtal mindre, ickekommersiella besättningar i närområdet till den smittade besättningen för att undvika smittspridning.

Fågelinfluensa har varit aktuell under hela året, globalt sett, och fallen i vår relativa närhet aktualiserar behovet av uppmärksamhet. I det engelska fallet sågs stor dödlighet, ca 36 000 fåglar självdog av infektionen medan det tyska fallet hade ett mer moderat förlopp med endast ett 50-tal döda fåglar när misstanke väcktes.

Om man som veterinär kommer i kontakt med en besättning med nedsatt produktion, förändrad skalkvalitet eller ökad dödlighet, ta kontakt med epizootologen. Även om det finns funderingar om andra orsaker till störningarna, t ex foderrelaterade problem, är det mycket viktigt att redan från början utesluta epizootierna AI och newcastlesjuka då de kliniska symtomen kan vara likartade. Man ska inte vänta på andra utredningar innan misstanke väcks. Vid misstanke hanteras proven skyndsamt. Därmed innebär provtagningen oftast ingen eller mycket begränsad påverkan på produktionen, förutsatt att proven är negativa. Om proven är positiva innebär en snabb upptäckt minskad risk att fler besättningar drabbas. ■

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

Vilken är din diagnos? – Epizootologi

Djurägaren till en fårbesättning upptäcker att flera av djuren är hängiga, svullna i ansiktet och att det rinner ur nosarna. Det fiktiva fallet är sammanställt av Jessica Wirdby, Sektion för epizootologi, SVA.

Fårbesättning

Anamnes: Veterinären blir kontaktad av en djurägare som har en fårbesättning med 40 tackor, 60 lamm och tre baggar. Flera av djuren är rejält hängiga, svullna i ansiktet och det rinner ur nosarna. Djurägaren undrar nu efter att ha googlat symtomen på sina djur. Skulle det kunna vara bluetongue? Är det möjligt? Den sjukdomen finns ju inte längre i landet och många djur i Sverige vaccinerades väl vid utbrottet 2008?

Besök i besättningen: Väl framme i besättningen undersöker veterinären de 14 djur som djurägaren fångat in, hälften tackor och hälften lamm. Tackorna har skorv och sår runt mun och nos men verkar relativt opåverkade. Flera av lammen har över 40 graders feber, nedsatt allmäntillstånd och bilateralt nosflöde (Figur 1). De har sår och ödem runt och i mun och nos. Några lamm har även svullnader i ansiktet ner mot käkpartiet.

Frågor: Vilken eller vilka epizootisjukdomar kan misstänkas och hur går man vidare med fallet?

SVAR SE SIDAN 60

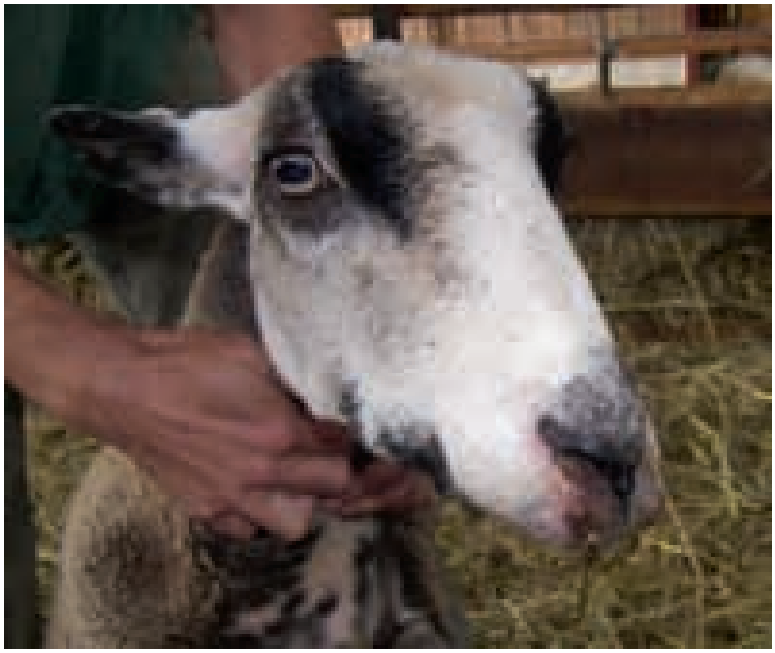

Foto: Boules de Fourrure

Figur 1. *Flera av fåren har över 40 graders feber, nedsatt allmäntillstånd och bilateralt nosflöde.*

Nej
Säg Nej till cancer!
Bli månadsgivare på cancerfonden.se/nej
Cancerfonden

Framtidsdiskussioner i Falsterbo

Fem veterinärer samlades i offentlig debatt under Falsterbo Horse Show den 11 juli, för att diskutera hur skador hos hästar kan förebyggas av veterinärer och hästägare. Landslagsryttaren Jens Fredricson bidrog med åsikter och tankar.

Veterinären Karl-Henrik Heimdahl menade att mycket av den veterinärmedicinska utvecklingen på hästsidan de senaste åren är tekniska framsteg, inte medicinska. Lars Roepstorff från SLU ansåg att dagens hästar överbehandlas men underdiagnostiseras. Eftersom många hältutredningar handlar om subtila rörelsestörningar behövs mer objektiva hjälpmedel, framhöll han. Jonas Tornell, landslagsveterinär, menade dock att veterinären inte enbart ska använda sig av instrument. ”Fingertoppskänslan gör det enormt viktigt för mig att kunna ställa en diagnos. Att se på en video är en helt annan sak än att känna på kroppen, se hur hästen rör svansen, hur ansiktsuttrycket är när den kommer emot mig”, sade han.

Jens Fredricson rekommenderade andra hästägare en tät kontakt med sin veterinär och sade att veterinärerna blivit allt viktigare. ”Jag ser det som ett misslyckande om jag kommer till start med en sjuk häst. Då har jag gjort något fel på vägen. Jag vill alltid vara uppdaterad långt innan så att jag kan säga att nej, det blir ingen tävling den här helgen”, underströk landslagsryttaren.

Foto: Caroline Beck-Friis

Jonas Tornell och Jens Fredricson var överens om att hästägare och ryttare bör öka kontakten med sina veterinärer.

HIPRA

Laboratorios Hipra, S.A.
Avda. la Selva, 135
17170 Amer (Girona)
Spain

Tel (34) 972 43 06 60
Fax (34) 972 43 06 61
hipra@hipra.com
www.hipra.com

Eryseng Parvo är ett nytt centralt registrerat vaccin mot **rödsjuka** och **parvovirus** infektion hos svin. Tillgängligt i 50, 25 och 10 dos förpackningar.

* *E. Rivera, A. Daggfeldt, S. Hu. Ginseng extract in aluminium hydroxide adjuvanted vaccines improves the antibody response of pigs to porcine parvovirus and Erysipelothrix rhusiopathiae. Vet. Immunol. Immunopathol. 91:19-27, 2003*

ATC VET-KOD QI09AL01 RECEPTBELAGT GODKÄND SPC 2014-07-08

Marknadsförs av
Nordvacc AB
Box 112, 129 22 Hägersten
Tel. 08-449 46 50
Fax 08-449 46 56
vet@nordvacc.se
www.nordvacc.se

NORDVACC

Komparativ konferens om fetma hos djur

Den 14–16 juni arrangerade Framtidens djurhälsa och djurvälfärd, SLU, en internationell konferens om fetma hos djur. Ledande forskare från flera länder belyste orsaker, relaterade sjukdomar och inte minst komparativa aspekter av övervikt och fetma hos olika djurslag.

TEXT OCH FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

Peter Arner från Karolinska Institutet gav det lite nedslående beskedet att antalet fettceller i människokroppen aldrig blir färre men kan bli fler.

Höga insulinnivåer ökar risken för fång hos hästar men kan motverkas av mycket fysisk träning och utomhusvistelse under den kalla årstiden, berättade Gudrun Stefansdottir.

Ett 70-tal forskare från hela världen samlades på Ultuna i mitten av juni för att diskutera fetma hos djur i en djurslagsöverskridande konferens. Det var SLUs forskningsplattform Framtidens djurhälsa och djurvälfärd som stod som värdar för konferensen, den första i sitt slag på detta tema.

En spännande vinkling av mötet var den komparativa bredd av föredragshållare som arrangörerna hade lyckats uppbringa. Inte minst fetma hos människor belystes, t ex av den förste talaren Peter Arner, professor vid medicinska institutionen på Karolinska Institutet. Hans budskap var lite nedslående för alla som försökt banta: antalet fettceller i människokroppen blir aldrig färre men kan bli fler. När människor går ner i vikt minskar fettcellernas volym men inte deras antal. När man går upp i vikt kan däremot cellernas antal öka, vilket sedan gör att man får ännu svårare att gå ner igen.

SUNDA ISLANDSHÄSTAR

Gudrun Stefansdottir från Hólar-universitetet på Island redogjorde för sambanden mellan plasmainsulinkoncentrationen och kroppsform (BCS, body condition score) hos islandshästar. Plasmainsulinnivåerna hos häst ökar både vid ökat intag av kraftfoder och vid en ökning av BCS. Höga insulinnivåer ökar också risken för fång hos hästarna men fång är ovanligt på Island. Det menade Gudrun Stefansdottir till stor del beror på att islandshästarna får mycket fysisk träning och en sänkt BCS under vintern på grund av hög fettförbränning. Hennes råd var att BCS hos hästar alltid bör hållas på ”icke-fettnivåer” (runt 3 på en femgradig skala) utom för hästar som hålls ute i kallt klimat.

ÖVERVIKT HOS KATT OCH HUND

Katter drabbas liksom människor av typ 2-diabetes i ökande omfattning, vilket Malin Öhlund från SLU studerar i sitt doktorsarbete. Ökningen beror på olika livsstilsfaktorer som övervikt och ett alltmer stillasittande leverne. Dessutom finns det en genetisk benägenhet att drabbas av diabetes hos både katt och människa. Malin Öhlund berättade i sitt föredrag att det finns en tydlig länk mellan övervikt och diabetes mellitus hos katter. Hon har registrerat en högre incidens fetma hos huskatter än hos raskatter, liksom hos hankatter och medel- ➤

Malin Öhlund har påvisat en högre incidens fetma hos huskatter än hos raskatter, liksom hos hankatter och medelålders katter.

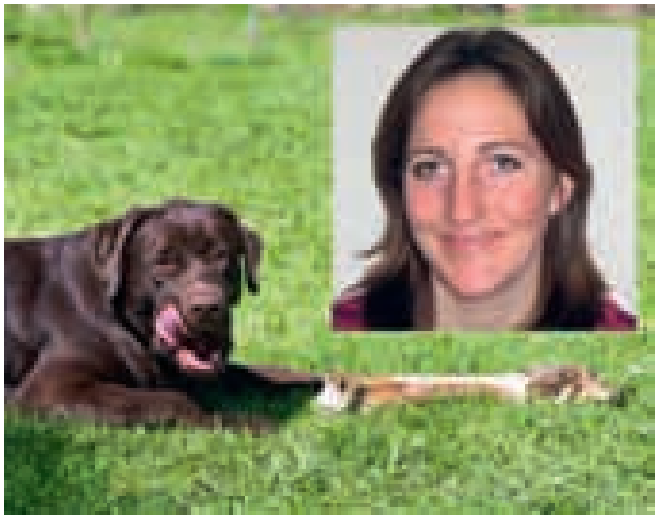

Inte helt oväntat är labradoren den glupskaste hundrasen av alla, vilket nu också är vetenskapligt bevisat av Eleanor Raffan från universitetet i Cambridge.

➤ ålders katter. Samma kattgrupper har en högre förekomst av diabetes mellitus.

Jan Suchodolski från Texas A&M University i USA studerar bakteriefloran i tarmen hos bland annat hundar vid olika sjukdomstillstånd. Han rapporterade att man hos feta hundar ser störningar i tarmens mikroflora som påminner om de förändringar som ses vid inflammatoriska sjukdomstillstånd. En störd tarmflora ökar i sin tur risken för mag/tarmsjukdomar, vilken kan leda till en ond cirkel för överviktiga djur. Han förespråkade därför användning av probiotika som en komponent vid bantning av feta hundar.

Alexander German från universitetet i Liverpool beskrev sina erfarenheter av viktminskningsbehandling för hundar som han byggt upp i sin specialistklinik under tio års tid (se separat artikel i veterinärtidningen 7/15). Han underströk de hälsomässiga fördelarna av att få ner en överviktig hund till en för rasen normal vikt. Ett flertal studier visar att hundar som man lyckats banta lever längre, är mindre sjuka och har en bättre livskvalitet än feta hundar i samma miljö. Eleanor Raffan från universitetet i Cambridge konstaterar dock, liksom Alexander German, att bantning av hundar inte är så lätt som det låter. I en enkätstudie har hon undersökt vilka faktorer som gör en hund överviktig. Ägarens utfodringsdisciplin var naturligtvis en viktig faktor men hundens eget beteende spelar också en stor roll. Dels visade hennes resultat att hundar generellt får ökad aptit med ökad ålder, dels har olika hundraser olika stort intresse för mat. Inte helt oväntat är labradoren den glupskaste hundrasen av alla, vilket nu också är vetenskapligt bevisat.

Arrangörerna från SLU kunde känna sig nöjda efter en väl genomförd och vetenskapligt högkvalitativ konferens. Om mötet i Uppsala var början på en ny serie internationella konferenser om övervikt hos djur, eller bara en engångsföreteelse, kunde ingen svara på. Temat blir dock allt viktigare att bevaka veterinärmedicinskt och SLU-konferensen inspirerade många av deltagarna till fortsatt nätverkande. ■

Snabba och tillförlitliga provsvar med hjälp av högklassig analysteknik

- Veterinärmedicinskt, klinisk kemiskt laboratorium med diagnostik för smådjur och stordjur
- Omfattande testmeny, hög analyskapacitet
- Mer än 25 års erfarenhet i branschen
- Snabba svar, öppen telefonservice och rimliga priser
- Över 1000 kunder i hela Skandinavien

CaniLab-EquiLab

adress: Box 7065, 300 07 Halmstad tel: 035-22 81 40 e-mail: info@canilab.se hemsida: www.canilab.se

”Cold spots” har blivit heta

En internationell workshop om ”Biosäkerhet i fjällen och de nordliga ekosystemen” arrangerades på Ekenäs Herrgård, Flen, den 1–3 juni. Ekologer från hela världen med fokus på berg/fjäll och nordliga regioner konstaterade att klimatförändringen går upp till tre gånger snabbare här än i resten av världen. Tvärvetenskaplig samverkan är nödvändig för att bättre förstå vad som händer, och därför efterfrågades även veterinär kunskap i detta sammanhang.

ANN ALBIHN, leg veterinär, laborator*

Bergsområden och arktiska ekosystem har flera saker gemensamt: de är nära nog orörda, upplever en snabb klimatförändring och är föremål för en ökad turism och handel med resten av världen. Samtidigt rymmer de arter anpassade till kallt klimat vilket gör dem särskilt sårbara för yttre tryck i form av klimatförändring och invasion av olika organismer. Det omfattar också sådana organismer som orsakar sjukdom hos människor, djur och växter.

För att bättre kunna förstå den aktuella hotbilden och framtida utmaningar arrangerades en workshop med deltagare från tolv länder i fem världsdelar. Det var ekologer som arbetar med arktiska ekosystem och bergsregioner och specialister inom human- och djurhälsa.

Forskare från tolv länder i fem världsdelar samlades på Ekenäs Herrgård för att diskutera biosäkerhet i fjällen och de nordliga ekosystemen.

OROANDE EXEMPEL

Ett exempel som diskuterades handlar om fästingar som rör sig norrut. De fungerar som en resväska packad med smittämnen, exempelvis det virus som orsakar fästingburen hjärnhinneinflammation (TBE) och spiroketer som orsakar borrelia hos människor.

Ett andra exempel som berör vissa bergsregioner handlar om malaria, nyligen klassad som klimatkänslig infektion då smittbärande myggor nu trivs på högre altituder. Ett tredje exempel rör de mer än två miljoner tamrenar som finns i Arktis och som kan komma att smittas av knottburna virus som bluetongue och myggburna virus som west-nile feber. Eftersom west-nile feber är en zoonos utsätts även människor för ökad smittrisk. Dessutom påverkar olika växtarters utbredning (ursprungliga och inflyttade) idag den biologiska mångfalden och ekosystemets funktion.

Det vida perspektiv som omfattar växter, djur, smittämnen, människor och vårt samhälle i sårbara ekosystem i bergsområdena och i de nordliga områdena ger vid handen att överhängande hot hittills har underskattats av såväl forskare som beslutsfattare. Workshopen betonade vikten av att forskare arbetar tillsammans över de traditionella ämnesområdena för att skapa en helhetsbild av problemen.

***ANN ALBIHN,** leg veterinär, laborator, Avdelningen för kemi, miljö och foderhygien, Statens veterinärmedicinska anstalt, 751 89 Uppsala.

Få ny inspiration!

Deltag i Juniorkursen för yngre veterinärer och veterinärstu
10 till 13 november och ta del av danska grisveterinärers e

TISDAG 10 NOVEMBER

INTRODUKTION TILL VERKLIGHETEN

09.30 **Ankomst och inkvartering**

10.00 **Välkommen!**
Claus Larsen, veterinär, Teknisk Key Account Manager, BI Team Svin

10.30 **Dansk grisproduktion**
Jakob Bogger, veterinär, Teknisk Key Account Manager, BI Team Svin

11.00 **Introduktion till grisproduktion - min vardag!**
Claus Heisel, chefsveterinär, LVK

11.30 **Vad förväntar vi oss av vår grisveterinär?**
Rasmus Olesen, grisproducent, Horsens

12.00 **Lunch**

12.30 **Rådgivarens roll - fodermanagement etc.**
Peter Mark Nielsen, grisrådgivare, LMO

13.00 **Data, data, data! Vad har vi som kan ligga till grund i vår rådgivning?**
Ole Krukow, grisrådgivare, LMO

13.45 **Så använder jag data!**
Klaus Hademan, veterinär, Hjøvet

14.30 **Kaffepaus**

15.00 **Klassiska fokusområden**

Luftvägar
Pia Conradsen, veterinär, Svinevet

Mag-tarm
Ida Overgård, veterinär, LVK

Reproduktion
Thomas Hansen, veterinär, Vet-Team

17.30 **Avslutning**

19.00 **Middag i Viborg**

ONSDAG 11 NOVEMBER

PROBLEMORIENTERAT BESÄTTNINGSBESÖK

07.30 **Sjukdom och hälsa hos grisar**
Claus Larsen, veterinär, BI Team Svin

08.15 **Information om och anmälan till case-besättningar**

09.00 **Sjukdomsbesök på besättningsnivå**
Workshop med utredning och prontagning ute på besättning
Ansvariga: Claus Larsen, Jakob Bogger, Hanne Bøll, Rikke Nielsen och Malin Westring, BI Team Svin

12.00 **Ankomst till Laboratoriet för Svinesjukdomar, Kjellerup, lunch**

13.00 **Obduktion av grisar från case-besättning**
Birgitte Svensmark, veterinär, laboratorieledare och Svend Haugegaard, veterinär, Laboratorium for Svinesygdomme, Kjellerup

15.30 **Diagnostiska möjligheter i Danmark**
Birgitte Svensmark och Svend Haugegaard

17.30 **Hur använder jag diagnostik i praktiken?**
Gerben Hoornenborg, veterinär, Vet-Team

18.30 **Middag**

19.30 **Kommunikation - var tydlig!**
Kim Lodekjær, Vicedirektör, LMO

Sista dagen för anmälan:
Fredag
16 oktober 2015
www.blvet.nu

Kontaktperson:
Datum: Tisdag den
Samling: Danhostel Vi
Kursavgift: 3.200,- kr. (exkl.

BI Vetservice LEARNING

Inblick • Utveckling • Inspiration • Nätverk • Insikt • Inblick • Utveckling • Inspiration • Nätverk • Insikt • Inblick • Utveckling • • Inspirat

udenter den
rfarenheter.

Juniorkurs 2015
Veterinär med grispraktik

TORSDAG 12 NOVEMBER

SÅ ÄR VERKLIGHETEN!

08.00 **Besök på veterinärstation**
VetTeam, SwinepraktikDK, LVK, Hyovet och Danvet

17.00 **Vad säger lagen?**
Djurskydd, gott kött och egenkontroll
Anders Mikkelsen, veterinär, Danvet

18.30 **Middag**

19.00 **Så använder vi vägningsmagnar**
Hanne Poulsen, veterinär, Danvet

20.00 **Förberedelse för presentation i grupper**

21.30 **Avslutning med ost och rödvin**

FREDAG 13 NOVEMBER

KLAR TILL VERKLIGHETEN

08.00 **Presentation av case-besöksringar**
Evaluering och diskussion (ca. 15 min.)

10.30 **Mina förväntningar på den unga grisveterinären!**
Jens Strothe, veterinär, Hyovet

11.00 **Att få en god start som ung veterinär!**
Trine Hartman, veterinär, Porcus

11.30 **Kan man bli "gammal" som grisveterinär?**
Hans Bundgaard, veterinär, Porcus

12.00 **Avslutning och utvärdering**

12.15 **Lunch**

Boehringer Ingelheim

Vetmedica
Box 467 · 201 24 Malmö
Tel. 040-23 34 00 · www.blvet.nu

Malin Westring, tel.: 0701 45 60 37, malin.westring@boehringer-ingelheim.com

10 november till fredag den 13 november 2015

borg, Vinkelvej 36, 8800 Viborg, tel.: +45 86 67 17 81, viborg@danhostel.dk

moms) för praktiserande veterinärer. 1.200,- kr. (inkl. moms) för veterinärstuderande

on · Nätverk · Insikt · Inblick · Utveckling · · Inspiration · Nätverk · Insikt · Inblick · Utveckling · · Inspiration · Nätverk · Insikt · Inblick

noterat

Lugna kossor mjölkar mer

Det finns ett samband mellan mjölkkors personlighet och hur mycket mjölk de producerar. Det visar forskare vid Linköpings universitet (LiU) i en ny studie som publicerats i tidskriften Journal of Dairy Science.

– Jag har länge varit intresserad av sambandet mellan personlighet och produktionsnivåer hos mjölkkor, säger Louise Hedlund, en av forskarna bakom studien. I branschen finns sedan länge en medvetenhet kring detta, men några entydiga vetenskapliga resultat har hittills inte publicerats.

Tillsammans med Hanne Løvlie vid LiU visar hon att beteenden som ofta beskrivs som uttryck för oro, stress eller nervositet har en negativ koppling till mjölkproduktionen. Det innebär att individer som uppvisar mer nervösa beteenden också producerar mindre mängd mjölk. Studien är gjord på 56 mjölkkor av raserna Holstein och Svensk röd och vit boskap (SRB) på Vreta Naturbruksgymnasium utanför Linköping. Forskarna registrerade nervösa beteenden hos korna under mjölkning och vid separation från gruppen, men också då korna presenterades för föremål de inte tidigare sett.

Studier från Linköpings universitet visar att kor som är mindre nervösa producerar mer och bättre mjölk.

– Det finns en generell uppfattning hos många svenska mjölkproducenter att kor som är mindre nervösa producerar mer och bättre mjölk. Det är roligt att kunna visa att det finns belägg för det påståendet, säger Louise Hedlund.

Källa: pressmeddelande från LiU den 16 juli.

Ny som chef

LÄGG GRUNDEN FÖR DITT LEDARSKAP

Saco bjuder in till inspirationsseminarium för dig som är ny i chefsrollen eller kanske på väg att bli chef. Seminariet är riktat bl a till SVF-medlemmar och är kostnadsfritt för dessa.

Innehåll
Att vara ny i sin ledar- eller chefsroll är en spännande utmaning, men det innebär också att ställas inför nya situationer, krav och förväntningar att förhålla sig till och hantera.

Genom att vara medveten om och agera utifrån några grundläggande principer den första tiden kan du lägga en god grund för ditt framtida ledarskap.

Det här seminariet hjälper dig med de principerna.

- Hur ser du på dig själv och vad vill du åstadkomma som ledare?
- Skapa tydlighet och rätt förutsättningar för ditt ledarskap: inåt, uppåt, nedåt och utåt.
- Finn din inre kompass – värderingar, ambitioner, prestation, självkännedom, trygghet.
- Den nye ledarens viktigaste att-göra-lista – konkreta steg att börja med.

Seminarieledare
Lotta Fogel har lång och bred yrkes- och ledarerfarenhet från såväl näringsliv som offentlig förvaltning och har arbetat som verksamhets-, utbildnings- och projektledare samt utbildare, coach, verksamhetsutvecklare, kurator, teamutvecklare, grundskolelärare, processledare, konsult och egen företagare.

Lotta är examinerad lärare, beteendevetare, licensierad relationspedagog och certifierad coach. Dessutom är hon utbildad i UGL, Klart ledarskap samt certifierad handledare i Utvecklande Ledarskap av Försvarshögskolan.

Tid och plats
- 21 okt i Norrköping
- 5 nov i Gävle
- 19 nov i Malmö
- 27 nov i Stockholm

KOSTNADSFRITT för SVF-medlem!

Läs mer och anmäl dig via:
www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/ under respektive datum

Frågor om anmälan och innehåll
Anmälan: Cathrin Reth, cathrin.reth@saco.se
Innehåll: Anna Kopparberg, anna.kopparberg@saco.se

Välkommen!

Missbruk av tatueringshammare på slaktgrisar ökar

Anmälningar från landets officiella veterinärer om överanvändning eller felaktig användning av tatueringshammare på grisar har ökat kraftigt under 2015 jämfört med 2014. Upprepade slag med tatueringshammare orsakar djuren smärta och onödigt lidande. I något fall misstänks hammaren även ha använts för att driva på grisarna.

HÅKAN FRISELL, frilansjournalist*

Tatueringshammare, eller stämpelhammare som de ibland också kallas, används på ett otillåtet sätt av vissa grisbönder. Ett antal anmälningar har nått åklagare under 2015. I ett av dessa fall tycks bevisen tydligt visa på att bonden eller transportören drivit på grisarna med hammaren.

– Jag är säker på att man använt den för att driva djuren. För att få dem att gå. Det är därför vissa grisar har varit så sönderrivna på ryggen (Figur 1). De har varit längst bak i en klunga av djur och har inte kunnat komma undan och har därför fått motta väldigt mycket skador. Somliga har bara ett märke. En del har inga alls. Men en del är totalt sönderrivna, säger Karin Törnblad, officiell veterinär på Livsmedelsverket, efter det att hon på ett slakteri besiktigat grisar från en och samma grisbonde.

Vet ni var i leveranskedjan som skadorna uppkommit?

– Det går ju inte att säga helt säkert. Men det finns ett stämpelmärke där man kan utskilja början på siffrorna, alltså ett leverantörsnummer som stämmer överens med det nummer som leverantören har (Figur 2). Det här är ett fyrsiffrigt stämpeljärn som har använts och de kan ha alltifrån två till sex siffror. Så det finns ändå ganska starka indikationer på att det är djurägarens eget stämpeljärn som använts. Den borde rimligen inte transportören ha tillgång till, i vart fall inte utan djurägarens kännedom.

Den misshandel som grisarna har utsatts för har enligt veterinären varit betydande och mycket plågsam. ➤

FOTO: KARIN TÖRNBLAD, LIVSMEDELSVERKET.

FIGUR 1. *I ett aktuellt åtalsärende misstänkts grisar ha drivits på med tatueringshammare. Vissa av djuren har varit mycket sönderrivna på ryggen.*

FOTO: LIVSMEDELSVERKET

FIGUR 2. *Det finns ett stämpelmärke där man kan urskilja början på siffrorna, ett leverantörsnummer som stämmer överens med det nummer som leverantören har.*

– Jag tror att efter den typ av smärta som grisarna har utsatts för här, kommer de att försöka komma undan, oavsett var på kroppen tatueringshammaren har använts.

Livsmedelsverket har åtalsanmält den aktuella grisbonden, som har sin verksamhet i Västra Götalands län, för djurplågeri och brott mot djurskyddslagen. Men det aktuella fallet är inte en enstaka händelse. Antalet anmälda fall av överanvändning av tatueringshammare på grisar har ökat kraftigt i år.

FÖRDUBBLAT ANTAL ANMÄLNINGAR 2015

Under förra året anmälde Livsmedelsverkets officiella veterinärer fem fall till länsstyrelsen. Första halvåret i år, fram till den 18 maj, har nio fall anmälts till länsstyrelsen och ett fall anmäldes direkt till en åklagarkammare.

En ekologisk grisbonde i Värmland blev under våren åtalsanmäld för grisar som han stämplat upp till sex gånger. ”På båda slaktkropparna fanns märken efter upprepade slag med tatueringshammare”, skrev en officiell veterinär på det slakteri som tog emot grisarna, i en underrättelse om djurskydd.

Även en officiell assistent som jobbade tillsammans med veterinären noterade samma avvikelse på andra grisar från grisbonden. ”Enligt uppgifter från officiell assistent verkade det vara ett systematiskt problem från aktuell leverantör då flera grisar var stämplade sex gånger.” Grisbonden verkade överraskad när han fick reda på vad veterinären och assistenten upptäckt.

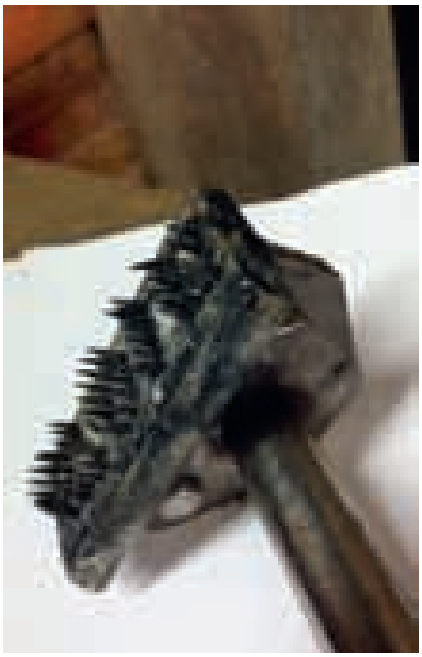

FOTO: LIVSMEDELSVERKET

FIGUR 3. *Trots att det går att bevisa en överanvändning av tatueringshammare är det inte säkert att det räcker till en fällande dom för djurplågeri eller brott mot djurskyddslagen.*

– De är stämplade sex gånger och jag förstår inte vad som hänt egentligen. Något fel har vi gjort. Det är våra rutiner som vi måste se över så att det inte händer någon mer gång naturligtvis, säger han.

– Vi var helt förvånade här. Så många gånger stämplar man aldrig. Det är inget större nöje att stå och stämpla heller, menar jag. Det var den här gången som de upptäckt att det var många stämplar. Det var inget systematiskt bakåt i tiden eller sådant.

SVÅRT FÅ FÄLLANDE DOM

Men trots att det går att bevisa en överanvändning av tatueringshammare är det inte säkert att det räcker till en fällande dom när det gäller djurplågeri eller brott mot djurskyddslagen (Figur 3).

En grisbonde i Hässleholmstrakten åtalades för ett par år sedan för att ha märkt en gris tio gånger med tatueringshammare. Hans förklaring var att det var svårt att se om stämplarna tagit.

HUS

kallar till

ÅRSMÖTE 2015

Fredag 6 november, kl 12:00

Sal O, Undervisningshuset, Ultuna

Årets examensarbete utses.
Ärtsoppa med tillbehör serveras.

Välkommen!

Foto: Karin Tornblad, Livsmedelsverket.

Figur 4. *Missbruk av tatueringshammare är smärtsamt för grisen, konstaterar Lotta Berg.*

Mannen friades av Hässleholms tingsrätt, rapporterade nättidningen skanskan.se.

Andra grisbönder har givit samma förklaring.

– Vi funderar på om det kan ha varit några svarta grisar, så att det inte har synts, säger en annan grisbonde som blivit anmäld till länsstyrelsen det senaste året.

– Så vi har väl slagit två till tre stämplar. Vi brukar slå någon extra för säkerhets skull.

PÅTAGLIG FELANVÄNDNING

Lotta Berg är professor vid Institutionen för husdjurens miljö och hälsa på SLU. Hon har svårt att se varför grisbönder behöver stämpla en och samma gris så många gånger som är fallet i de nu aktuella åtalsanmälningarna.

– Att man tatuerar är korrekt men att man gör det på det sättet fyller ju ingen märkningsmässig funktion på något sätt.

Kanske de behöver använda tatueringshammaren några extra gånger för att vara säkra på att den tagit på smutsiga djur?

– Ja, men det handlar inte om några extra gånger. Det handlar om att man fullständigt tappat kontrollen. Att man ibland tar i en gång till eller i värsta fall till och med två gånger extra är en sak. Men det här är inte på den nivån utan det har varit en påtaglig över- och felanvändning. Och om djuren är så smutsiga kanske man bör göra en annan insats innan man skickar dem till slakt än att bara tatuera dem.

En del grisbönder säger att grisarna springer iväg när de försöker stämpla dem och att det därför tar dåligt och man kanske måste göra det igen. De säger också att de är rädda för att de riskerar att skicka en omärkt gris till slakteriet. Men det tycker inte Lotta Berg är en godtagbar förklaring.

– Om man är så rädd för att missa då ska man nog fundera över vilken teknik man använder. Hur hammaren ser ut och hur man har grisen instängd eller fixerad när man genomför tatueringen. Så att man förbättrar den delen av hanteringen snarare än att fortsätta slå.

SKÄL ATT MISSTÄNKA DJURPLÅGERI

Kan det vara så att de aktuella grisbönderna i själva verket använt tatueringshammare för att driva på grisarna?

– Det är lätt att få den uppfattningen när man ser hur det är gjort, men det går ju inte att med säkerhet avgöra i efterhand, säger Lotta Berg.

– Det finns inte någon rimlig förklaring till att det ser ut så efter att man försökt att bara tatuera grisen med tatueringshammare, utan här har man antingen gått lös på den av någon annan obegriplig orsak eller försökt driva den med hjälp av tatueringshammare, ingendera är acceptabelt.

Hur upplever grisen det här?

– Det är smärtsamt. Så enkelt är det. Det är smärtsamt (Figur 4).

– Jag har också svårt att förstå hur man ska kunna tro att ingen ska notera det här. Du får inte plåga djur över huvud taget. Du får inte misshandla djur. Det är en av grundpremisserna i djurskyddslagen. Djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande. Och det är svårt att hävda att det är så man har agerat i det här fallet.

Är det djurplågeri?

– Det finns skäl att misstänka djurplågeri i de mest extrema fallen, säger Lotta Berg.

*HÅKAN FRISELL, frilansjournalist, Vasagatan 1B, 652 22 Karlstad.

Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap
SMÅDJURS SEKTIONEN

kallar till

ÅRSMÖTE 2015

Fredag 6 november, kl 12:05

Sal L, Undervisningshuset, Ultuna

Motioner, senast 10 oktober, och anmälan skickas till: sekreterare@smadjurssektionen.se

Anmälda, senast 27 oktober, bjuds på lättare lunch.

Möteshandlingar skickas per e-post.

Välkommen!

Sveriges Veterinärförbund kungör lediga stipendier 2015

Skriftlig ansökan avseende samtliga stiftelser ska ha inkommit senast fredagen den 31 oktober 2015 till Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm.

Till samtliga ansökningar ska bifogas meritförteckning samt en beskrivning av hur stipendiet avses användas med en specifikation av beräknade kostnader. Se i övrigt eventuella anvisningar vid varje stipendium. Den sökande är själv skyldig att förse sin ansökan med sådana uppgifter som behövs för bedömning av ansökan.

För ytterligare upplysningar kontakta SVFs kansli, tel 08-545 558 20, e-post kansli@svf.se.

Distriktsveterinär Hjalmar Håkanssons stipendiestiftelse

Totalt stipendiebelopp: 42 000 kronor

Enligt stadgarna för den av distriktsveterinär Hjalmar Håkansson i Ängelholm år 1931 instiftade stipendiefonden ska avkastningen vartannat år utdelas såsom ”belöning åt svensk veterinär, som genom vetenskaplig forskning inom veterinärvetenskapen eller praktiska rön inom veterinäryrket därav gjort sig särskilt förtjänt”.

Beslut om utdelning ska enligt stadgarna fattas av veterinärförbundets styrelse.

SVFs medlemmar, föreningar och sektioner inbjuds att lämna förslag på mottagare av stipendiet 2015. Förslag ska åtföljas av en motivering.

Skriftligt förslag på mottagare av årets utdelning ska ha inkommit senast fredagen den 31 oktober 2015. Förslaget ska vara ställt till Sveriges Veterinärförbunds styrelse och skickas till Sveriges Veterinärförbund (postadress se nedan).

J. L. Tidholms donationsstiftelse

Totalt stipendiebelopp: 52 000 kronor

Stipendiet delas ut i form av ett eller flera resestipendier till ”svensk legitimerad veterinär med goda betyg i veterinärexamen. Särskilt avseende skall fästas vid att sökande under något år, dock högst tio, utövat praktisk veterinärverksamhet och därvid visat framstående praktisk duglighet”.

Distriktsveterinär H. C. Lagers stipendiestiftelse

Totalt stipendiebelopp: 26 000 kronor

Stipendiet kan sökas av ”yngre legitimerad veterinärer för idkande av studier i kirurgi”.

Ansökan ska vara ställd till Fakultetsnämnden, Fakulteten för Veterinärmedicin och Husdjursvetenskap, SLU som verkställer prövning av inkomna ansökningar (men skickas till Sveriges Veterinärförbund, postadress se nedan).

Vivan Strandbergs minnesstiftelse

Totalt stipendiebelopp: 40 000 kronor

Stipendiet delas ut i form av ett eller flera resestipendier. Ändamålet med stiftelsen är ”att främja utbildning av veterinär med svensk legitimation i ögonsjukdomar hos hund.”

Ansökan ska vara ställd till Nämnden för Vivan Strandbergs minnesstiftelse, Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap, som verkställer prövning av inkomna ansökningar (men skickas till Sveriges Veterinärförbund, postadress se nedan).

Sveriges Veterinärförbund
Box 12 709 • 112 94 Stockholm • www.svf.se • kansli@svf.se • 08-545 558 20

FVFs föreningsstämma 2015

Sociala medier, gerillareklam, försäkringar och pension

I april höll Företagande Veterinärers Förening, FVF, sin årliga föreningsstämma i Göteborg. Förutom de obligatoriska stämmoförhandlingarna bjöds deltagarna på spännande föredrag om sociala medier, försäkringar, pension och marknadsföring.

TEXT: JOHANNA HABBE, *ordförande FVF*

Den 17–18 april samlades 26 FVF-medlemmar i Göteborg på Arken Hotel och Art Garden Spa för ett dygns kollegial samvaro och ett späckat schema med mycket av det som en företagande veterinär berörs av.

”Ditt företag i sociala medier” var titeln på det inledande föredraget av Malene Falk, som arbetar med PR med inriktning på sociala medier. Hon underströk vikten av att ha en strategi för varje företags närvaro i sociala medier. Varför ska jag finnas på t ex Facebook? För att skapa debatt? För att få fler bokningar? Öka kännedomen om min verksamhet? Sprida kunskap?

Det gäller även att ha tid att sköta kontot – ett inaktivt konto kan vara mer skadligt än att inte finnas alls. Några av fördelarna är att de sociala medierna är gratis och att man med hjälp av statistiken kan se vad kunderna/följarna vill läsa.

Några av fördelarna med de sociala medierna är att de är gratis och att man med hjälp av statistiken kan se vad kunderna/följarna vill läsa.

OM KRISEN KOMMER

Malene Falk pratade också om den mörkare baksidan, om företaget eller man själv får negativa omdömen och hamnar i kris på sociala medier. Besvara kritik så snart det går, ärligt och sakligt, var hennes råd. Skriv *ingenting* i ren frustration. Om man själv inte förstår vad det handlar om – skriv att man kollar upp det. Hon rekommenderade vidare att man bör avleda kommunikationen till en mer privat kanal.

– Du kan skriva i kommentarsfältet att vederbörande kan nå dig på t ex mail eller telefon istället. Om du märker att något är på gång – bemöt det på ett tidigt stadium, tipsade hon.

Men – när trollen kommer går det inte att bemöta kritik med fakta. Det går inte att bemöta överhuvudtaget, utan då är det bättre att ligga lågt och inte svara mer. Det är inte lönt. Förr eller senare blåser stormen över även om man inte kan se det när man är mitt i den.

FÖRSÄKRINGAR FÖR FÖRETAGARE

Information om försäkringar och försäkringslösningar för företaget och företagare avslutade fredagen. Det var både Företagarna som berättade om sina försäkringslösningar och Söderberg och Partners som upphandlar och hanterar de försäkringar vi kan teckna genom veterinärförbundet.

Vanliga fallgropar

Företagarna framhöll att det finns en del fallgropar beträffande försäkringar för småföretagare. T ex täcker hemförsäkring *inte* företagets dator – det ska en företagsförsäkring täcka. Vidare finns ➤

Hemförsäkring täcker inte *företagets dator – den måste man teckna en företagsförsäkring för att skydda.*

I reklamvärlden handlar gerillareklam om att hitta en oväntad vändning eller en uppseendeväckande plats att annonsera på, för att få maximal uppmärksamhet till minimal kostnad.

det beloppsbegränsningar för enskilda föremål i företagsförsäkringen som man bör uppmärksamma. Många blandar också ihop snarlika produktnamn som sjukförsäkring (ekonomisk ersättning till privatpersonen som är sjukskriven) och sjukvårdsförsäkring (tillgång till vård snabbt) liksom inkomstförsäkring (ersättning till privatperson för förlorad inkomst i samband med ex arbetslöshet) och intäktsförsäkring (ger ersättning till arbetsgivaren för förlorade intäkter till företaget om en försäkrad nyckelperson blir sjuk/skadad).

För att se vilka produkter Företagarna erbjuder kan man läsa på www.foretagarna.se. Organisationen tillhandahåller försäkringstjänster som företagare och småföretag behöver.

Specifika veterinärförsäkringar

När det gäller försäkringar mer specifikt för veterinärer pratade Söderberg och Partners om detta, bland annat om praktikförsäkringen. I denna ingår ansvarsförsäkringen som det är många som funderar över. Om något går fel och man själv har gjort rätt kan den nämligen inte användas. Egentligen är det logiskt, man ska försäkra sig mot att något sker för att man gör fel. Men när man har med levande varelser och biologi att göra kan det ibland bli dyra vårdkostnader efter rutiningrepp och där står man plötsligt med att det blir djurägarens kostnad. Ansvarsförsäkringen gäller tyvärr inte för de fallen.

Söderberg och Partners företrädare påpekade att företaget är en försäkringsförmedlare som kan hjälpa till att se över försäkringsskyddet – hjälpa utan att sälja. En besöksolycksfallsförsäkring finns dock att teckna, t ex om en djurägare blir biten av en hund eller halkar på eller vid kliniken. För utförlig information om de försäkringar som finns, se: www.soderbergpartners.se.

TILL SALU. Undersöknings-/operationsbord. Rostfritt med löstagbar skiva i laminat. Längd 135 cm. För närmare uppgifter ring 0705-847583, Rune.

PENSION ÄR PASSION

Lördagen rivstartades med information från pensionsmyndigheten. Agneta Claesson var verkligen rätt person på rätt ställe. Hon fångade auditoriet och fick oss alla att känna att pension är passion när hon vant lotsade deltagarna genom anledningen till att det orangea kuvertet finns och skickas ut. Det är resultatet av ett myndighetsbeslut för att man ska få veta hur mycket pension det blir om man jobbar till tänkt pensionsålder. Hon förklarade om barnår, insättningar, avsättningar, röda säckar – allmän pension – och blåa säckar – tjänstepension. Agneta Claesson underströk hur viktigt det är att betala skatt eftersom såväl pension, sjukpenning som föräldrapenning grundas på denna. Det handlar inte om aktieutdelning eller investeringar i företaget, bara ren och skär lön, överskott i enskild firma och annat som det betalas skatt på. Om man tar ut mindre än ca 444 000 kr/år eller har mindre överskott så minskar den allmänna pensionen.

Tjänstepension har man som anställd och den omfattas av kollektivavtal. Det är extra pensionspengar som arbetsgivaren betalar in. Som egenföretagare får man se över denna tjänstepension själv. Huvudbudskapen var att det viktigaste för pensionen är att ta ut lön, betala skatt och kompensera för tjänstepensionen.

NYA I FVFS STYRELSE

Det blev en lite komprimerad årsstämma med tanke på föreläsningstiderna, men de nya styrelseledamöterna Linnea Söderberg och Sofia Müller valdes och hälsas välkomna in i FVF-styrelsen. Anna Pamuk och Karin Danielsson lämnade i och med årets föreningsstämma styrelsearbetet.

Efter att ha fått inspiration till att skaffa eller utveckla en Facebooksida på fredagen avslutade vi lördagen med ett föredrag om gerillareklam. Att liksom i krig med små medel nå stora effekter med en liten trupp som smyger in bakom motståndarnas linjer. I reklamvärlden handlar det om att hitta en oväntad vändning eller en uppseendeväckande plats att annonsera på, och för att få ut maximalt av det även få media att skriva om det för att på så vis få en massa gratis reklam (nästan all uppmärksamhet är positiv).

Med det här referatet vill jag tacka alla som var med och utökade vårt nätverk. I höst ses vi igen till en kurs i företagande den 18–19 september i Stockholm med prissättning som tema. ■

noterat

Utbrott av harpest i Norrland

Denna sommar har ovanligt många döda harar upptäckts på olika håll i Norrbotten och Västerbotten, meddelade SVA den 4 augusti. Troligen är det harpest som är orsaken. Fler fall av harpest än förväntat har också konstaterats hos människor i regionen. SVA ber nu jägare och allmänhet att rapportera och skicka in fynd.

Harpest (tularemi) är en mycket smittsam bakteriesjukdom som drabbar flera varmblodiga djur, inklusive människor, hundar, gnagare och hardjur. Den uppträder främst under sensommar och tidig höst. Bakterien sprids vanligtvis av mygg, eller via kontakt med sjukt djur. Vid hantering av döda harar är det viktigt att använda handskar och tvätta händerna noggrant efteråt.

– Harpest är en anmälningspliktig sjukdom och tillika en zoonos. Därför är det viktigt både att rapportera och skicka in djur för obduktion så att vi kan säkerställa en diagnos, säger bitr statsveterinär Jonas Malmsten, SVA.

Foto: Johan Beck-Friis

Denna sommar har ovanligt många döda harar upptäckts på olika håll i Norrbotten och Västerbotten.

ELÄINLÄÄKÄRI PÄIVÄT

2.–4.12. 2015

THE ANNUAL FINNISH VETERINARY CONGRESS
2.–4.12.2015, HELSINKI

A three-day **scientific program** includes lectures in the general, business, food and environmental hygiene, production animal, small animal, horse and scientific sessions. In addition to the lectures, there will be a **commercial exhibition** representing fields of medicine, health care, instruments and pharmacology as well as **a scientific poster exhibition**. For the first time, IDEXX Laboratories will provide **a sponsored track** at the event during the two first days of the congress.

Invited international speakers:

Wednesday 2.12.2015
DVM Carolyne Crowe, Carolyne Crowe Coaching, UK: Building resilience and developing personal effectiveness

Thursday 3.12.2015
DVM, CVPP, CVA, CCRT, CMTPT, DAAPM Robert M. Stein, Animal Pain Management Center of Western New York: Practical Anesthesia and Perioperative Pain Management for the Veterinary Practitioner

Dr., MVB, PhD, Dipl. ACVIM Vivienne Duggan, University College of Dublin School of Veterinary Medicine, Ireland: Equine Infectious Diseases

Professor Hans Nauwynck, Laboratory of virology, Faculty of veterinary medicine, Ghent University, Belgium: Swine Infectious Diseases

Friday 4.12.2015
DVM, CVPP, CVA, CCRT, CMTPT, DAAPM Robert M. Stein, Animal Pain Management Center of Western New York: The Nuts and Bolts of Optimal Chronic Pain Management for the Veterinary Practitioner

Dr., MVB, PhD, Dipl. ACVIM Vivienne Duggan, University College of Dublin School of Veterinary Medicine, Ireland: Equine Infectious Disease

Individualize Veterinary Medicine with Baseline Data IDEXX track

Wednesday 2.12.2015
IDEXX Kidney Symposium
Lecturer: DVM, Dipl. ACVIM Stephen P. DiBartola, The Ohio State University
Clinical evaluation of glomerular filtration rate
Renal diseases in cats
Update on medical management of CRD in cats

Advanced Hematology
Lecturer: Dr., DVM, MS, PhD, Dipl. ACVP Maxey Wellman, The Ohio State University
Why should I look at a blood smear?
The pale pet: Regenerative and non-regenerative anemia
Practical guide to leukemia

Thursday 3.12.2015
Advanced Fluid Therapy
Lecturer: DVM, Dipl. ACVIM Stephen P. DiBartola, the Ohio State University
Electrolytes – what do they mean?
Using the right fluids - Practical approach to fluid therapy
Interactive acid base case presentations

IDEXX Cytology Symposium
Lecturer: Dr., DVM, MS, PhD, Dipl. ACVP Maxey Wellman, the Ohio State University
Cytology of lymph nodes
Cytology of the liver
Cytology of the spleen

THE FINNISH VETERINARY ASSOCIATION
SOCIETAS VETERINARIORUM FINLANDIAE

Welcome, please register before November 1st!
www.elainlaakaripaivat.fi

Fennovet

Rapport från Normgruppens möte den 4 maj 2015

SVS Smådjurssektions Normgrupp arbetar med rådgivande normer i etiska och veterinärmedicinska frågor som rör svensk smådjurspraktik. Gruppen träffades i maj för att diskutera normer och frågeställningar. Bland annat beslutades om en revidering av normen om behandling av huggormsbett.

från sektionerna

Smådjurssektionens Normgrupp sammanträdde den 4 maj 2015. Närvarande var Malin Öhlund, Cecilia Rohdin, Lotta Hofverberg, Ulrika Nordwall, Andrew Blockley och Anne Carlswärd.

ARBETE MED PÅGÅENDE FRÅGESTÄLLNINGAR OCH NORMER

Normgruppen arbetade vidare med ett antal nya och gamla frågeställningar under mötet och såg över några av de äldre normerna. Kastrationsnormerna som antogs vid mötet i januari finns nu publicerade både på www.svf.se, www.ssava.se och i SVT nr 6/15. Gruppen diskuterade vidare kring frågan om medicinsk behandling av pyometra hos tik. Vi berörde bland annat antibiotikaanvändning, ärftlighetsproblematik, bakterieprov, behandlingsstrategier m m. Det är fortfarande oklart om det finns underlag för att utforma en norm men gruppen bestämde sig för att arbeta vidare med frågeställningen.

Norm om behandling av huggormsbett

Normgruppen har tagit del av en ny svensk ormbettsstudie, och har därefter reviderat ormbettsnormen i samarbete med artikelförfattaren Erika Brandeker. I den uppdaterade normen står nu att kortison i en antiinflammatorisk dos har visat sig sakna klinisk effekt vid ormbett, men att det fortfarande kan övervägas vid vissa situationer som t ex vid lång resväg eller vid allergiska reaktioner vid tidigare ormbettstillfällen. Den uppdaterade normen finns publicerad i sin helhet på www.svf.se.

Rekommendationer för sedering och anestesi av katt och hund

Normgruppen håller i samarbete med föreningen VetVentilen och Anna Edner (SLU) på att utarbeta en ny norm för rutiner kring sedering och narkos av hundar och katter. Planen är att kunna anta den nya normen vid nästa normgruppsmöte. Normen kommer att ge rekommendationer runt övervakning och monitorering under ingrepp och vid uppvak. Minimikrav för nödvändig utrustning vid sedering och generell anestesi kommer att ges.

Profylaktisk gastropexi

Utomlands är det vanligt att på högriskraser för magomvridning i förebyggande syfte genomföra en gastropexi, för att därmed förebygga sjukdomen. Ingreppet görs ofta i samband med andra ingrepp som t ex kastration. Studier har visat att exempelvis grand danois har upp emot 40 procents risk att någon gång under sin livstid drabbas av magomvridning och att profylaktisk gastropexi reducerar mortaliteten hos denna ras betydligt.

Svensk djurskyddslag (1988:534) 10 § medger dock inte operativa ingrepp på djur i andra fall än när det är befogat av veterinärmedicinska skäl. Det är inte självklart hur lagens text ska tolkas. Grundtanken är förstås att onödiga kirurgiska ingrepp ska undvikas, men skulle en mycket hög risk för t ex

Foto: Benny Trapp

Normgruppen har reviderat ormbettsnormen bland annat beträffande rekommendationerna kring användning av kortison.

magomvridning kunna anses tillräcklig som veterinärmedicinskt skäl?

Normgruppen tycker inte att det är självklart att det skulle vara ett brott mot djurskyddslagen att genomföra profylaktisk gastropexi i samband med annat bukingrepp hos en patient av en extrem högriskras, eller med en nära släkting som haft magomvridning. Ingreppet är relativt enkelt att genomföra när djurets buk redan är öppnad, det har en låg komplikationsrisk och innebär en något förlängd narkos för djuret om det görs i samband med ett annat bukingrepp på stabil patient. Normgruppen är enig om att i de fall djuret tidigare haft magsäcksdilatation bör detta i alla fall vara helt tillräckligt för att det ska vara befogat att genomföra gastropexi av veterinärmedicinska skäl.

Gruppen beslöt att inte utforma en norm i frågan då det är reglerat i lagen, även om det i dagsläget inte är helt klart hur lagtexten skulle komma att tolkas vid en eventuell rättslig prövning.

Foto: Kent Andersen

Grand danois har upp emot 40 procents risk att någon gång under sin livstid drabbas av magomvridning och profylaktisk gastropexi reducerar mortaliteten hos denna ras betydligt.

NYA FRÅGESTÄLLNINGAR OCH FÖRSLAG TILL NORMER

En frågeställning som rör undersökning med CT (datortomografi) istället för slätröntgen vid rutinmässig metastaskontroll inför operation av juvertumörer hos tik har inkommit till Normgruppen. Gruppen har granskat normen och beslutat att inte revidera den. I normen står bland annat att CT är en känsligare metod för att upptäcka mindre metastaser, vilket är korrekt. Båda teknikerna har sina för- och nackdelar och kan vara indikerade i olika grad beroende på tillfälle och djur.

Vi fick också förfrågan om att utforma en motsvarande norm för juvertumörer hos katt. Normgruppen anser att eftersom kattens juvertumörer i princip alltid är elakartade, bör katter alltid metastaskontrolleras inför ett kirurgiskt ingrepp och en norm är överflödig.

ÖVRIGT

Normgruppen planerar att delta i ett samverkansmöte i höst där representanter från SKK, SJV, SLU och SVF är inbjudna. Bland annat ska den mycket viktiga frågan om extremavel diskuteras, vilket normgruppen tycker är viktigt att bevaka.

Normgruppen välkomnar frågor och synpunkter från smådjurssektionens medlemmar gällande antagna normer, liksom förslag på nya frågeställningar som ni tycker att vi ska arbeta med. Kontaktuppgifter till oss finns på www.svf.se samt www.ssava.se.

Malin Öhlund
sammankallande i normgruppen smådjur

noterat

SLUs hedersdoktorer 2015 utsedda

Den 2 juli offentliggjorde SLU namnen på årets hedersdoktorer vid universitetet. Sex personer har utsetts för 2015, varav två från fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap.

Gunnela Ståhle, agronom, samhällsdebattör och bloggare, har enligt SLUs motivering under decennier varit en ledande, engagerande och drivande kraft för svensk livsmedelssektor. Hon har engagerat sig i de stora utmaningarna inom livsmedelsförsörjningen, nationellt såväl som globalt bland annat genom sitt arbete inom LRF och som ordförande i EU-kommissionens tidigare grupp för djurskydd.

Foto: Jenny Svennås-Gillner, SLU.

Årets hedersdoktorshattar vid fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap, SLU, går till Gunnela Ståhle och Brian Perry.

Brian Perry, professor, är en världsledande expert inom tillämpad veterinär epidemiologi som har publicerat mer än 250 granskade vetenskapliga artiklar inom området. Han har under hela sitt yrkesliv verkat på den internationella arenan och gjort enastående insatser för djurvälfärd och djurhälsa i utvecklingsländer och därigenom förbättrat ekonomiska förutsättningar för djurhållningen där, skriver SLU.

Föreläsningar av hedersdoktorerna hålls den 2 oktober i hörsalen på Loftet, Ultuna, i samband med årets doktorspromotion.

Styrelseberättelse för Sveriges Veterinärförbund 2014

Sveriges Veterinärförbunds styrelseberättelse för 2014 utgör en del av förbundets årsredovisning. Berättelsen återges här i förkortad version. Medlemmar som önskar en fullständig styrelseberättelse kan beställa en sådan från förbundskansliet, eller läsa den på den lösenordsskyddade delen av förbundets hemsida www.svf.se.

FÖRBUNDSSTYRELSEN

Förbundsstyrelsens ledamöter under 2014 utgjordes av Torsten Jakobsson (ordförande) t o m oktober, Anders Forslid (vice ordförande), JK Larsson, Karin Lundborg, Lotta Möller, Lars-Erik Staberg, Lotta Hofverberg, Marja Tullberg och Björn Dahlén (SVS-ordförande).

SAMMANTRÄDEN

Styrelsen sammanträdde elva gånger under året, varav fyra gånger via telefonmöte. Ständigt adjungerade till förbundsstyrelsens möten är ordförandena i AVF och FVF. Sammanträden med förbundsstyrelsens verkställande utskott och tjänstemän hölls 13 gånger. Extra fullmäktigemöte hölls den 6 februari och ordinarie fullmäktigemöte hölls den 4 juni i Stockholm.

MEDLEMMAR

SVF ökade sitt totala medlemsantal med 91 personer (+2,9 %) under 2014. Antalet medlemmar uppgick den 31 december 2014 till 3 197 stycken, varav 2 451 yrkesverksamma, 569 pensionärer och 177 studerandemedlemmar.

FÖRBUNDSKANSLIET OCH SVTs REDAKTION

Förbundskansliet utgjordes under året av Per Carlsson, kanslichef, Anders Graneld, förhandlingschef, (slutade i april), Jessica Berlin, jurist (började i augusti), Simone Häusler, generalsekreterare SVS, Johan Beck-Friis, informationschef och ansvarig utgivare SVT, Suzanne Fredriksson, journalist (deltid), Brita Trybom, sekreterare på SVT-redaktionen, Birgitta Ahlkvist, korrekturläsare SVT (deltid), Rune Koskinen, kamrer (deltid), Marianne Lundquist, administrativ assistent SVS, Linda Wikström, redovisningsansvarig, Karin Henriksson, administrativ assistent SVF, Anders Norgren, vaktmästare. Förbundsordförande Torsten Jakobsson hade också regelbundet en del av sin ordförandetid förlagd till kansliet.

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP

För verksamheten inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap under året hänvisas till separat verksamhetsberättelse.

ALLMÄN VERKSAMHET

Remisser

Under 2014 besvarade förbundet tio remisser. Remissvaren läggs fortlöpande ut på förbundets webbsida.

Fullmäktige

Extra Fullmäktige genomfördes den 6 februari på Lustikulla Konferens och Event, Liljeholmen, Stockholm, för att diskutera styrelsens planer på organisationsförändring.

Ordinarie Fullmäktige genomfördes den 4 juni på Piperska Muren i Stockholm. Mötet avhandlade de i stadgarna angivna obligatoriska punkterna. Förbundets ekonomi var i god ordning, inga anmärkningar i revisionsberättelsen och styrelsen beviljades ansvarsfrihet. Styrelsen informerade fullmäktige att förbundets ekonomi ska vara i balans senast den 31 december 2015.

Inga motioner förelåg. Styrelsens propositioner omfattade en övergripande organisationsöversyn och delvis förändrat valsystem med tillhörande stadgeändringar, verksamhetsplan samt medlemsavgiften för nästkommande verksamhetsår.

Förbundsstyrelsen presenterade en sammanfattning av medlemsenkäten som genomfördes under hösten och olika representanter för SVS presenterade pågående verksamheter.

Val till fullmäktige och förbundsstyrelsen

I enlighet med de stadgeändringar som fullmäktige beslutade genomfördes bara val av fullmäktigedelegater under 2014. Som vanligt genomfördes valet under en tvåveckorsperiod efter Veterinärkongressen. Valdeltagandet vid 2014 års val var 15 procent (17 % 2013). Val av förbundsordförande, vice förbundsordförande, SVS-ordförande, vice SVS-ordförande och ledamöter i förbundsstyrelsen väljs numera direkt av fullmäktige.

Förbundsstyrelsens arbete

Ordet medlemsnytta uppfattas av vissa som ett slitet uttryck, men det är vad Sveriges Veterinärförbund på olika sätt är till för att ge sina medlemmar. Den möjliga medlemsnyttan styrs av tillgång till resurser. En av styrelsens viktiga uppgifter är att optimera medlemsnyttan, dvs att hitta den rätta balansen mellan tillgängliga medel och servicegrad.

Styrelsen arbetade under 2014 med justeringar av förbundsstrukturen för att skapa bättre redlighet och effektivare processer för att optimera relationen mellan kostnader och medlemsnytta. Styrelsen gav den strategiskt viktiga frågan om förbundets ekonomi särskild uppmärksamhet. Det under många år ackumulerade underskottet i förbundets finanser måste vändas. Målsättningen är att genom en ekonomi i balans bygga en stabil grund för god medlemsnytta.

Den under 2005/2006 genomförda omorganisationen av förbundet med SVF som paraplyorganisation för SVS, AVF och FVF har orsakat frågor från förbundets externa revisorer avseende framför allt villkoren för AVFs och FVFs ekonomihantering. Motsvarande synpunkter gäller även för de av

Sektionen för
veterinär folkhälsa
Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

kallar till

ÅRSMÖTE 2015

OCH
PRESENTATION AV BÄSTA EXAMENSARBETE

Fredag 6 november, kl 11:45
Sal K, Undervisningshuset, Ultuna

Motioner och anmälan skickas senast den 24 oktober till catrin.vesterlund-carlson@sva.se.

Anmälda bjuds på lättare lunch.

Möteshandlingar skickas ut till sektionens medlemmar med e-post 1–2 veckor före årsmötet.

Välkommen!

SVS sektioner som är fristående juridiska personer. En projektgrupp är tillsatt för att med stöd av kompetens från KPMG ta fram ett förslag till lösning.

Förbundet har tidigare beslutat att övergå från direktval till elektorsval av funktionärer till dels förbundsstyrelsen och dels SVS-ordförande och vice ordförande. Dessutom ändrades nomenklaturen för förbundets tidigare råd, nämnder och kommittéer, som numera benämns utskott, och hur ledamöterna till dessa utses. Under implementeringen av dessa förändringar framkom att nuvarande stadgar i vissa avseenden är inkongruenta och att stadgarnas syfte, struktur och språk behöver ses över. För detta ändamål har förbundsstyrelsen tillsatt en projektgrupp som med hjälp av kompetens från KPMG ska genomföra detta arbete.

Förbundet tog under året fram en ny grafisk profil. Syftet med en tydlig och gemensam grafisk profil är att skapa en förpackning som syns och skapar samhörighet. Diskussioner inleddes med SVS, AVF och FVF om hur den nya grafiska profilen ska implementeras i förbundssfärens verksamheter.

I syfte att skapa nya vägar för att öka förbundets intäkter engagerades en person med kunskap om både marknadsföring och vårt sakområde. Denna insats har resulterat i två konkreta förslag: ett nyhetsbrev och en veterinärpanel. Veterinärpanelen är en tjänst som kan köpas av företag med särskilda intressen i veterinärers uppfattning om specifika frågor. Denna tjänst introducerades 2014 medan Nyhetsbrevet till förbundsmedlemmarna kommer att starta 2015.

För att konkret öka kontakten mellan medlemmarna och förbundet planeras för ett fysiskt medlemskort med en QR-kod. QR-koden leder direkt till förbundets hemsida med bland annat förbundsinformation, men också information om aktuella medlemsförmåner och rabatter. Genom en ökad besöksfrekvens på förbundets hemsida ökar intresset för annonsörer på denna plats. Förhoppningen är att QR-koden ska leda till en ökning av antalet besök. Även andra åtgärder diskuterades för att aktivera intresset för och användning av förbundets hemsida.

Många av förbundets befintliga, men också potentiella, medlemmar ska mötas på kontaktytor där dessa personer naturligt är aktiva. Diskussioner har startat beträffande hur förbundets närvaro på sociala medier utformas. Att förbundets närvaro där är nödvändig är klart. Arbetet med hur denna närvaro ska gestaltas återstår.

Förbundet har fortsatt bevakat de fackliga och yrkesmässiga konsekvenserna av den strukturomvandling som pågår inom den nationella djursjukvården. Återkommande har styrelsen nåtts av rapporter beträffande hur unga veterinärer erbjudits anställning som djursjukskötare eller liknande. Denna typ av frågor sköts i vår nuvarande organisation av AVF. Olika insatser har gjorts för att informera medlemmarna om att en legitimerad veterinär, från legal synpunkt, alltid bedöms utifrån sin legitimation och det ansvar denna medför oavsett vilka sysslor anställningen innebär.

Förbundets tidigare ordförande valde att den 29 oktober 2014 lämna sitt förtroendeuppdrag. Det har påverkat såväl styrelsearbetet, representationen som kansliarbetet. Ordinarie VU fungerade under perioden som en expeditionsministär som dels skötte de löpande uppgifterna och dels förberedde det ordinarie styrelsearbetet.

I syfte att förbättra kontakten med VMF har förbundet sedan hösten 2014 inbjudit VMFs ordförande alternativt vice ordförande till förbundsstyrelsens ordinarie möten. Detta är ett första steg i ambitionen att få en naturlig och bättre kontakt med studenterna på SLU.

Under året deltog förbundsstyrelsen genom olika representanter vid möten med Jordbruksverket, en kommissionsarbetsgrupp för arbetsmarknadsfrågor inom EU, Svensk djursjukvård samt möten med olika näringsföreträdare (LRF, Svenska ägg, Svensk fågel, Svenskt sigill och Svenska Djurhälsovården).

Statliga utredningar där förbundet är representerat

Läkemedels- och apoteksutredningen

Regeringen tillsatte 2011 en utredning där huvudutredaren Anna Märta Stenberg gör en översyn av vissa frågor som rör prissättning, tillgänglighet och marknadsförutsättningar inom läkemedels- och apoteksområdet. Utredaren koncentrerade sig inledningsvis på de humanmedicinska problemområdena såsom rabattsystem m m, vilka inte berörde den veterinärmedicinska sidan av apoteksväsendet.

Den 20 februari 2014 fick utredningen ytterligare tilläggsdirektiv som innebar förlängd utredningstid för de delar av uppdraget som gäller maskinell dosdispensering, särläkemedel och handel med läkemedel för djur. Dessa frågor redovisades den 31 december 2014. Förbundet var representerat i utredningen.

Representation i andra organisationer och företag

Saco Folksam Försäkrings AB

Samtliga Sacoförbund är delägare i Saco Folksam Försäkrings AB. Sacoförbunden äger 49 procent och Folksam äger 51 procent. SVFs ägarandel står i proportion till medlemsantalet och förbundets aktieinnehav är ca 0,1 procent av den totala aktiestocken. SVF representerades på bolagsstämman av kanslichefen.

Akademikernas Erkända Arbetslöshetskassa (AEA)

Akademikernas Erkända Arbetslöshetskassa, AEA, administrerar arbetslöshetsförsäkringen för Sacoförbundens medlemmar. Under 2014 var avgiften 90 kr/månad vilket gör AEA till en av de billigaste a-kassorna i landet. AEA leds av en styrelse som utses av den årliga föreningsstämman, där AEAs medlemsförbund är representerade. Veterinärförbundet representerades vid föreningsstämman av kanslichefen.

Arbetsmiljö

Det operativa arbetet med arbetsmiljöfrågor ligger numera inom AVFs och FVFs mandat och ansvar. Jenny Flordal deltog för SVF i Sacos arbetsmiljönätverk.

Lönestatistik

Under 2014 skickades enkäten på sedvanligt sätt ut via e-post till samtliga anställda förbundsmedlemmar. Enkäten kunde besvaras via länk från e-posten och från SVFs hemsida. Sedan 2013 kan enkäten besvaras via smarta mobiler. En pappersenkät skickades senare ut till dem som inte besvarat enkäten elektroniskt. Totalt var svarsfrekvensen ca 65 procent varav ca 20 procent svarade via mobilen.

Saco

Medlemsutveckling

2014 fortsatte förbundens medlemsökning. Vid årsskiftet bestod Sacofederationen av 652 000 medlemmar, en ökning med 1,1 procent från 2013. ➤

Dogleggs stabilisationssystem för bogled

Unikt prefabricerat bandage vid behandling av bogledsinstabilitet (MSI). För stabilisering, smärtlindring och effektivt stöd. Patientsäker, ekonomisk, flexibel, och användarvänlig.

www.scandiop.se

Scandi orthopedic

Generalagent för DogLeggs i Skandinavien.

KOLLEGIALT NÄTVERK

Medlemmar i SVFs kollegiala nätverk 2014 var Eva von Celsing, Erik Kjellgren, Florin Gurban-Marcu och Ilmars Dreimanis.

INTERNATIONELLT SAMARBETE

Det nordiska samarbetet

Ordförandekonferenser

Sedan flera år tillbaka träffas de nordiska och baltiska länderna dagen innan FVEs sektionsmöten för att diskutera angelägna frågor och för att uppdatera varandra om pågående utvecklingar och planerade förändringar i respektive land. Under 2014 hölls två nordisk-baltiska ordförandekonferenser i samband med FVEs generalförsamlingar. Det första mötet hölls i Biarritz i juni 2014 och det andra mötet arrangerades i november 2014 i Bryssel.

Under vårmötet i Biarritz rapporterade Finland att det har vidtagits åtgärder för att undvika att rabiessmittade djur tar sig in till Finland från Ryssland. Man har vaccinerat djur peroralt med betat foder som har spridits i gränsområdet med hjälp av flygplan. Danmarks representanter berättade att antalet antagna studenter till veterinärutbildningen i Köpenhamn har ökats från 120 till 190 inom en kort tidsperiod. Detta befaras leda till ett större antal arbetslösa veterinärer i framtiden och det danska veterinärförbundet jobbar på att identifiera nya veterinära arbetsområden. Norge informerade om en intensiv kampanj med att rekrytera nya medlemmar till det norska veterinärförbundet samt en rekrytering av studenter som utbildar sig till veterinärer såväl i Norge som vid utländska universitet.

Island befinner sig i en problematisk situation eftersom ett stort antal isländska veterinärer söker jobb utomlands. För att kunna täcka behovet av veterinärer i landet är Island tvunget att rekrytera utomlands.

Under höstmötet i Bryssel i november 2014 berättade Danmarks representanter om MRSA-problematiken på grisgårdar i Danmark. Den danska regeringen har räknat ut att det skulle kosta omkring fem miljarder danska kronor att utrota MRSA i landet. I Norge uppmärksammades att sedan mitten av 2014 har ett flertal bönder valt att anställa veterinärer med utländsk examen som arbetare på sina gårdar. Det är fortfarande oklart vilka konsekvenser detta kommer att få. Island rapporterade att man är det enda nordiska landet där det är tillåtet för veterinärer att sälja läkemedel med vinst. Vinstspannet ligger mellan tio och 55 procent.

Jobbat dygnet runt?
Läs mer om arbetstid på AVFs hemsida www.svf.se/sv/AVF under Arbetsmiljö.

Federation of Veterinarians of Europe (FVE)

Representation

FVE är språkrör och viktig lobbyingorganisation vad gäller veterinära frågor på Europaplanet och är därför en betydelsefull organisation. Veterinärförbundet var representerat vid generalförsamling och i utskotten vid de två möten som hölls 2014. Vidare var Karin Östensson ledamot (vice president) i FVEs styrelse. Under 2014 hölls vårens möte i Biarritz, Frankrike och höstmötet i Bryssel, Belgien.

World Veterinary Association (WVA)

Under 2014 följde förbundet främst genom SVS sekretariat och International Contact Point Simone Häusler de frågor som WVA hanterat. Nästa världskongress anordnas i Istanbul, Turkiet i september 2015.

INFORMATIONSVERKSAMHETEN

Svensk Veterinärtidning

Svensk Veterinärtidning (SVT) är medlemstidningen för Sveriges Veterinärförbund. Förutom förbundets medlemmar prenumererar ett antal institutioner, bibliotek, myndigheter och dagstidningar på Svensk Veterinärtidning. Upplagan (TS Fackpress) var under 2014 3 400 exemplar.

Under 2014 var Johan Beck-Friis chefredaktör och ansvarig utgivare. Under året arbetade Suzanne Fredriksson som journalist vid tidningen på 60 procents tjänst. Brita Trybom hade en heltidstjänst som sekreterare på redaktionen, främst som ansvarig för annonser och annonsörskontakter. Birgitta Ahlkvist hade ett uppdrag som korrekturläsare motsvarande 35 procents tjänst. Prenumerationsregistret handlades av Karin Henriksson.

Material till tidningen inkom under året i stor mängd, såväl vetenskapliga artiklar som reseberättelser, insändare etc. Tidningens layout förnyades i enlighet med SVFs grafiska profil under 2014, med bland annat ny grundfärg och moderniserade avsnittsmarkeringar. Layoutuppdraget sköttes under hela året av Exponera. Samarbetet med chefredaktörerna för de andra nordiska veterinärtidningarna upprätthölls under året. Två redaktörsmöten hölls under 2014, i Oslo i januari och i Stockholm i augusti. Dessa resulterade i ett samnordiskt temanummer om infektionssjukdomar hos djur, i Sverige publicerat i SVT 4/14.

Det samarbetsavtal som 1997 knöts mellan SVT och annonsförsäljningsfirman Annonshuset AB förnyades under 2014. Annonshuset sålde randannonser för SVT i samma omfattning som under föregående år. Liksom tidigare resulterade arbetet i ett ekonomiskt överskott för tidningen.

Volym 66 av Svensk Veterinärtidning utkom med 15 ordinarie nummer, varav ett dubbelnummer. Antalet trycksidor var 920.

Hemsidan

Sveriges Veterinärförbunds hemsida www.svf.se fick en ny layout i december 2014, i enlighet med förbundets grafiska profil. Hemsidan bygger på publiceringsverktyget Episerver. Under 2014 utökades hemsidans innehåll och det gjordes löpande justeringar för att underlätta dess användning.

SVF-sidan används både för att föra fram förbundets åsikter externt och för direktinformation till förbundets medlemmar i ärenden som kräver snabb publicering. Föregående års framgångsrika interaktiva verksamhet fortsatte, med elektroniskt ifyllande av lönestatistik och röstning i SVFs personval via hemsidan. Under 2014 hade hemsidan 63 587 unika besökare som besökte sidan i 155 598 sessioner.

Huvudansvarig för utformningen av hemsidan och för driften var under 2014 Johan Beck-Friis.

Övrig informationsverksamhet

Förbundet hade via förbundsordföranden, informationschefen och utskick av pressmeddelanden ett antal mediekontakter i olika frågor under året. Namnet ”Sveriges Veterinärförbund” nämndes i ca 120 externa artiklar eller nyhetsinslag i riks- och lokalmedia under 2014, enligt förbundets mediestatistiktjänst Meltwater News.

AVF OCH FVF

För verksamheten inom Anställda Veterinärers Förening (AVF) och Företagande Veterinärers Förening (FVF) under 2014 hänvisas till separata verksamhetsberättelser.

FÖRBUNDETS EKONOMISKA FÖRVALTNING

Sammanfattande kommentar

Förbundets långsiktiga ekonomi är i god ordning och det driftunderskott som tidigare redovisats hanterades under 2014 enligt plan. Förbundets driftbudget bedöms vara i balans i december 2015, enligt beslut i Fullmäktige 2013.

Resultaträkningen

2014 års resultat var ett underskott på 675 000 kronor, att jämföra med det budgeterade underskottet på 750 000 kronor. Styrelsen arbetade med en långsiktig plan att förbundet ska visa ett nollresultat, förhoppningsvis redan under 2015 eller senast 2016.

Balansräkningen

Av förbundets totala tillgångar på 34,6 miljoner kronor var 6,7 miljoner kronor eget kapital och soliditeten var alltså 19 procent, vilket är lågt. Styrelsen fattade ett långsiktigt beslut om att effektivisera verksamheten och det ekonomiska resultatet, som syftar till att bland annat förbättra soliditeten. Marknadsvärdet på förbundets tillgångar är dock högre än det bokförda värdet.

Kapitalförvaltningen

Kapitalförvaltningen sköttes av två externa förvaltare: Catella och DNB (Den Norske Bank). Det förvaltade kapitalet var ungefär jämnt fördelat mellan dessa två. Catella förvaltar Enskilda pensionsfonden, Agrias Understödsfond och del av Allmänna Kassan. DNB förvaltar Understödsfonden, Stödfonden och del av Allmänna Kassan. Förbundsordföranden och kanslichefen hade regelbundna möten med båda aktörerna och det genomfördes 5–7 möten med varje förvaltare under året. Styrelsen lade tillsammans med förvaltarna upp långsiktiga strategier för hur förvaltningen ska bedrivas så att förbundet uppnår en stabil och bra avkastning över tid.

Stiftelser som förvaltas av SVF

Förbundet förvaltar ett antal stiftelser. Dessa tillgångar tillhör inte SVF och kan således inte användas i driften av förbundet. Stiftelserna har separata redovisningar. De återfinns därför inte i denna årsredovisning.

Understödsfonden är en gemensam förvaltning av 17 olika stiftelser. Dessa delar ut understöd till veterinärer och anhöriga till veterinärer samt till forskning.

Enskilda pensionsfonden, eller Herofonden som den också kallas, utbetalar pension till dem som är med.

Agria Försäkringsbolags understödsfond för veterinärer delar ut understöd till veterinärer och anhöriga till veterinärer. ■

Verksamhetsberättelse för Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap 2014

Verksamhetsberättelsen för SVS 2014 presenteras här i förkortad form. SVF-medlemmar som önskar en fullständig verksamhetsberättelse kan rekvirera den från veterinärförbundets kansli.

KOLLEGIET

Sveriges Veterinärmedicinska Sällskaps (SVS) kollegium hade under året följande sammansättning: Björn Dahlén (ordförande), Per Jonsson (vice ordförande), Håkan Landin (husdjurssektionen), Lena Malmgren (hästsektionen), Erika Chenais (sektionen för veterinär folkhälsa), Ulrika Windahl (smådjurssektionen), Veronica Rondahl (försöksdjurssektionen).

Kollegiet samlades under året sex gånger, varav fem möten hölls i kansliets sammanträdeslokal och ett möte på internat (Noors Slott) tillsammans med sektionernas utbildningsansvariga för att starta upp planeringen av årets kongress. Generalsekreteraren administrerade kollegiets arbete.

ADMINISTRATION

SVS centrala administrativa funktion var placerad på veterinärförbundets kansli och bestod fram till mitten av året av tf generalsekreterare och en assistent på deltid. Efter sommaren 2014 tog Simone Häusler över arbetet som generalsekreterare. Assistent på deltid var Marianne Lundquist.

SVS arbetsområden dominerades under året av specialistutbildningsprogrammen och av förberedelse och genomförande av Veterinärkongressen. Det hölls examinationer för specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt samt för specialistkompetens i hästens sjukdomar.

MEDLEMMAR

Samtliga medlemmar i Sveriges Veterinärförbund är automatiskt även medlemmar i Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap.

SVS består av fem sektioner som under 2014 fördelade sig på följande sätt: husdjurssektionen (251 medlemmar), hästsektionen (458 medlemmar), sektionen för veterinär folkhälsa (128 medlemmar), smådjurssektionen (575 medlemmar) och försöksdjurssektionen (53 medlemmar). Medlemskap i en eller flera sektioner är frivilligt och en SVS-medlem kan vara medlem i mer än en sektion.

SEKTIONER

Sektionen för veterinär folkhälsa

Under 2014, sektionen för veterinär folkhälsas fjärde verksamhetsår, låg fokus på vidareutbildning. Under Veterinärkongressen 2014 erbjöd sektionen en tvådagarskurs med titeln ”Läkemedel från fabriken till folkhälsan”. Sektionen tog dessutom fram en ny utbildningsplan för specialistkompetens i veterinär folkhälsa och arbetade på färdigställandet av bilaga 1 till utbildningsplanen. Styrelsen har via SVF besvarat ett stort antal remisser.

Hästsektionen

Hästsektionens arbete under året ägnades främst åt vidareutbildning av hästveterinärer. En arbetsgrupp inom sektionen utvecklade bilaga 1 till den kommande utbildningsplanen och presenterade även en ny utbildningsplan. Dessutom arbetade sektionen med aktuella frågeställningar såsom antibiotikariktlinjer och planeringen av NEVC (Nordic Equine Veterinary Congress) i Stockholm i januari 2015. Sektionen arrangerade det vetenskapliga hästprogrammet vid Veterinärkongressen. Temat detta år var ”Andas bör man annars dör man”. Styrelsen besvarade via SVF en rad remisser.

Husdjurssektionen

HUS styrelse ägnade mycket tid åt programmet inför Veterinärkongressen i november. Som en följd av detta ingick 2014 en specialistmeriterande 1,5 dagars utbildning för djurslaget gris inom ramen för detta program. Planen är att kongressprogrammet framöver kommer att innefatta både en specialistmeriterande 1,5 dagars kurs för något djurslag men även ett parallellprogram innefattande aktuella ämnen för övriga husdjursområden. Inom sektionen finns en arbetsgrupp som tagit fram övergripande utbildningsplaner för specialistkompetens för djurslagen nöt, får och get. Under året nådde också arbetet med de nya antibiotikariktlinjerna för små idisslare sin fullbordan så att dessa kunde presenteras under Veterinärkongressen 2014. Styrelsen besvarade även via SVF en rad remisser.

Försöksdjurssektionen

Sektionen arbetade intensivt med Veterinärkongressens vetenskapliga program som handlade om neurovetenskap och djurmodeller. Under våren anordnade försöksdjurssektionen en kurs som handlade om zebrafisk som försöksdjur. Styrelsen besvarade via SVF en rad remisser.

Smådjurssektionen

Mycket arbete ägnades åt årets Veterinärkongressprogram med tema ”Odontologi” som var rekommenderad som kurs inom specialistutbildningen och åt parallellprogrammet.

Sektionen delade också bland annat ut resebidrag och var delaktig i FVEs CALLISTO-projekt. Det pågick under en period ett intensivt arbete med värvning av ESK-medlemmar.

På sektionens egen hemsida (www.ssava.se) har medlemmarna hållits kontinuerligt uppdaterade via en blogg och sektionen finns även på Facebook (veterinärmedicin smådjur). Utskick till medlemmarna med viktig information gjordes bland annat med e-post. Styrelsen besvarade via SVF en rad remisser.

SPECIALISTKOMPETENS

SVS sektioner ägnade mycket tid och arbete åt en översyn av specialistutbildningsprogrammen. Arbetsgrupper inom sektionerna tog fram nya övergripande utbildningsplaner som skickades till Jordbruksverket i juni 2014. Sektionerna tog även delvis fram utkast till bilaga 1.

SVS kansli hade telefonkontakt med Jordbruksverket vid flera tillfällen. På grund av en omfattande omorganisation inom Jordbruksverket är de inskickade utbildningsplanerna inte fastslagna än, då föreskriftsarbetet inte prioriterades på verket.

SPECIALISTKOMPETENS – STEG 1

Specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt

I slutet av 2014 fanns det 416 veterinärer med specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt. Inom specialistutbildningsprogrammet fanns det 215 aspiranter registrerade på 50 utbildningsplatser med 121 handledare.

Examinations- och styrkommittén för specialistutbildning rörande sjukdomar hos hund och katt (ESK-hund och katt) bestod under året av Anne-Li Ljunggren (ordförande), Ole Frykman, Anna Selin, Gustaf Svensson, Jeanette Hanson och Maria Dimopoulou. Sekreterare i ESK-hund och katt är generalsekreteraren.

I februari anordnades den årliga examinationen varvid 29 aspiranter examinerades, 21 med godkänt resultat. Under året granskades 32 examensarbeten.

ESK-hund och katt sammanträdde sex gånger under året, oftast i form av telefonmöten. Arbetet med framtagandet av en övergripande utbildningsplan pågår.

Specialistkompetens i sjukdomar hos häst

Vid årsskiftet fanns det 116 veterinärer med specialistkompetens i sjukdomar hos häst. Inom specialistutbildningsprogrammet fanns 35 aktiva aspiranter registrerade på 21 utbildningsplatser med 26 handledare.

Examinations- och styrkommittén för specialistutbildning i sjukdomar hos häst (ESK-häst) bestod under 2014 av Miia Riihimäki (ordförande), David Weckner, Flemming Winberg och Dylan Gorvy. Sekreterare i ESK-häst är generalsekreteraren. ESK-häst sammanträdde fyra gånger under 2014.

I mars examinerades tre aspiranter, varav en med godkänt resultat. Två skriftliga arbeten granskades 2014.

En arbetsgrupp har tagit fram en ➤

➤ övergripande utbildningsplan och bilaga 1 till utbildningsplanen.

Specialistutbildning i sjukdomar hos gris

ESK-gruppen gris bestod av Claes Fellström (ordförande), Monika Löfstedt, Lena Eliasson-Selling och Per Wallgren.

Det finns 29 veterinärer med specialistkompetens i sjukdomar hos gris. Inga aspiranter finns anmälda att ingå i utbildningsprogrammet.

Specialistutbildning i sjukdomar hos nötkreatur

ESK-nöt utgjordes av Håkan Landin (ordförande), Karin Lundblad Åsenius, Lena Stengärde och Renée Båge. Det finns 47 veterinärer med specialistkompetens i sjukdomar hos nötkreatur. Tre aspiranter finns registrerade i programmet.

En arbetsgrupp har tagit fram övergripande utbildningsplaner.

Specialistutbildning i livsmedelshygien

Det finns 25 veterinärer med specialistkompetens i livsmedelshygien. Programmet kommer inom kort att ersättas av ett specialistprogram inom veterinär folkhälsa.

SPECIALISERING INOM SPECIFIKA ÄMNESOMRÅDEN HUND OCH KATT – STEG 2

Utbildning till specialist i specifika ämnesområden finns inom området hund och katt och går ofta under beteckningen steg 2. ÖSK (Övergripande styrkommitté) har representanter för samtliga åtta ämnesområden, följande har ingått i kommittén: Kerstin Bergvall (dermatologi, ordförande), Margareta Uhlhorn (bilddiagnostik), Ulrika Dreimanis (internmedicin), Anna Tidholm (kardiologi), Fredrik Danielsson (kirurgi), Bodil Ström-Holst (reproduktion), Titti Sjödahl-Essén (oftalmologi) och Ann Pettersson (odontologi).

24 personer är engagerade i de åtta olika ESK-grupperna för steg 2.

Det finns totalt 66 specialister inom specifika ämnesområden. 38 aspiranter har antagits till de olika specialistutbildningsprogrammen steg 2 och de handleds av 23 handledare (för steg 2).

SAMNORDISK UTBILDNING I DIAGNOSTIK AV ÄRFTLIGA ÖGONSJUKDOMAR

Den gemensamma nordiska kommittén (Nordic Eye Examination Committee, NEEC) utgjordes av Ernst-Otto Ropstad (Norge) ordförande, Lena Karlstam (Sverige), Claus Bundgaard Nielsen (Danmark), Elina Pietelä (Finland) och Dagny Spanne Kjaer (Norge).

Det finns 36 veterinärer med speciell kompetens att påvisa ärftliga ögonsjukdomar hos hund och katt registrerade och 32 veterinärer registrerade som aspiranter i programmet i Sverige. Två svenskar godkändes vid examination i januari 2015.

SVS-PROJEKT

Under 2014 pågick eller initierades följande SVS-projekt:

Riktlinjer för hantering och behandling av hundar och katter med speciella resistensfenotyper av bakterier såsom MRSP, MRSA och ESBL-bildande bakterier

Syftet är att ta fram rutiner för att hantera misstänkt miljösmitta och motverka spridning av multiresistenta bakterier inom djursjukvården. Arbetet beräknas vara klart till våren 2015.

Kvalitetssäkring av klinisk kemisk och bakteriologisk provtagning vid djursjukhus och kliniker

Projektet redovisades i mars 2014 och ska startas om för att ta fram en mer ingående analys av kvalitetssäkringen.

Antibiotikariktlinjer för små idisslare

Projektet presenterades under Veterinärkongressen 2014. Rapporten ligger på SVFs hemsida.

Infektionsspridning inom hästsjukvården

Projektet pågår sedan mars 2014 och förväntas vara klart till våren 2015.

VETERINÄRKONGRESSEN

Under året ansvarade kollegiet tillsammans med de utbildningsansvariga i respektive sektion för planeringen av programmet vid Veterinärkongressen. Kollegiets vice ordförande hade enligt tradition ett särskilt ansvar för SVS efterutbildningsfrågor och för plenarsessionen vid Veterinärkongressen. Denna post innehades under året av Per Jonsson. De utbildningsansvariga i SVS sektioner var Hanna Eriksson (husdjurssektionen), Karin Holm Forsström (hästsektionen), Annika Sundström (veterinär folkhälsa), Anne Halldén Waldemarson (försöksdjurssektionen) samt Tove Fall (smådjurssektionen). Generalsekreteraren och SVS assistent Marianne Lundquist ansvarade gemensamt för genomförandet av kongressen.

Veterinärkongressen 2014 hade strax över 900 deltagare och arrangerades på SLU i Uppsala. Enligt en mångårig tradition öppnades kongressen med en välbesökt plenarsession. Årets plenarsession hade huvudtemat ”Antrozoologi – interaktion mellan människa och djur”.

Sektionen för veterinär folkhälsa arrangerade en tvådagars session med ämnet ”Läkemedel från fabriken till folkhälsan”. Husdjurssymposiet belyste bland annat grisen, nya världens idisslare, salmonella och antibiotikariktlinjerna för små idisslare i programmet. Hästsymposiet hölls runt temat respirationssjukdomar och smådjurssymposiets tema var odontologi hos hund och katt under båda kongressdagarna. Smådjurssektionens parallellsymposium under fredagen handlade bland annat om genetik, hjärtsvikt m m samt att normgruppen presenterade sina nya normer. Försöksdjurssektionens program handlade om neurovetenskap och djurmodeller och om exotiska försöksdjur.

Nytt för 2014 var att det skickades ut ”Call för abstracts” i början av året. Accepterade abstracts presenterades i ett speciellt symposium för aktuell forskning, i ordinarie sektionssymposier och som postrar. För alla abstracts som accepterades som poster erbjöds författaren även att presentera ämnet muntligt vid en ”postertour”.

Sektionen för veterinär folkhälsa, smådjurssektionen, husdjurssektionen och hästsektionen presenterade sina tvådagarssessioner i form av kurser som är rekommenderade att ingå i specialistutbildningen. Även i år kunde medlemmarna ladda ner kompendiet kostnadsfritt från SVFs hemsida.

Eftersom den nya VHC-byggnaden invigdes 2014 fick kongressdeltagarna möjlighet till guidade turer genom byggnadens olika avdelningar. Över en gemensam kongressmiddag på torsdag kväll hade såväl kongressdeltagare som utställare möjlighet att träffas och uppdatera varandra.

INTERNATIONELLA KONTAKTER FVE

Generalsekreteraren är svensk kontaktperson för SVF i FVE (Federation of Veterinarians of Europe), vilket innebär att vara ansvarig för planering av förbundets aktiviteter inom FVE och Nordic Baltic Group (de nordiska och baltiska veterinärförbundens samarbete i FVE-frågor). Under 2014 representerade följande veterinärer SVF i de fyra FVE-sektionerna: Cecilia Fröberg, UEVH (Hygienists and Public Health Veterinarians), Patricia Hedenquist, EVERI (European Veterinarians in Education, Research and Industry), Evamari Lewin, UEVP (Practicing Veterinarians), Simone Häusler, EASVO (State Veterinary Officers).

REMISSER

Sällskapets sektioner deltog under året i förbundets omfattande remissarbete. Detta arbete är viktigt och tidskrävande. De behandlade remisserna finns redovisade på SVFs hemsida.

ÖVRIGT

SVS var representerat i samrådsmöten med andra organisationer, bland annat med branschorganisationen Svensk Djursjukvård samt med Apotekarsocieteten och Statens jordbruksverk.

EKONOMISK FÖRVALTNING

Genom beslut i 1989 års fullmäktige om organisationsförändringar och stadgeändringar har SVS ingen egen ekonomisk förvaltning.

BJÖRN DAHLÉN
ordförande
PER JONSSON
vice ordförande
ERIKA CHENAIS
ordförande sektionen för VFH
VERONICA RONDAHL
ordförande försöksdjurssektionen
HÅKAN LANDIN
ordförande husdjurssektionen
LENA MALMGREN
ordförande hästsektionen
ULRIKA WINDAHL
ordförande smådjurssektionen
SIMONE HÄUSLER
generalsekreterare

Granskning av artiklar

Artiklar med vetenskapligt faktainnehåll som inkommer till Svensk Veterinärtidning granskas normalt före publiceringen. Granskningen avser artikelns saklighet och vetenskapliga uppläggning. Som regel anlitas ämnesföreträdare från Sveriges lantbruksuniversitet eller SVA men även andra personer kan komma ifråga för olika specialområden.

Redaktionen

Uppsägning under provanställning

Om man har blivit anställd med provanställning kan man bli uppsagd under provanställningstiden utan att orsak behöver anges. Uppsägningen gäller dock bara den aktuella arbetsplatsen, inte en hel djursjukvårdskoncern.

FRÅGA

Jag har haft en provanställning på ett djursjukhus inom en av våra stora koncerner men blev uppsagd innan provanställningstiden löpt ut. Jag fick ingen motivering till varför jag blev uppsagd. Jag är nu orolig för att jag aldrig kommer att få någon mer anställning inom den koncernen. Vad gäller?

SVAR

En provanställning är en anställningsform som är tänkt att kunna användas för att pröva en ny och oerfaren person på en arbetsplats i högst sex månader för att se om han/hon fungerar på arbetsplatsen. Har man lång erfarenhet av yrket är det inte meningen att den anställningsformen ska användas, vilket dock ändå händer på många ställen. Vissa arbetsgivare tycks mena att man är ”oprövad på den arbetsplatsen”, trots många år i yrket. Veterinärförbundet anser inte att anställningsformen provanställning ska ges en så vid tolkning.

En provanställning kan sägas upp i förtid av bägge parter med en månads uppsägningstid (enligt kollektivavtal SLA-SVF) och orsak behöver inte anges.

Nu till din specifika fråga. Vi har ju i Sverige och Norden på kort tid fått koncernförhållanden inom djursjukvården som vi inte haft tidigare. Riskerar man då att bli ”körd” inom hela koncernen om man blivit uppsagd från en provanställning på ett ställe?

Olika kliniker och djursjukhus har ofta helt olika arbetsförhållanden, även om de tillhör samma koncern. Ett stort djursjukhus och en liten klinik arbetar vanligen inte på samma sätt. Detta bör rimligen innebära att möjligheten att få en provanställning på en annan klinik eller ett annat djursjukhus inom koncernen är god. Från en av koncernerna har vi fått besked om att en uppsägning från en provanställning på ett ställe inte hindrar att man får en ny provanställning på ett annat ställe inom koncernen.

Orsaken till en uppsägning från en provanställning kan vara att arbetsgivaren inte ansett att veterinären klarat att hantera den stress det innebär att jobba på ett stort djursjukhus med akut sjukvård som kräver snabba beslut, många patienter samtidigt och en, även i övrigt, stressig arbetsmiljö. Då kanske det är bättre att börja på ett mindre ställe där man förhoppningsvis kan lära sig yrket i ett lite lugnare tempo.

FREDRIKE RITTER
ordförande, AVF

Sugen på nytt jobb?

På veterinärförbundets hemsida www.svf.se hittar du såväl fasta tjänster som kortare vikariat under rubriken ”Jobbtorget”. Gå dit och titta redan idag!

FVF
företagande veterinärers förening

Kurs i företagande

18–19 september 2015
lunch fredag – ca kl 16 lördag
Scandic Sergel Plaza, Stockholm

TEMA PRISSÄTTNING

Fasta kostnader, overheadkostnader och andra kostnader
– föreläsare från pwc (revisionsbyrå)

Vad kostar en kastration? Och varför? – *JK Larsson*

Hur kan du få betalt av dem som inte betalar? – *Företagarna*

Sponsorer: Agria, Swevet, Trofast, Merial

Kursen är kostnadsfri för FVF-medlemmar. Icke medlemmar betalar 600 kronor. Logi betalas av deltagarna (1 540 kronor i enkelrum).

Anmälan skickas senast den 17 augusti 2015 till Johanna Habbe via e-post johanna.habbe@spray.se. Senare anmälan går bra i mån av plats.

Importhundar saknade rabiesskydd trots vaccinationsintyg

SVA har analyserat prover från 75 till Norge importerade gatuhundar och analyserna visar att hälften av dem saknade tillräcklig nivå av antikroppar mot rabies. Studien presenterades i juni i den vetenskapliga tidskriften Veterinary Record.

Sedan 2012 krävs bara rabiesvaccination och behandling mot rävens dvärgbandmask för att en hund ska få importeras till Norge från EU. För import till Sverige från EU krävs enbart rabiesvaccination. Tidigare krävdes att man också kontrollerade att hunden genom vaccination hade fått tillräckligt med antikroppar. När kravet på att kontrollera antikroppar togs bort medförde det en ökning av import av gatuhundar till Norge från östeuropeiska länder, i synnerhet från Rumänien.

Studien omfattar 75 importerade gatuhundar från Rumänien, Ungern, Balkan eller Baltikum. Undersökningen visar att bara 35 hundar (47 procent) hade tillräckligt skydd mot rabies. 40 hundar (53 procent) hade dåligt med antikroppar varav 14 hundar (19 procent) helt saknade skydd mot rabies. Av 56 hundar med vaccinationsintyg saknade hälften antikroppar i tillräcklig mängd.

– De länder de här hundarna kommer ifrån har inte en tillfredsställande rabiessituation så det här är oroväckande siffror. Det visar att det finns risk för att rabies ska sprida sig vidare i Europa och till Sverige. En del hundar kan ha blivit vaccinerade men inte fått tillräckligt med antikroppar men det kan också vara så att de har haft falska intyg och aldrig blivit vaccinerade, säger Louise Treiberg Berndtsson, veterinär vid SVA och medförfattare till artikeln.

Foto: Alexis Martin

Rumänska gatuhundar. Hälften av de importerade gatuhundar som studerades av SVA saknade tillräcklig antikroppsnivå mot rabies.

SVS Försöksdjurssektion

RÅTTARY

kallar till

ÅRSMÖTE 2015

Fredag 6 november, kl 11:30

Sal J, Undervisningshuset, Ultuna

Kallelse med föredragningslista skickas ut till alla medlemmar.

Vi bjuder på lunchsallad och dryck till medlem som anmäler sig före den 3 november till anna.granlund@ki.se.

Välkommen!

HUS

anordnar

Ultraljudskurs

för får- och nötpraktiserande veterinärer!

Lördagen den 7 november 2015, kl 9.30–14.00
Veterinärmedicinskt och Husdjursvetenskapligt centrum, SLU

Phil Scott, veterinär och europeisk specialist på nöt och små idisslare från veterinärhögskolan i Edinburgh går igenom grunderna för hur man med ultraljudets hjälp kan diagnostisera sjukdomar i buk- och brösthåla på får och nöt.

Kursen innehåller ett teoripass, demonstration och praktiska övningar på får och nöt.
Deltagarantalet är begränsat.
Lunch: Lättare lunch ingår
Kursavgift: 900 kr för medlemmar i HUS, 1 500 kr för icke medlemmar
Anmälan: Sätt in kursavgiften på bg 455-5439 – ange namn och UL-kurs, senast den 7 oktober.
Frågor: Ulrika König 0730 683502, ulrika.konig@gardochdjurhalsan.se

Öppet brev till SKK och Jordbruksverket

Nödvändigt med sundare avel för trubbnosiga hundar

I ett upprop på Facebook har 519 svenska veterinärer skrivit under ett öppet brev med krav på krafttag mot den osunda avel som idag bedrivs inom vissa trubbnosiga hundraser. Brevet publicerades på internet och i riksmedia i slutet av juli, men återges även här med möjligheten för fler veterinärer att ställa sig bakom.

Det är hög tid att ta ett samlat grepp om aveln och importen av hundar med andningssvårigheter. Samtidigt som många trubbnosraser ökar i popularitet sker ett okänt antal operationer av dessa hundars andningsvägar. 519 svenska veterinärer har skrivit under detta upprop, vars intention är att få till stånd ett samarbete mellan kliniskt verksamma veterinärer, SKK och Jordbruksverket för trubbnosrasers rätt att andas normalt utan operation.

Figur 1 och 2 visar en bostonterrier som likt många trubbnosar i Sverige opererats för sina trånga luftvägar. Han opererades för att hans ork var nedsatt och för att han fick pressa sig för att få in den luft han behöver för sin syreförsörjning. På bilderna ser man skillnaden på nosborrsöppningarna före (Figur 1) och efter (Figur 2) ingreppet. På förebilden är de kraftigt knipta och ger mycket begränsad möjlighet att andas in den luft hunden behöver. Jämför med vorstehns medfött öppna nosborrar (Figur 3). Med kirurgins hjälp får bostonterriern nosöppningar som ger honom förutsättningar att andas på ett mer normalt sätt.

Flertalet trubbnosiga hundar med andningsbesvär har också ett trångt svalg med ett långt gomsegel, vilket ofta kräver korrigerande kirurgi för att djuret ska kunna syresätta sig normalt. Många trubbnoshundar har dessutom trånga luftrör som inte är möjliga att korrigera med operation. Ägare till hundar som genomgått operation av nos och/eller gom rapporterar i mycket stor omfattning att de har fått en helt ny hund, med oväntat stor livsglädje och energi. ➤

FIGUR 1. *Bostonterriertik med andningsproblem på grund av trånga luftvägar. Nosborrsöppningarna är kraftigt knipta och ger hunden mycket begränsad möjlighet att andas in.*

FIGUR 2. *Samma hund som i Figur 1 efter korrigerande kirurgi av nosen.*

FIGUR 3. *En normal vorsteh med medfött öppna nosborrar.*

➤ ÖKAD POPULARITET – MINSKAD ACCEPTANS

Svenska veterinärer ser med oro på att många trubbnoshundar i Sverige inte kan andas normalt som ett resultat av avel på platta ansikten. Problemen ses hos bland annat fransk och engelsk bulldog samt mopsar, men även bostonterrier m fl trubbnosblandraser.

Svenska kennelklubben (SKK) har länge arbetat för sund avel inom trubbnosraser drabbade av så kallat brakycefalt syndrom, ett sjukdomstillstånd som innebär långvarigt lidande med livslång andnöd orsakad av onormala andningsvägar. Det är bra, men arbetet behöver intensifieras.

STORT MÖRKERTAL

I veterinär praxis ser vi ofta hundar av trubbnostyp med andningssvårigheter. En del av dessa hundar opereras i nosborrar och/eller svalg för att andningsbesvären ska lindras. Eftersom dessa ingrepp inte omfattas av försäkringen och inte registerförs hos rasklubbarna är antalet hundar som opereras inte känt. Av samma skäl finns såvitt vi känner till heller ingen samlad bild av hur många som får behandling på grund av stressutlöst andnöd eller kroniska magproblem orsakade av långvarig andnöd. Vi bedömer också att det föreligger en underrapportering kring hur många trubbnosar som avlivas på grund av sina andningssvårigheter.

Mörkertalet avseende hundar som inte opereras trots andningssvårigheter bedömer vi är ännu större. Låggradiga till måttliga besvär är svåra att upptäcka för en lekman då symtomen utvecklas gradvis över tid. Hundar som har andningsmissljud beskrivs som ”ljudliga” och de som inte orkar med motion i normal omfattning riskeras att uppfattas som stillsamma, ”filosofiska” eller bekväma.

Svenska uppfödare uppger på sociala medier att det är importhundar och oseriös avel som står för majoriteten av avarterna och sjukligheten avseende andningsorganen. Om så är fallet är det av yttersta vikt att vi hittar rutiner för att säkerställa att inte heller importerade djur med andningsproblem används för vidare avel. Vi behöver också hitta framgångsrika strategier för att nå ut med information till den potentiella köparen av oregistrerade och obesiktade trubbnosiga hundar.

SEX ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Svenska veterinärer har följande förslag för att verka för en sundare avel för trubbnosraser. Förslagen är tänkta som ett underlag för samtal och samarbete mellan kliniskt verksamma veterinärer, SKK och Jordbruksverket.

1. Strängare bedömningskriterier på utställningar avseende andningsorganen

I SKKs Särskilda Rasspecifika Domaranvisningar (SRD) från 2014 rekommenderas att bara hundar med ”uppenbara tecken på andningsbesvär” ska diskvalificeras från tävlingar. Vi anser att det alltid ska anses allvarligt att ett djur har svårt att andas. Därför behöver en utställningsdomare identifiera och diskvalificera även de djur som lider av lindriga till måttliga andningssvårigheter. Särskild vikt behöver läggas vid knipta nosborrar, vilket också är enkelt för en domare att bedöma. Ett djur med stela, trånga nosborrar har tveklöst svårigheter att syreförsörja sig på ett normalt sätt och får livslång andnöd.

2. Friskintyg inför parning

Friskintyg inför parning avseende andningsorganen bör införas för alla raser av trubbnostyp. Veterinären bedömer t ex förekomst av trånga nosborrar, avsaknad av nosparti, trångt svalg, förträngningsmissljud från svalg och/eller nos samt förekomst av bukandning för syresättning. För att hunden ska anses kvalificera sig för avel ska den helt sakna tecken på andningsbesvär vid besiktningen och ha öppna nosborrar. Denna besiktning bör ske inför varje parning enligt ett fördefinierat protokoll. Dess exakta utformning utarbetas lämpligen i samarbete mellan SKK, Jordbruksverket och kliniskt verksamma veterinärer.

3. Utförligare besiktningsintyg

Utförligare besiktningsintyg bör tas fram för valpar och vuxna hundar för försäkring och försäljning, där veterinären tar ställning till djurets anatomiska förutsättningar avseende andningsorganen i större omfattning än vad som i normalfallet sker idag. Det förekommer dessvärre att andningsorganen hos trubbnosraser beskrivs med ”för rasen normalt”, med stor variabilitet för vad som kan anses tillfredsställande (Figur 4). Syftet med intyget skulle vara att medvetandegöra den blivande valpköparen om potentiella riskfaktorer för andnöd i framtiden.

4. Ingen avel på hundar som genomgått korrigerande kirurgi i andningsvägarna

Hundar som genomgår korrigerande kirurgi i andningsvägarna ska inte användas i avel. Kastration av dessa djur har för- och nackdelar. Det finns en risk för att ett krav på kirurgisk kastration i samband med kirurgisk korrigering av trånga luftvägar skulle kunna innebära att ägaren av kostnadsskäl avstår från operation av andningsvägarna, vilket skulle drabba den enskilda hunden. Vi ser hellre att det finns ett rapporterings-

Foto: Jina Lee

Figur 4. *Det förekommer dessvärre att andningsorganen hos trubbnosraser beskrivs med "för rasen normalt", med stor variabilitet för vad som kan anses tillfredsställande.*

system för avelsspärr för dessa djur i likhet med den norska kennelklubben (se web2.nkk.no).

5. Kartläggning av hundar av trubbnostyp som har andningssvårigheter

I en enkätstudie från Tyskland (2) riktad till ägare av trubbnosiga hundar som ska genomgå kirurgi för brakycefalt syndrom, ställs frågor kring djurets ork och återhämtning efter motion, förekomst av missljud från luftvägarna, sömnkvalitet samt värmekänslighet. Vi ser ett stort värde i att ägare till trubbnosiga hundar i Sverige får en liknande enkät att fylla i för att få en uppfattning om förekomsten av hundar med mer låggradiga brakycefala symtom. På så vis kan man kartlägga den faktiska förekomsten av kroniskt andningslidande hos de svenska hundar som inte kommer under veterinärvård. Vi är medvetna om att man inte når ut till oregistrerade trubbnosiga hundar men ser att SKK har ett särskilt ansvar för dem som är registrerade hos SKK.

6. Konsumentupplysning

Vi anser att det finns ett behov av gediegen konsumentupplysning om vilka symtom på andnöd som ägare av trubbnosraser behöver vara uppmärksamma på, för att vid behov söka veterinärhjälp för att minska lidandet för individer som har andningsproblem. I en engelsk studie (1) påvisas t ex att 60 procent av ägarna inte identifierat att deras hundar hade andnöd. Svenska siffror saknas men vi bedömer att också svenska trubbnosägare riskerar att normalisera andningsmissljud och nedsatt ork på grund av okunskap.

FÖRDJUPAT SAMARBETE

Vi värdesätter SKKs långa och gedigna avelsarbete inom detta område. Tyvärr ser vi veterinärer i vardagen många trubbnosiga hundar som inte kan andas normalt. Eftersom raserna ökar i popularitet riskerar antalet drabbade individer att växa.

Därför vill vi fördjupa det samarbete med SKK som redan finns via Sveriges Veterinärförbund för att tillsammans med Jordbruksverket verka för en sund avel och bred kunskapsspridning inför valpköp och import. Ytterst är avel på andningsfriska djur en djurskyddsfråga som omfattas av svensk djurskyddslag (SJVS 2008:105). Vi är medvetna om frågans komplexitet men tror att vi kan bidra med både kunnande och stort engagemang, så att arbetet kan ledas ytterligare framåt.

De veterinärer som ännu inte skrivit under uppropet men som vill göra det kan e-posta namn, titel och arbetsplats till: mk@djursjukhusetsundsvall.se.

Referenser

1. Liu N-C, Sargan DR, Adams VJ & Ladlow JF. Characterisation of brachycephalic obstructive airway syndrome in French bulldogs using whole-body barometric plethysmography. PLoS ONE, 2015, doi:10.1371/journal.pone.0130741
2. Roedler FS, Pohl S & Oechtering GU. How does severe brachycephaly affect dog's lives? Results of a structured preoperative owner questionnaire. Vet J, 2013, 198, 3, 606–610.

För Uppropet för sundare avel av brakycefala hundar:

Maria Karlsson
leg veterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt,
Boel Sandros
leg veterinär
Marita Asp Tauni
leg veterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt, specialistkompetens i internmedicin hos hund och katt.
Anna Tidholm
leg veterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt specialistkompetens i internmedicin och kardiologi hos hund och katt, Diplomate of ECVIM, VMD, docent

Prenumerera på nyheter från Saco

Följ med i debatten och prenumerera på nyheter relevanta för dig som är akademiker. Saco ger ut nyhetsbrev via e-post inom olika sakpolitikområden ca två gånger per månad. Du kan också prenumerera på nyhetsbrev från Saco Studentråd och nyhetsbrev om EU, som kommer ut en gång i månaden. Dessutom skickas Chefsnyheterna, Sacos nyhetsbrev om chef- och ledarskap, ut varannan fredag.

Aktivera din prenumeration på www.saco.se/Nyheter--debatt/Prenumerera-pa-nyheter/

SKK välkomnar ökat samarbete med veterinärer

I juli publicerades ett upprop där över 500 veterinärer är oroade över hälsan hos många trubbnosade hundar i Sverige. Uppropet publiceras även i denna tidning. Svenska Kennelklubben, SKK, välkomnar brevet och ser fram mot ett utökat samarbete med veterinärkåren gällande brakycefalt syndrom hos vissa raser.

replik

Foto: Mans Engelbrektsson

För att uppnå de viktiga avelsmålen för en förbättrad hälsa av alla trubbnosade hundar är internationell samverkan nödvändig.

Brakycefala rasers predisponerande problem med andningen är något som SKK likt veterinärkåren identifierat som ett allvarligt hälsoproblem. SKK har under en längre tid arbetat med frågan på olika plan, bland annat genom förändrade avelsmål hos berörda raser, en ökad medvetenhet hos domarkåren och upplysning till den hundköpande allmänheten. SKK har även initierat internationella samarbeten som möjliggör utbyte av erfarenheter och har sedan länge arbetat med och planerat en konferens med fokus på brakycefala rasers problem, som är förlagd till kommande vinter.

Flera av de aktuella raserna har under det senaste decenniet ökat i popularitet och även importen av valpar för dessa raser. För att uppnå de viktiga avelsmålen för en förbättrad hälsa av alla trubbnosade hundar är internationell samverkan en viktig del.

MOT SAMMA MÅL

Veterinärkåren och SKK arbetar som vi ser det mot samma mål, förbättring av hundars hälsa, men respektive organisation har tillgång till och använder olika medel för att nå målet. Avel är ett långsiktigt och träget arbete som tar tid. Det kompletteras som SKK ser saken utmärkt med det kliniska arbetet som veterinärer i fält utför. SKK är en intresseorganisation med frivilligt medlemskap där medlemmarna förväntas följa svensk lagstiftning och SKKs regler. På www.skk.se finns mer information om hur organisationen arbetar med hälsofrågor.

SKK har ett väl utvecklat samarbete med veterinärkåren inom olika områden och bidrar ekonomiskt till forskning som rör hundhälsa. Ett ökat samarbete runt brakycefala rasers problematik skulle kunna möjliggöra snabbare förändringar och ökat välmående för våra hundar, något som vi välkomnar inom SKK. De åtgärdsförslag som framförs i det öppna brevet är helt i linje med SKKs intentioner och pågående arbete. Det är värt att påpeka att SKKs regelverk sedan lång tid inte tillåter att hundar som genomgått kirurgiska ingrepp i andningsvägarna används i avel.

När denna text publiceras har ett första möte mellan representanter för uppropsgruppen och SKK redan skett. Vi ser från SKKs sida fram emot att under hösten fortsätta de påbörjade diskussionerna och fördjupa samarbetet med veterinärkåren i dessa frågor. Med gemensamma krafter har vi goda möjligheter att nå resultat i arbetet för en förbättrad hundhälsa.

Linda Andersson
veterinärmedicinskt sakkunnig, SKK
Sofia Malm
genetiskt sakkunnig, SKK
Helena Skarp
chef avdelningen för avel och hälsa, SKK
Åke Hedhammar
veterinärmedicinsk rådgivare, SKK
Pekka Olson
ordförande SKKs avelskommitté, vice ordförande, SKK

Alternativ till antibiotika vid klövspaltsinflammation

SVA leder en studie som utvärderar salicylsyra som ersättning för antibiotika vid behandling av klövspaltsinflammation hos mjölkkor, meddelade myndigheten den 23 juli. Den fleråriga studien leds av bitr statsveterinär Ylva Persson.

– Standardbehandlingen av klövspaltsinflammation är oftast penicillin som ges intramuskulärt. Det leder till att en stor mängd antibiotika används och risken för utveckling av resistenta bakterier ökar. Dessutom kan injektioner påverka djurvälfärden negativt, säger Ylva Persson.

Foto: Christer Bergsten

Klövspaltsinflammation hos en mjölkko. SVA vill nu dokumentera effekten av salicylsyra som alternativ till antibiotikabehandling.

– Det blir dock allt vanligare att klövspaltsinflammationer behandlas med gott resultat med salicylsyra direkt i klövspalten. Något vi ofta får rapporter om från fältet. I Danmark har man jämfört salicylsyrebandage med tetracyklinsprej och där fått ett likvärdigt behandlingsresultat, t o m bättre i vissa fall för salicylsyra. Behandlingseffekten för salicylsyra vid klövspaltsinflammation är däremot inte vetenskapligt utvärderad och inte heller dokumenterad. Därför är vår studie viktig, säger Ylva Persson. Salicylsyra har ingen påverkan på resistensutvecklingen. Substansen har antiinflammatoriska, smärtstillande och keratolytiska egenskaper, och är troligen också bakteriehämmande genom sin pH-sänkande effekt.

– Projektet har startat men vi behöver fler deltagande gårdar. Mjölkbesättningar med klövspaltsinflammationer som behandlar med, eller vill börja med, salicylsyra är välkomna att kontakta mig, säger Ylva Persson.

Jan Skogsborgs stiftelse

för forskning och fördjupad utbildning rörande hundsjukdomar

Sällskapets för Veterinärmedicinsk Forsknings styrelse ledigförklarar härmed stipendier ur Jan Skogsborgs stiftelse för forskning och fördjupad utbildning rörande hundsjukdomar. Ändamålet med fonden är att främja vetenskaplig forskning och studier rörande hundars sjukdom och deras behandling. Ett speciellt och överordnat intresse ska tillägnas taxars sjukdomar. Fonden stödjer även studieresor till nationella och internationella institutioner och djursjukhus för att göra det möjligt för kliniskt verksamma veterinärer att ägna sig åt forskning.

Disponibelt för årets utdelning är åtminstone 100 000 kr. Notera att förvaltningsavgifter eller andra generella påslag inte beviljas med mer än högst 14 % (exkl moms i förekommande fall). Medel till lön beviljas normalt inte.

Ansökan ska vara på max 5 sidor och innehålla:
Bakgrund, målsättning, metoder, arbetsplan och budget för projektet. Ett kortfattat (max 2 sidor) CV för huvudsökande ska bifogas.

Ansökan skickas in elektroniskt i PDF-format (signera och skanna) till: oskar.nilsson@sva.se.

Ansökan ska ha **inkommit senast 16 oktober 2015.**

Ytterligare upplysningar lämnas av Oskar Nilsson på tel: 018-67 44 92 eller e-post: oskar.nilsson@sva.se.

Se även Sällskapets hemsida www.vetmedforsk.se

AVS Acta Veterinaria Scandinavica — ACTA VETERINARIA SCANDINAVICA

Den vetenskapliga tidskriften Acta Veterinaria Scandinavica, skapad av de nordiska veterinärförbunden, publicerar sedan 2007 sina artiklar enbart elektroniskt på Internet. Allt material i tidskriften ligger i sin helhet fritt åtkomligt på adressen www.actavetscand.com. Utgivningen finansieras via en avgift från de publicerade författarna, med de nordiska veterinärförbunden som ekonomisk garant.

För aktuellt innehåll och tidigare publicerade artiklar i Acta Veterinaria Scandinavica hänvisas till hemsidan **www.actavetscand.com**.

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR

Tackorna och lammen har symtom som stämmer in på orf men symtombilden överensstämmer också med vad man skulle kunna förvänta sig vid infektion av bluetongue-virus. Viruset sprids med knott och eftersom det är vektorsäsong måste epizootimisstanken utredas innan man går vidare med undersökningar för andra sjukdomar. Vid erosioner och sår i munslemhinna kan även misstanke om andra epizootisjukdomar, i första hand mul- och klövsjuka och peste des petits ruminants (PPR), väckas. Noggrann undersökning av munhålan är därför viktig i ett fall som detta. Alla dessa sjukdomar lyder under epizootilagen och vid misstanke om någon av dem måste Jordbruksverket och länsveterinären kontaktas. SVA kan kontaktas för att diskutera misstanken och för att ge råd kring provtagningen om Jordbruksverket beslutat att prover ska tas. Alla myndigheter har beredskap dygnet runt och kan nås genom respektive telefonnummer (se faktarutan).

HANTERING AV FALLET

Veterinären kunde konstatera att det inte fanns några blåsor vare sig i mun, på spenar eller i klövranden på något av de djur som hade kliniska symtom eller bara feber och därmed ingen misstanke om mul- och klövsjuka. PPR var heller inte aktuellt eftersom djuren varken hostade eller hade diarré. Inga utlandskontakter fanns i besättningen. Veterinären kontaktade SVA och diskuterade sin misstanke om bluetongue, länsveterinären informerades och SVA ringde Jordbruksverket. Jordbruksverket beslutade i det här fallet att prover skulle tas in för att utesluta bluetongue. Blodprover som skickades in och analyserades på SVA var negativa både på den serologiska undersökningen och på PCR.

VID MISSTANKE OM EPIZOOTISK SJUKDOM, RING:

- Jordbruksverket: 036-15 50 00
- Aktuell länsstyrelse
- SVA: 018-67 40 00

Utanför ordinarie kontorstid:

- Jordbruksverket: 036-12 72 55
- Länsstyrelsens Tib: 0771-80 09 00
- SVA: 018-67 40 01

Besök www.epiwebb.se för information om epizootisjukdomar.

KORT OM SJUKDOMEN

Bluetonguevirus (BTV) kan infektera får, nöt, get och vissa vilda idisslare men det är får som vanligen visar kraftfullast symtom.

Smittan är vektorburen och sprids med svidknott (*Culicoides* spp) som också finns i Sverige. Smittan kan bara spridas under sommarhalvåret när vektorn är aktiv. Ingen smitta verkar kunna överföras mellan djur, men foster kan infekteras i livmodern. Inkubationstiden är fem till åtta dagar, ibland upp till 20 dagar. Symtomen hos insjuknade djur är vanligen feber, nosflöde, ödem i läppar, tunga och huvud samt förstorade lymfknutor. Slemhinnan i mun och tunga blir hyperemisk och ulcerös.

Symtombilden hos får kan variera beroende på serotyp men djurets ålder, kön och ras kan också ha betydelse. Finullsfår anses vara känsliga. Hos nötkreatur förlöper sjukdomen oftast helt utan symtom.

Bluetongue orsakas av orbivirus och är närbesläktat med bland annat afrikansk hästpest. Virus finns i 27 olika serotyper med stor variation i sjukdomsframkallande förmåga. De olika serotyperna har ingen korsimmunitet sinsemellan.

DIAGNOSTIK

Diagnos kan ställas med PCR på blod från djur med viremi. Serologiska metoder kan användas om sjukdomsförloppet varat minst en vecka.

SMITTLÄGET I EUROPA

Bluetongue förekommer i hela världen. Fram till 1998 betraktades bluetongue som en för Europa exotisk sjukdom men åren därefter började virus av flera serotyper att cirkulera, främst i Medelhavsländerna. Bluetonguevirus serotyp-8 (BTV-8) spreds under 2006 upp över norra delarna av Europa och nådde även Sverige 2008. Efter en omfattande vaccinationskampanj friförklarades Sverige från bluetongue 2010. BTV-8 har försvunnit från norra delarna av Europa och finns nu främst i Medelhavsregionen.

Av de serotyper som förekommer i södra Europa har

BTV-4 rapporterats orsaka flera utbrott de senaste åren bland annat i Spanien, Portugal, Italien och Grekland. Efter den blöta och milda sommaren 2014 tog spridningen ny fart och BTV-4 spreds från Grekland och dess grannländer till Bosnien, Serbien, Montenegro och Kroatien. Viruset spreds snabbt och nådde som längst norrut till Rumänien och Ungern innan vektorsäsongen var över. Flera av de drabbade länderna vaccinerade sina mottagliga djur för att hindra fortsatt spridning av virus under vektorsäsongen. Eftersom bluetonguevirus av flera olika serotyper cirkulerar i endemiska länder finns alltid risken att virus utbyter genetiskt material sinsemellan och att nya potentiellt mer virulenta serotyper uppstår.

ÖVERVAKNINGSPROGRAM

Efter att Sverige friförklarades från BTV-8 finns enligt europeisk lagstiftning ett övervakningsprogram som genomförs årligen. Förekomst av antikroppar mot BTV analyseras i individmjölk från nötkreatur. Den serologiska metod som används på SVA för analysen kan detektera alla serotyper. Mjölkprover från 150 gårdar samlas in med hjälp av distriktsveterinärerna efter att vektorsäsongen är över. Från varje utvald mjölkbesättning tas mjölkprover från tio nötkreatur. Djuren ska vara ovaccinerade, lakterande samt ha varit ute på bete under vektorsäsongen. I övervakningsprogrammet har seropositiva djur hittats men efter registerkontroll har det visat sig att samtliga djur varit vaccinerade och fortfarande har antikroppar kvar. Dessa antikroppar skyddar mot BTV-8 och man kan inte räkna med att vaccination ger skydd mot andra serotyper.

Den kliniska övervakning som veterinärer genomför dagligen i landet är ett mycket viktigt komplement till övervakningsprogrammet för att upptäcka eventuellt nya fall av bluetongue. Det vektorburna viruset har, som vi sett vid flera utbrott i Europa, potential att snabbt infektera många djur och att spridas till nya områden.

Att driva företag

Kan du sälja din affärsidé? Personligt varumärke, en stark produkt och mod är grunden i att lyckas.

Saco bjuder in dig som är företagare eller funderar på att starta eget till ett inspirationsseminarium. Seminariet är riktat bl a till SVF-medlemmar och kostnadsfritt för dessa.

Älskar du det du gör & gör du det du älskar?

Idag flyttar ofta en betydande del av företagandet in i sociala medier. Med rätt närvaro på rätt ställen kan du låta dessa kanaler sköta stora delar av din marknadsföring och försäljning.

Linus Zachrisson delar med sig av sin egen resa där han startade sitt företagande som en hobby vid sidan av arbetet som headhunter. Idag är han en mycket efterfrågad föreläsare inom sociala medier och personlig marknadsföring - och det utan att ha ringt ett enda säljsamtal.

Seminarieledare

Entreprenören och författaren Linus Zachrisson är utbildad personalvetare vid Lunds universitet och har arbetat med rekrytering i 15 år. Han har grundat MinKarriär.se där han arbetar som föreläsare och rådgivare inom arbetsmarknadsfrågor, sociala medier och personlig marknadsföring mot såväl enmansföretagare som stora internationella bolag.

Tid och plats

- 8 okt i Stockholm
- 21 okt i Norrköping
- 5 nov i Gävle
- 19 nov i Malmö

KOSTNADSFRITT för SVF-medlem!

Läs mer och anmäl dig via:

www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/ under respektive datum

Frågor om anmälan och innehåll

Anmälan: Cathrin Reth, cathrin.reth@saco.se
Innehåll: Anna Kopparberg, anna.kopparberg@saco.se

Välkommen!

Veterinärkongressen 2015

5–6 november, Ultuna – Uppsala

ANNONSERBJUDANDE

Sveriges Veterinärförbund och Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap erbjuder förmånlig annonsering i programblad och kompendium i samband med Veterinärkongressen 2015.

Programblad

Programbladet som delas ut till alla deltagare presenterar kongressens programpunkter, förteckning över utställare m m.

Kompendium

Kompendiet ingår i kongressavgiften och innehåller föredragen som presenteras under kongressen. För veterinärförbundets medlemmar finns en PDF-version av kompendiet på förbundets hemsida för gratis nedladdning efter kongressen. Årets teman för respektive sektion följer här.

Plenarsessionen: Veterinäryrket idag och om konsten att uppfylla förväntningar och behålla arbetsglädjen.

Smådjurssektionen: Canine and feline endocrinology.

Hästsektionen: Utfodring och kolik – risker och förebyggande.

Sektionen för veterinär folkhälsa: Vetenskapliga verktyg för veterinärer.

Husdjurssektionen: Tema – små idisslaren, gris samt diagnostik och sjukdomar hos får. Antibiotikaresistens och infektionssjukdomar.

Försöksdjurssektionen: Tema – stamcells- och regenerativ forskning.

Gemensamt för sektionerna: Posterutställning med postertour.

Pris och annonsformat

Helsida i programblad	9 900:–
Helsida i kompendium	7 600:–
Helsida i programblad + helsida i kompendiet	14 000:–
Två helsidor i kompendiet	12 100:–

Reklamskatt och moms tillkommer.

Annonstyp	*Format **	*Bredd*	*Höjd*
Programblad	1/1, A4	210 mm	297 mm
Kompendium	1/1, A4	210 mm	297 mm

* + 3 mm utfall.

Bokning av annons sker till

Brita Trybom, brita.trybom@svf.se eller 08-545 558 34, senast den 21 september. Ange annonsörens namn, kontaktperson, fakturaadress, antal annonser och typ av annonsering – programblad/kompendium.

Tryckfärdigt annonsoriginal

levereras i PDF-format senast den 28 september till brita.trybom@svf.se. Allt bildmaterial ska vara högupplöst, alla färger ska vara definierade i fyrfärg (CMYK) och typsnitten ska vara inbakade. För mer tryckteknisk information, kontakta Gunnar Brink, tel 070-675 71 79.

IN MEMORIAM

Inga-Carin Enström in memoriam

Inga-Carin Enström föddes den 4 februari 1934. Hon utbildade sig till journalist och blev tidigt inspirerad av veterinärmedicin genom maken, veterinär Arne Enström. I egenskap av journalist med inriktning på medicinhistoria publicerades hennes artiklar bland annat i tidskriften ”Populär Historia” och hennes röst hördes regelbundet i P1s radioprogram ”Värt att veta” på måndagskvällarna.

Inga-Carin har berättat om farsoter bland djur, om den första kvinnliga veterinären i Sverige och i världen samt om Peter Hernqvist, den svenska veterinärmedicinens fader, för att bara nämna en liten del av hennes arbeten.

Hon förärades för sin livsgärning Sveriges Veterinärförbunds högsta utmärkelse en icke veterinär kan erhålla – Peter Hernqvists medalj i silver, 1996.

Inga-Carin avled den 12 juni 2015.

Eva-Karin Enström
dotter och veterinär

SE HIT!

Sponsorer sökes

Vill du och ditt företag vara med och sponsra veterinärstudenternas examen i januari 2016 och i samband med detta synas på examensdagen?

För mer info kontakta
sponsoransvarige Victoria Gräsman:
vigr0002@stud.slu.se

Med vänlig hälsning

VETERATOR

KONGRESSER & KURSER

Svenska

Webbkurser
DISA – Djuromsorg vid slakt och annan avlivning
Djurskyddsbedömning Gris
Hantering av djurskyddsbrott.
Arr: Nationellt centrum för djurvälfärd (SCAW). Info: Maria Forsberg Lönn, maria.lonn@slu.se och www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/nationellt-centrum-for-djurvalfard/utbildning1/aktuella-utbildningar/ eller www.slu.se/scaw

v 36

3–5/9 -15. Perfecting – Endodonti, Halmstad. Arr: Accesia Academy.
Info: www.accesia.se

v 37

9–10/9 -15. Kurs i smittsäkrad besättning – nöt, steg 2, Stockholm.
Arr: Växa Sverige.
Info: www.vxa.se/Om-oss/Kalender, Sofie Andersson, 010-471 06 12, sofie.andersson@vxa.se och Louise Winblad von Walter, 010-471 06 68, louise.winbladvonwalter@vxa.se

11/9 -15. Praktisk utbildning i palpationsteknik, Stockholm Syd.
Arr: Orion Pharma Animal Health.
Info: www.orionvet.se

11–12/9 -15. Sårbehandling – en praktisk kurs med fallbeskrivningar, Knivsta.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 38

14/9 -15. Praktisk utbildning i palpationsteknik, Sundsvall.
Arr: Orion Pharma Animal Health.
Info: www.orionvet.se

15/9 -15. Praktisk utbildning i palpationsteknik, Luleå.
Arr: Orion Pharma Animal Health.
Info: www.orionvet.se

15–16/9 -15. Kurs i smittsäkrad besättning – nöt, steg 2, Nässjö. Arr: Växa Sverige.
Info: www.vxa.se/Om-oss/Kalender, Sofie Andersson, 010-471 06 12, sofie.andersson@vxa.se och Louise Winblad von Walter, 010-471 06 68, louise.winbladvonwalter@vxa.se

NY 18–19/9 -15. Kurs i företagande – tema prissättning, Stockholm.
Arr: Företagande veterinärers förening.
Info: www.svf.se under FVFs flik, johanna.habbe@spray.se
(se annons i denna tidning)

v 39

21–25/9 -15. Dentistry del II, Halmstad.
Arr: Accesia Academy.
Info: www.accesia.se

NY 22/9 -15. Seminarium om häst (målgruppen är i första hand länsstyrelsens djurskyddshandläggare), SLU, Uppsala.
Arr: Nationellt centrum för djurvälfärd (SCAW). Info: Maria Forsberg Lönn, maria.lonn@slu.se och www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/nationellt-centrum-for-djurvalfard/utbildning1/aktuella-utbildningar/ eller www.slu.se/scaw

23/9 -15. Praktisk utbildning i palpationsteknik, Malmö.
Arr: Orion Pharma Animal Health.
Info: www.orionvet.se

24/9 -15. Praktisk utbildning i palpationsteknik, Helsingborg.
Arr: Orion Pharma Animal Health.
Info: www.orionvet.se

Är du redo att satsa på framtiden?

Vi söker en erfaren kirurg med goda kunskaper inom ortopedi och medicin för att långsiktigt vara med att driva och utveckla kliniken.

Kliniken ligger vid Bergsåkers travbana i Sundsvall. Den är mycket välutrustad och har under många år haft en stabil patienttillströmning och redovisat en kontinuerlig vinst. Kliniken bemannas av tre veterinärer, tre djursjukskötare och en djurvårdare.

Arbetstid vardagar dagtid. Tjänsten är på 100 % och med tillträde enligt överenskommelse. Välkommen med din ansökan senast 1/10, rekrytering sker dock fortlöpande.

Ansökan skickas till: fischerstrom@bergsakershastklinik.se

För mer information kontakta chefsveterinär Catarina Fischerström på mobil 070-6060626, dock endast vardagar kl. 17-19, eller via fischerstrom@bersgsakershastklinik.se

www.bergsakershastklinik.se

BERGSÅKERS

v 40

1–2/10 -15. Grundläggande mjukdelskirurgi, smådjur, del 1, Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

NY 2–3/10 -15. Kurs i dermatologi – föreläsningar om gnagardermatoser och spännande fallpresentationer i samband med Skinnklubbens höstmöte, Borås.
Arr: Swedish veterinary dermatology study group (SVDSG).
Info: www.svdsg.se/hostmotet-2015

2–3/10 -15. Basic and advanced dental surgery, Stockholm.
Arr: Svenska sällskapet för djurtandvård.
Info: www.ssdt.se

2–3/10 -15. Röntgenteknik, -anatomi, hund och katt, grund, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

3–4/10 -15. Ultraljud smådjur, grundläggande buk, UDS Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 41

7–8/10 -15. Vårdhygien, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

NY 8/10 -15. Att driva företag, Stockholm. Arr: Saco. Info: www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/ (se annons i denna tidning)

NY 8–9/10 -15. Grundkurs för fackliga förtroendemän, Bromma.
Arr: Anställda veterinärers förening (AVF). Info: www.svf.se under AVFs flik, fredrike.ritter@avf.svf.se (se annons i denna tidning)

NY 8–9/10 -15. Praktisk kurs i akut kirurgi, steg 1, Uppsala.
Arr: Kruuse och UDS.
Info: www.kruuse.com, Carolin Johansson, carolin.johansson@kruuse.com, 0701-016728

9–10/10 -15. Ultrasound-guided orthopaedic injection techniques & therapies, Evidensia Specialistdjursjukhuset Helsingborg. Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=139

9–11/10 -15. Oral rekonstruktionskirurgi, Halmstad. Arr: Accesia Academy.
Info: www.accesia.se

10–11/10 -15. Njursjukdomar hos hund och katt, Helsingborg.
Arr: Evidensia Specialistdjursjukhuset Helsingborg. Info: Gunilla Bylander – anmalan.djursjukhusethbg@evidensia.se eller telefon 042-16 80 29, www.evidensia.se/specialistdjursjukhuset-helsingborg

v 42

NY 13/10 -15 samt 17/11, 15/12 och 13/1. Veterinär produktionsrådgivning i mjölkproduktion – Hälsopaket mjölk steg I–III 2015, hela landet.
Arr: Växa Sverige Djurhälsa.

EVILLE & JONES

QUALIFIED OFFICIAL AUXILIARIES REQUIRED FOR WORK IN THE UK

Duties to include statutory post-mortem inspection in red and white meat slaughterhouses and animal welfare monitoring.

Interested?
Please send your CV by email to:
recruitment@eandj.co.uk

Visit our website: www.eandj.co.uk for more information

Info: http://www.vxa.se/
Radgivning-service/Djurhalsa.
Anmälan: anna.ohlson@vxa.se

NY 13/10 -15. Kurs Med hud och hår – grundläggande dermatologi, Kalmar.
Arr: Dr Baddaky, Swevet.
Info/anmälan: ida.valentin@swevet.se
eller http://shop.swevet.se/sv/
aktuella-kurser.html

NY 14/10 -15. Seminarium om omhändertagande och hantering av lantbrukets djur, SLU, Uppsala.
Arr: Nationellt centrum för djurvälfärd (SCAW). Info: Maria Forsberg Lönn, maria.lonn@slu.se och www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/nationellt-centrum-for-djurvalfard/utbildning1/aktuella-utbildningar/
eller www.slu.se/scaw

NY 14/10 -15. Kurs Med hud och hår – grundläggande dermatologi, Örebro.
Arr: Dr Baddaky, Swevet.
Info/anmälan: ida.valentin@swevet.se
eller http://shop.swevet.se/sv/
aktuella-kurser.html

14/10 -15. Praktisk utbildning i palpationsteknik, Stockholm.
Arr: Orion Pharma Animal Health.
Info: www.orionvet.se

NY 15-16/10 -15. Djurmötet – Nöjd katt & hund vid veterinärbesöket, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

NY 15/10 -15. Kurs Med hud och hår – grundläggande dermatologi,
Sundsvall. Arr: Dr Baddaky, Swevet.
Info/anmälan: ida.valentin@swevet.se
eller http://shop.swevet.se/sv/
aktuella-kurser.html

17–18/10 -15. Ultraljud häst, grund,
Uppsala. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 43

19–20/10 -15. Kanin- och smådjurständer,
Halmstad. Arr: Accesia Academy.
Info: www.accesia.se

NY 21/10 -15. Ny som chef, Norrköping.
Arr: Saco. Info: www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/
(se annons i denna tidning)

NY 21/10 -15. Att driva företag,
Norrköping. Arr: Saco. Info:
www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/
(se annons i denna tidning)

22/10 -15. Praktisk utbildning i palpationsteknik, Göteborg.
Arr: Orion Pharma Animal Health.
Info: www.orionvet.se

22–23/10 -15. Ultraljud grundläggande ekocardiografi, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

23/10 -15. Praktisk utbildning i palpa-

Chef till hästkliniken på Universitetsdjursjukhuset

Nu söker vi en erfaren chef till hästkliniken på Universitetsdjursjukhuset vid SLU.

Vi söker dig som är veterinär med hästinriktning.

Du har erfarenhet av, och intresse för, att leda och utveckla klinisk hästsjukvård och ser vikten av en nära samverkan mellan djursjukhus, undervisning och forskning.

Läs mer och ansök på: universitetsdjursjukhuset.se eller på slu.se.

UDS
Universitetsdjursjukhuset vid SLU

TIONSTEKNIK, Göteborg.
Arr: Orion Pharma Animal Health.
Info: www.orionvet.se

v 44

29–30/10 -15. PERIANESTETISK HANDLÄGGNING AV HUND OCH KATT MED ASA III–V, Sigtunaområdet. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 45

NY 5/11 -15. NY SOM CHEF, Gävle.
Arr: Saco. Info: www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/
(se annons i denna tidning)

NY 5/11 -15. ATT DRIVA FÖRETAG, Gävle.
Arr: Saco. Info: www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/
(se annons i denna tidning)

5–6/11 -15. VETERINÄRKONGRESSEN, Uppsala. Arr: SVS och SVF. Info: Simone Häusler, SVF, 08-545 558 24, simone@hausler@svf.se, www.svf.se

NY 7/11 -15. ULTRALJUDSKURS FÖR FÅR- OCH NÖTPRAKTISERANDE VETERINÄRER, SLU, Uppsala.
Arr: HUS (Husdjurssektionen, SVS).
Info: Ulrika König 0730 683502, ulrika.konig@gardochdjurhalsan.se
(se annons i denna tidning)

v 46

NY 12–13/11 -15. GRUNDLÄGGANDE TEKNISK & PRAKTISK HANTERING AV DT, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

13–14/11 -15. CYTOLOGI FÖRDJUPNING, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 47

NY 19/11 -15. NY SOM CHEF, Malmö.
Arr: Saco. Info: www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/
(se annons i denna tidning)

NY 19/11 -15. ATT DRIVA FÖRETAG, Malmö.
Arr: Saco. Info: www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/
(se annons i denna tidning)

19–20/11 -15. DERMATOLOGI STEG 2, Stockholmsområdet. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

19–21/11 -15. TANDEXTRAKTION PÅ HUND, Halmstad. Arr: Accesia Academy.
Info: www.accesia.se

20/11 -15. PRAKTISK UTBILDNING I PALPATIONSTEKNIK, Östersund.
Arr: Orion Pharma Animal Health.
Info: www.orionvet.se

v 48

26–27/11 -15. GRUNDLÄGGANDE MJUKDELSKIRURGI, SMÅDJUR, DEL 2, Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

NY 27/11 -15. NY SOM CHEF, Stockholm.
Arr: Saco. Info: www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/
(se annons i denna tidning)

27–28/11 -15. FOOT LAMENESS & FARRIERY, Evidensia Specialistdjursjukhuset Strömsholm. Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=147

v 49

1–2/12 -15. REKONSTRUKTIV KIRURGI, Halmstad. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

NY 3/12 -15. SEMINARIUM OM KONTROLLOBJEKT FÖRSÖKSDJUR – REGELVERK, SLU, Uppsala. Arr: Nationellt centrum för djurvälfärd (SCAW). Info: Maria Forsberg Lönn, maria.lonn@slu.se och www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/nationellt-centrum-for-djurvalfard/utbildning1/aktuella-utbildningar/ eller www.slu.se/scaw

3–4/12 -15. ARTROSKOPI GRUND, HUND, Halmstad. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

AniCura Djursjukhuset i Hässleholm söker veterinärer

ANICURA DJURSJUKHUSET I HÄSSLEHOLM är en del av AniCura sedan oktober 2010. För närvarande genomgår djursjukhuset ett omfattande förändringsarbete med siktet inställt högt. För detta krävs betydande nyrekrytering och vi letar efter dig som vill vara med och bygga upp och ut verksamheten. Djursjukhuset bedriver djursjukvård för sällskapsdjur, huvudsakligen hund och katt. För närvarande är vi cirka 35 personer som arbetar i verksamheten. Vi har nya, rymliga faciliteter med gott om plats att expandera. Djursjukhuset är naturskönt beläget i ett av Sveriges hundtätaste upptagningsområden och vi bedriver jour- och stationärvårdsverksamhet med 140 vårdplatser.

VI SÖKER framför allt efter ämnesspecialister inom flera områden samt veterinärer med specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar. Även yngre kollegor med höga ambitioner är välkomna med en ansökan.

FÖR FRÅGOR OCH INFORMATION om tjänsten kontakta:
Chefsveterinär Karin Löfqvist, karin.lofqvist@djurhlm.se, 0703-27 02 31.

ANSÖKAN SKICKAS via mail eller post senast 18/9 till:
VD Rolf Carlberg, rolf.carlberg@djurhlm.se.

Tillträde under hösten 2015.
Välkommen med din ansökan!

AniCura
DJURSJUKHUSET I HÄSSLEHOLM

www.anicura.se/djursjukhuset-i-hassleholm | 0451-846 00 | Stjärnfallsvägen 9, 281 43 Hässleholm

När du skriver till veterinärtidningen – tänk på att illustrationer (= foton, teckningar, grafer, röntgenbilder etc) underlättar läsandet. Glöm inte att alla bilder i elektroniskt format måste vara högupplösta, dvs i maximal storlek, för att kunna användas i tidningen.

v 50

10–12/12 -15. Tandreglering, Halmstad.
Arr: Accesia Academy.
Info: www.accesia.se

2016, v 4

NY 29–31/1 -16. 4th Nordic small animal veterinary conference, theme: the renal patient, Göteborg.
Arr: Blå Stjärnan Akademin.
Info: www.blastjarnanakademin.se
(se annons i denna tidning)

Internationella

Fler internationella kurser hittar du på Vet Agendas hemsida www.vetagenda.com, på British Small Animal Veterinary Associations hemsida www.bsava.com och på European School for Advanced Veterinary studies hemsidor www.esavs.org, www.esavs-master.org, www.esavs-certificate.org och på hemsidan för The British Equine Veterinary Association (hästveterinärkurser) www.beva.org.uk/news-and-events/beva-courses

v 36

NY 3–7/9 -15. ENUTRACO 2015 – Equine nutrition and training conference, Bingen och Waldalgesheim, Tyskland.
Arr: Arbeitsgruppe Pferd. Info: www.enutraco.info, www.agpferd.com

v 37

11–12/9 -15. 31st European embryo transfer association, AETE, conference, Gent, Belgien. Info: www.aete.eu

v 38

13–17/9 -15. 32th World veternary congress, Istanbul, Turkiet. Arr: WVA.
Info: www.worldvet.org

16–19/9 -15. 19th European society for domestic animal reproduction, ESDAR, conference, Varna, Bulgarien.
Info: www.esdar.org

NY 19–20/9 -15. 4th VEPRA conference The forelimb – a world for veterinary rehabilitation, Gdansk, Polen.
Info: www.vepra.eu

v 39

23–27/9 -15. Basic course in veterinary acupuncture, session I, Ålborg, Danmark.
Arr: Nordisk veterinær akupunktur selskab.
Info: www.novas.dk, Kim Samuelsen, mr.kim@mail.dk

NY 26–28/9 -15. Orthopaedic case days, Weilerswist-Müggenhausen, Tyskland.
Arr: Arbeitsgruppe Pferd.
Info: www.agpferd.com

v 41

NY 9–10/10 -15. Kurs i reproduktionsorganens sjukdomar med fokus på aglepristone, osateronacetat och deslorelin, Nice, Frankrike.
Arr: Svenska sällskapet för smådjursreproduktion.
Info: www.reproduktionssallskapet.se.
Anmälan: helene@tyresodjurklinik.se

v 42

NY 14–16/10 -15. European buiatrics forum (EBF) 2015, Rom, Italien.
Info: www.buiatricsforum.com
(se annons i denna tidning)

NY 14–18/10 -15. Continuing education and leisure: Cordoballina 2015, Córdoba, Spanien.
Arr: Arbeitsgruppe Pferd.
Info: www.agpferd.com

NY 15–17/10 -15. The southern European veterinary conference (SEVC) 2015, Barcelona, Spanien.
Info: www.sevc.info

v 46

NY 10–13/11 -15. Juniorkurs 2015 – Veterinär med grispraktik, Viborg, Danmark. Arr: Boehringer Ingelheim.
Info: Malin Westring,
tel 0701-45 60 37,
malin.westring@boehringer-ingelheim.com
(se annons i denna tidning)

13–14/11 -15. Head conditions of the horse for 1st opinion vets, Hevosklinikka Equivet, Helsinki, Finland. Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=150

Smådjursklinikerna Din Veterinär i Märsta och vår nyöppnade filial Din Veterinär i Knivsta behöver nu förstärkning.

ÄR DU KANSKE VÅR NÄSTA MEDARBETARE?

Vi söker en veterinär som har hunnit vara med ett tag, med bred erfarenhet och kunskap inom medicin och kirurgi. Du är van att arbeta självständigt och är öppen för att både dela med dig av din egen erfarenhet och ta del av andras. Du tycker om att prata med och bemöta djurägare i alla situationer de kan tänkas befinna sig i. Du är specialist i hunden och kattens sjukdomar eller har motsvarande bredd och djup på dina kunskaper.

Hos oss får du internt stöd och gemenskap såväl som extern utbildning. Vi tycker att god kommunikation och att vårda relationer med våra djurägare är grunden till all verksamhet och vi prioriterar detta närmast passionerat.

Genom lyhörd kundkontakt i kombination med hög kvalitet på veterinärvård är vår strävan att få djurägare att känna sig trygga i en långsiktig relation med oss.

Vi utför kirurgi, medicinska utredningar, röntgen, ultraljud och avancerad tandvård. Tjänstens omfattning är flexibel mellan 60% och 100% beroende på dina önskemål. Arbetstiden fördelas sannolikt mellan våra båda kliniker. Vi har öppet vardagar till kl 20. Intervjuer sker löpande. Tillträde under hösten.

Välkommen med din ansökan och/eller dina frågor till:

Cicci Sundén eller
Karl-Johan Wetterwik
dvim@telia.com

Din Veterinär i Märsta
Nymärsta Torg 5, 195 30 Märsta
08-591 14040

Din Veterinär i Knivsta
Trunstavägen 37 A, 741 30 Knivsta
018-34 10 80

NY 14/11 -15. Veterinary stem cell therapies a step up towards human applications, Maastricht, Nederländerna.
Info: www.fat-stem.com, info@fat-stem.com

NY 14–15/11 -15. Surfaces 2015 for better performance and healthier sport- and racehorses, Bonn, Tyskland.
Arr: Arbeitsgruppe Pferd.
Info: www.agpferd.com

v 47

18–22/11 -15. Basic course in veterinary acupuncture, session II, Ålborg, Danmark.
Arr: Nordisk veterinær akupunktur selskab.
Info: www.novas.dk, Kim Samuelsen, mr.kim@mail.dk

v 48

27–29/11 -15. Third international symposium of veterinary ethology, Paris.
Arr: SEEVAD (the European society of veterinary ethology of domestic animals).
Info: seevad2015@gmail.com

v 49

NY 2–4/12 -15. The annual finnish veterinary congress, Helsingfors, Finland.
Arr: The finnish veterinary association.
Info: www.elainlaakaripaivat.fi
(se annons i denna tidning)

4–5/12 -15. Musculoskeletal ultrasound for equine practitioners,
Bjerke Dyrehospital, Oslo, Norge.
Arr: VetPD. Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=158

v 50

11–12/12 -15. Orthopaedic and respiratory poor performance & rehabilitation of the sports horse, Nørlund Hestehospital, Arhus, Danmark. Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=143

2016, v 9

2–6/3 -16. Basic course in veterinary acupuncture, session III, Ålborg, Danmark.
Arr: Nordisk veterinær akupunktur selskab. Info: www.novas.dk, Kim Samuelsen, mr.kim@mail.dk

v 15

13–17/4 -16. Basic course in veterinary acupuncture, session IV, Ålborg, Danmark. Arr: Nordisk veterinær akupunktur selskab.
Info: www.novas.dk, Kim Samuelsen, mr.kim@mail.dk

v 21

25–26/5 -16. Basic course in veterinary acupuncture, work shops, Ålborg, Danmark. Arr: Nordisk veterinær akupunktur selskab.
Info: www.novas.dk, Kim Samuelsen, mr.kim@mail.dk

28–29/5 -16. Basic course in veterinary acupuncture, exams, Ålborg, Danmark.
Arr: Nordisk veterinær akupunktur selskab.
Info: www.novas.dk, Kim Samuelsen, mr.kim@mail.dk

v 25

26–30/6 -16. 18th International congress of animal reproduction, ICAR, Tours, France. Info: www.icar2016.org

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	*Telefon*
MARJA TULLBERG	072-748 78 98
Vice ordförande	
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
MARLENE ARESKOG	070-713 95 56
KAROLINA DAHLKVIST	073-987 12 07
TORKEL EKMAN	070-375 99 42
LOTTA HOFVERBERG	073-151 22 50
KARIN LUNDBORG	0512-229 19
LOTTA MÖLLER	073-964 20 78
LARS-ERIK STABERG	070-438 98 78

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon*
FREDRIKE RITTER	0768-23 35 88
Vice ordförande	
ELEONOR FREDLER	070-341 19 41
Sekreterare	
UNDER TILLSÄTTNING	
Kassör	
SHWAN KAREEN	070-798 68 68
Ledamöter	
ANNA BÄCKVALL	010-122 83 14
KAJSA GUSTAVSSON	070-980 09 65
ULRIKA LIND	073-354 53 38
HELEN LOOR	073-097 62 97

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon*
JOHANNA HABBE	0707-96 94 74
Sekreterare	
SOFIA MÜLLER	070-992 48 95
Kassör	
MAJA-LISA SABEL	070-591 71 50
Ledamöter	
CHRISTINA SVEDBERG	073-600 22 21
LINNEA SÖDERBERG	070-378 40 48

I veterinärförbundet ingår förutom dessa funktioner ett antal råd, kommittéer och nämnder. Samtliga förtroendevalda förbundsmedlemmar listas på hemsidan www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande
TORKEL EKMAN

Vice ordförande
SUSANNA STERNBERG LEWERIN

ERIKA CHENAIS
HÅKAN LANDIN
LENA MALMGREN
KARIN SANDSTEDT
ULRIKA WINDAHL

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande
KARIN SANDSTEDT

Sekreterare
ANNA GRANLUND

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
HÅKAN LANDIN

Sekreterare
ANNA OHLSON

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN

Sekreterare
ANETTE GRAF EDLING

SEKTIONEN FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

Ordförande
ERIKA CHENAIS

Sekreterare
CATRIN VESTERLUND-CARLSON

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
ULRIKA WINDAHL

Sekreterare
ANNA LINDGREN

En kväll på djursjukhuset

Året var 1981, om jag inte minns fel, och just denna kväll hade jag gått kandidatjour på Veterinärhögskolans smådjursklinik. Kvällen hade varit ovanligt händelsefattig och jourpersonalen hade haft gott om tid att fika och prata strunt i pausrummet. Den jourhavande veterinären berättade om en minst sagt udda djurägare som besökt den kirurgiska kliniken på eftermiddagen. Han och sambon ägde en ung, halt schäfer som efter undersökning och röntgen visat sig lida av panosteit. Husse undrade om detta kunde ha något samband med att hunden var omåttligt förtjust i att tugga på plastgalgar, som enligt honom innehöll anabola steroider. Veterinären avvisade vänligt men bestämt alla misstankar men rekommenderade ändå tuggben som tuggleksak i stället för galgar.

Matte satt kvar i väntrummet under hela vårt jourpass och väntade på att hunden skulle vakna upp efter sederingen (detta var före medetomidinets och atipamets tid), husse skulle hämta henne och hunden senare.

Klockan var 22.00 och kandidatjouren var över. Jag önskade de andra en lugn kväll och natt och gick mot cykelstället. Just som jag klivit upp på cykeln och vänt styret mot Valsätra kom en bil in på parkeringen. Schäferhussen så klart, tänkte jag. Bilen stannade, dörren öppnades och plötsligt hördes ett pistolskott och därefter ett vrål. Jag stannade och såg mig om, på parkeringen fanns bara han och jag. Jag bestämde mig för att ta reda på vad som hade hänt och gick fram till mannen som skrek att han var skjuten. Jag hjälpte den plågade mannen till Djursjukhusets foajé där han säckade ihop och jag ringde på jourklockan. Han var, mycket riktigt, schäferhussen och nu bad han om smärtlindring, förgäves. Jourveterinären hade redan ringt efter polis och ambulans. Min kurskamrat, tekniska jouren, undrade var skottet hade tagit eftersom inget blod syntes? Mannen knäppte då upp byxorna och visade ett litet, blödande sår i ljumsken. Pistolen hade med andra ord suttit i byxlinningen och han hade kommit åt avtryckaren och skjutit sig själv i ljumsken. Ambulansen och polisen kom strax och kurskamraten som tog emot oss och jag själv skulle få agera vittnen senare.

Ill: Karin Åström Bengtsson

På tingsrätten någon månad senare fick jag svara på konstiga frågor om hur lång tid det förflöt från att bilmotorn stannade tills att skottet gick av (några sekunder) och om jag verkligen kunde se från vilken sida av bilen den åtalade gick ut (ja, det kunde jag se, det var förarsidan) och om jag var absolut säker på att det bara fanns en person i bilen för det var ju kväll (jo, förvisso, men parkeringen var belyst och det fanns bara en person i bilen). Kurskamraten fick frågan om han hade inspekterat den åtalades kläder när han kom in på Djursjukhuset, var det riktigt säkert att hans byxor var knäppta när han kom in?

Utanför förhörssalen sprang en ung juridikstuderande ikapp oss. Han hade fått lyssna på den åtalades berättelse och upplyste oss om att denne varken hade körkort eller vapenlicens. Enligt den åtalade var det hans kompis Pelle som hade kört bilen, väl framme på Djursjukhuset började Pelle och han slåss, han hamnade på förarsidan i tumultet och klev ut. Han knäppte upp byxorna för att urinera och då sköt Pelle honom i ljumsken. Solklart!

Den åtalade skickades vidare till en så kallad stor sinnesundersökning. Hunden blev frisk från sin panosteit. Två veterinärstudenter blev en erfarenhet rikare och var evigt tacksamma för den erfarna kurskamraten som sagt åt oss att hålla huvudet kallt under förhöret med rådet ”efter ett tag känner man sig skyldig själv”.

Ritva Krokfors Wretemark

PERSONNOTISER

Födelsedagar i september 2015

Den veterinär som inte önskar få sin bemärkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två månader före födelsedagen.

Ingrid Leemans, Uppsala, 60 år den 2/9
Erica Stenlund, Ersmark, 50 år den 2/9
Bernt Green, Fleninge, 70 år den 7/9
Ingvar Segerberg, Träslövsläge, 80 år den 15/9
Helena Hedenström, Krokom, 50 år den 16/9
Johan Waldner, Motala, 60 år den 18/9
Anita Hedlund, Västervik, 60 år den 19/9
Per-Arne Johansson, Åmål, 70 år den 20/9
Anna Bolinder, Kanada, 60 år den 20/9
Mats Bergman, Sjöbo, 60 år den 23/9
Sladjana Elez, Linköping, 50 år den 25/9
Charlotta Roslund Grims, Nyhamnsläge, 50 år den 30/9
Åse Roos, Höganäs, 60 år den 29/9

Avlidna

F besiktningsveterinär **Lars Ove Berg** avled den 18 juni 2015. Han föddes i Ljusdal 1943, tog studenten i Bollnäs 1963 och veterinärlegitimation 1968. Han innehade diverse vikariat 1968–1972 och blev civil veterinärstipendiat 1970. Från 1972 var han verksam som pivatpraktiserande veterinär i Ljusdal och hade jourverksamhet i distriktsveterinärorganisationen där 1990–1995. Mellan 1996 och 2006 arbetade han som besiktningsveterinär vid Nordfår slakteri.

Leg veterinär **Verner Schaudt** avled den 24 april 2015. Han föddes i Ingolstadt, Bayern, Tyskland, tog studenten där 1966 och veterinärexamen i Sverige 1978. Efter diverse vikariat arbetade han som privatpraktiserande veterinär.

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

Besöksadress: **Kungsholms Hamnplan 7**
Telefon: 08-545 558 34
Telefax: 08-545 558 39
Hemsida: *www.svf.se*

Redaktion:
Johan Beck-Friis
ansvarig utgivare & chefredaktör
Telefon: 08-545 558 33
Mobil: 070-717 73 25
E-post: *johan.beck-friis@svf.se*

Suzanne Fredriksson
journalist
Telefon: 08-545 558 32
E-post: *suzanne.fredriksson@svf.se*

Brita Trybom
redaktionssekreterare, annonser
Telefon: 08-545 558 34
E-post: *brita.trybom@svf.se*

Lill och Kjell Efvergren, Exponera
layout
Telefon: 070-566 5661, 0734-28 26 80
E-post: *info@exponera.net*

Wikströms Tryckeri AB, Uppsala
tryckeri

ISSN 0346–2250

Utgivningsplan 2015

Nr	Utgivning	Annonsstopp	Manusstopp
1	14 jan	10 dec -14	3 dec -14
2	3 feb	13 jan	5 jan
3	24 feb	3 feb	27 jan
4	17 mar	24 feb	17 feb
5	13 apr	17 mar	10 mar
6	5 maj	13 apr	7 apr
7	2 jun	5 maj	28 apr
8–9	24 jun	2 jun	26 maj
10	1 sep	11 aug	4 aug
11	22 sep	1 sep	25 aug
12	13 okt	22 sep	15 sep
13	3 nov	13 okt	6 okt
14	24 nov	3 nov	27 okt
15	15 dec	24 nov	17 nov

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2015
Sverige: 1310 kronor + moms.
Europa: 1660 kronor + moms i EU.
Utanför Europa: 1810 kronor.
Medlemmar i veterinärförbundet har 450 kronor i rabatt.

TS Fackpressupplaga 2014 – 3 400 ex

FÖRBUNDSKANSLIET *se sidan 3*

DET DJURVÄNLIGA ALTERNATIVET

Improvac®

GnRF-analog-proteinkonjugat

VACCIN MOT GALTLUKT

ORION PHARMA
ANIMAL HEALTH

Orion Pharma Animal Health | Djurgårdsvägen 7 | Box 330 | 115 38 Stockholm | Tel 08-632 64 40 | Fax 08-632 64 90 | www.orionvet.se

Improvac® GnRF-analog-proteinkonjugat injektionsvätska, vaccin mot gråtfärd. Receptbelagt.

Till djur (2 till respektive). Oktanoyl-proteinkonjugat, Dietylaminoetyl (DEAE)-dextran, ett vattenbaserat, icke mineraloljebaserat adjuvans, kresol. Läs och följ för indikationer, kontraindikationer, biverkningar, dosering och övrigt läsning. Avsett kommer en temporär nedsättning av testikelfunktionen. Dosering: Subkutan användning. Oktanoyl konjugat hos 6 veckor gamla, ska vaccineras med 2 doser à 2 ml med minst 4 veckors mellanrum. Den andra dosen ges 4-6 veckor före slakt. Vid misstanke om otillräcklig vaccinationsdos ska dosen omedelbar omvaccineras. Kontraindikationer: Ska inte användas till suggor. Ska inte användas till vuxna, som är avsedda för avel. Biverkningar: Svullnader på injektionsställe, kräkningar och i sällsynta fall anafylaktiska reaktioner. Särskilda försiktighetsåtgärder: Särskild noggrannhet ska tas för att undvika oavsiktlig injektion och nålsticksskador vid administrering av läkemedlet. Läkemedlet får endast användas tillsammans med en allmänbedövning, som har ett skyddet säkerhetsspann med både tranquilizer och en mekanism för en tillräcklig copyfrig hämning av ryggmärgen. Detta tillsammans för ma administrering av gonadotropin hormon eller av hormon som eventuell kan vara gravida. Utsättande: 0 dagar. (SPC 2014-04-10) For fullständig produktinformation se www.orionvet.se

zoetis

Posttidning A
Retur, Box 12709 • 112 94 Stockholm

Porcilis® PCV M Hyo

Färdigblandat kombinationsvaccin för skydd mot både porcint circovirus typ 2 (PCV2) och *Mycoplasma hyopneumoniae* (M Hyo).

Dubbelt skydd Enkel injektion

Porcilis® PCV M Hyo

Färdigblandat vaccin för svin, bara att montera sprutan på flaskan och börja vaccinera.

Skyddar mot PCV2 och M Hyo under hela uppfödningsperioden

Efter en vaccination skyddar Porcilis® PCV M Hyo mot PCV2 i 22 veckor och mot M Hyo i 21 veckor, vilket i normala fall räcker ända fram till slakt.

Färdigblandat enkeldosvaccin

Vaccinet behöver inte blandas, vilket sparar både tid och arbete. Antalet injektioner för grisarna reduceras också, eftersom Porcilis® PCV M Hyo ges som en enkeldos.

Förpackningsstorlek: 100 ml (50 doser)

Hög säkerhetsprofil

Porcilis® PCV M Hyo innehåller det patenterade adjuvanset Emunade®, som har en mycket god säkerhetsprofil. Mindre än 1% av vaccinerade djur uppvisar övergående lokala reaktioner på mindre än 2 cm i diameter, vilka försvinner på ett dygn.

Porcilis® PCV M Hyo reducerar:

- Viremi
- Virusförekomst i lungor och lymfatisk vävnad
- Virusutsöndring orsakad av PCV2-infektion
- Lungskador orsakade av M Hyo-infektion
- Förlorad tillväxt under uppfödningsperioden pga infektion av M Hyo och/eller PCV2

Porcilis® PCV M Hyo. Receptbelagt läkemedel. Injektionsvätska, emulsion. Datum för godkännande av produktresumé: 2014-11-07. För mer information: www.fass.se.

SE/PMH/0215/0003

INTERVET AB • Box 6195 • 102 33 Stockholm • www.msd-animal-health.se

MSD Animal Health